

Jednotky sboru dobrovolných hasičů okresu Žďár nad Sázavou, historie a současnost

Miroslav Jágrik

Bakalářská práce
2021

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Miroslav Jágrík
Osobní číslo:	L18263
Studijní program:	B2825 Ochrana obyvatelstva
Studijní obor:	Ochrana obyvatelstva
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Jednotky sboru dobrovolných hasičů okresu Žďár nad Sázavou, historie a současnost

Zásady pro vypracování

1. Zpracujte rešerši na dané téma s důrazem na monografie, studie, stati a články, jakož i příslušné právní normy, koncepční a strategické dokumenty vztahující se k dané problematice.
2. Zpracujte exkurz do historie jednotek sboru dobrovolných hasičů okresu Žďár nad Sázavou.
3. Analyzujte stávající úroveň sil a prostředků JSDHO z pohledu zabezpečení plnění úkolůplošného pokrytí daného území.
4. Na základě zjištěných skutečností navrhněte případná doporučení směřující ke zkvalitnění stávajícího stavu.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ŘEPISKÝ, Miroslav, Karel HEROLD a František TROJAN. *Hasičská kronika okresu Žďár nad Sázavou*. Žďár nad Sázavou: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okresu Žďár nad Sázavou, 1998.
  2. NITRA, Josef. *Pompiéři, požárníci, hasiči: Dějiny českého hasičství*. 1. Praha: TRITON, 2020. ISBN 978-80-7553-796-6.
  3. KOLEKTIV AUTORŮ HZS ČR. *Katalog stanic Hasičského záchranného sboru České republiky*. 1. Praha: MV-GŘ HZS ČR, 2019. ISBN 978-80-7616-024-8.
  4. TAUCH, Jaromír a Stanislav BÁRTA. *Toulky hasičskou minulostí: očima kronikářů*. Příbyslav: SH ČMS – Centrum hasičského hnutí, 2008. ISBN 978-80-86391-304.
  5. VALENTINI, Ingo, Stanislav BÁRTA a Katrin KNASS. *The motorisation of the Fire brigade: 24th international conference International Study Group for the History of the Fire Service and Fire Protection in the CTIF*. Gyula, 2016.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **doc. RSDr. Václav Lošek, CSc.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**
Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

---

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 10.5.2021

Jméno a příjmení studenta: Miroslav Jágrík

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Práce je zaměřena na činnost Jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí na okrese Žďár nad Sázavou, spolupráci s Hasičským záchranným sborem Kraje Vysočina, ale i ostatními složkami Integrovaného záchranného systému na území Kraje Vysočina. Shrnuje historii vzniku hasičských jednotek, jejich poslání, prospěšnost pro společnost, technické a materiální vybavení. Požární ochranu u nás zajišťovaly hasičské jednotky dobrovolně, později i profesionálně. Organizace jednotek požární ochrany se měnila a vyvíjela rozvojem technických možností a potřeb společnosti.

Klíčová slova:

Jednotky sboru dobrovolných hasičů, Hasičský záchranný sbor, Integrovaný záchranný systém, technika, poslání, prospěšnost.

ABSTRACT

This work is focused on Units of volunteer fire brigades activities of municipalities in the district of Žďár nad Sázavou, cooperation with the Fire and Rescue Service of the Vysočina Region as well as with other parts of the Integrated Rescue System in this region. It summarizes the history of fire brigades, their mission, benefits for society, technical and material equipment. Fire protection in our country was provided by fire brigades voluntarily and professionally afterwards. It summarizes history of fire brigades, their mission, utility for society, technical and material equipment. The organization of Fire protection units has changed and progressed in connection with development of technical possibilities and needs of the society.

Keywords: Units of volunteer fire brigades, The Fire and Rescue Service, Integrated rescue system, technical equipment, mission, utility.

Poděkování

Mé poděkování patří v první řadě vedoucímu práce Doc. RSDr. Václavu Loškovi, CSc. za jeho věcné připomínky, odborné vedení a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval. Dále bych chtěl poděkovat všem velitelům jednotek a zástupcům sborů dobrovolných hasičů, kteří mi věnovali svůj čas a potřebné informace k dokončení práce. V neposlední řadě děkuji své rodině, přátelům a všem ostatním, kteří mi pomáhali a podporovali při studiu.

MOTTO:

MODLITBA HASIČE

Necht' kdekoliv oheň vzplane, já splním svoji povinnost.

Pro záchranu životů, Pane, dodej mi síly dost.

V náručí vynést dítě, když ještě nevypršel čas,

ale i starce, matku, která má šedý vlas.

Stále na stráži stojím, protože povoláný jsem,

před ohněm blízké chráním a pomoci chci všem.

Když z tvé vůle se má stát, že sám při tom hlavu ztratím,

žehnej, Pane, mé rodině a laskavou rukou vrať jim,

co při plnění poslání jsem jiným lidem dal.

(Zapletalová et al., 2017)

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HISTORIE HASIČSTVÍ	12
1.1 POČÁTKY BOJE PROTI POŽÁRŮM VE SVĚTĚ	13
1.2 HISTORICKÁ TECHNIKA	14
1.3 HISTORIE DOBROVOLNÉ POŽÁRNÍ OCHRANY V ZEMÍCH ČESKÝCH.....	15
1.3.1 Vznik hasičských sborů v Čechách.....	15
1.3.2 Vznik hasičských sborů na Moravě	16
1.3.3 Sbory dobrovolných hasičů na území okresu Žďár nad Sázavou	18
1.3.4 Zakládání žup na území okresu Žďár nad Sázavou	19
1.4 HISTORIE PROFESIONÁLNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY	20
2 HASIČI VE 20. STOLETÍ	21
2.1 PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA	21
2.2 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ.....	22
2.3 PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA.....	23
2.4 POVÁLEČNÉ OBDOBÍ.....	24
2.5 OBDOBÍ 1948–1989	25
2.5.1 Jednotky Svazu požární ochrany.....	26
2.5.2 Vznik profesionálních sborů na území Kraje Vysočina.....	26
2.5.3 Vznik profesionálních sborů okresu Žďár nad Sázavou	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
3 VÝVOJ HASIČSKÉHO Hnutí	29
3.1 HASIČI NA PŘELOMU TISÍCILETÍ.....	29
3.2 HASIČI A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY.....	30
3.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky.....	31
3.2.2 Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina.....	34
3.2.3 Záchranný útvar HZS ČR.....	37
3.2.4 Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí	38
3.2.5 Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina	39
3.2.6 Policie České republiky.....	40
4 ZAJIŠTĚNÍ AKCESCHOPNOSTI JSDHO	41
4.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ KRAJE VYSOČINA.....	41
4.2 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	42
4.2.1 Plošné pokrytí.....	43
4.2.2 Funkce a požadavky na odbornou způsobilost členů JPO	50
4.3 TECHNIKA JEDNOTEK	54
4.4 VÝCHOVA MLÁDEŽE.....	54

4.5	FINANCOVÁNÍ JEDNOTEK	55
4.6	NÁROKY NA ČLENY JSDHO	56
4.7	SPOLUPRACUJÍCÍ ORGANIZACE JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY	57
5	SHRNUTÍ VÝVOJE V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY.....	59
5.1	ZHODNOCENÍ NOVODOBÉHO VÝVOJE U HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU.....	59
5.2	ZHODNOCENÍ VÝVOJE U JEDNOTEK SBORŮ DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCÍ	61
5.3	COVID – 19.....	66
	ZÁVĚR	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	79
	SEZNAM OBRÁZKŮ	81
	SEZNAM TABULEK.....	82
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83

ÚVOD

Bezpečnost chápeme jako „stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům nebo systému jako celku tak, aby byla zachována struktura, stabilita a spolehlivost systému.“

(Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, enviromentální bezpečnosti a plánování státu, 2016)

Globalizace, velmi rychlý rozvoj technologií, klimatické změny, migrace, ať už legální nebo nelegální, přináší řadu nových hrozeb a rizik. Úkolem vyspělé společnosti je tyto hrozby minimalizovat. Ochrana obyvatelstva je bezesporu základním úkolem k zajištění spokojeného života všech občanů České republiky. Zakotvena je v celé řadě právních norem: Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, krizové zákony, konkrétně zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů a zákon 238/2000 Sb., který byl transformován na zákon 320/2015 Sb., zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky (dále jen HZS ČR) a o změně některých zákonů. Bezpečnostní problematika není obsažena pouze v právních normách, ale i v specifických bezpečnostních úředních dokumentech. Nejvýznamnějším z nich je Bezpečnostní strategie ČR 2015.

Potřeba vzájemné spolupráce a součinnosti subjektů zasahujících při mimořádných událostech dala vzniknout Integrovanému záchrannému systému. Současný systém rozložení výjezdových základů jednotlivých složek Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), zabezpečuje včasný zásah na celém území České republiky. Jeho páteř představují jednotky HZS krajů, které jsou při své činnosti doplňovány jednotkami Sborů dobrovolných hasičů obce (dále jen JSDHO), které jsou neodmyslitelnou součástí IZS. Jednotkám SDH obce byla zařazením mezi jeho základní složky rozšířena působnost rovněž o úkoly ochrany obyvatelstva. Prvořadým posláním Hasičského záchranného sboru je ochraňovat životy a zdraví obyvatel, chránit životní prostředí, zvířata a majetek před možnými ničivými požáry a poskytovat pomoc při jiných mimořádných událostech nebo krizových situacích. Jednotky požární ochrany (dále jen JPO) zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany byly nově rozděleny po změně územního uspořádání na základě příslušných ustanovení zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Jednotkou požární ochrany rozumíme

organizovaný systém, který se skládá z odborně vyškolených hasičů a požární techniky, kterými jsou hasičské automobily a věcné prostředky požární ochrany. Hasiči jsou na základě širokého spektra činností nejvšestrannější složkou při zdolávání mimořádných událostí. Činnost dobrovolných jednotek požární ochrany je ovlivňována různými faktory, k nim patří zabezpečení financování, personální naplněnost jednotky a požadavky na kvalifikaci členů JSDHO. Díky jednotkám sboru dobrovolných hasičů je plošně pokryta celá Česká republika.

Cílem práce je zmapovat vývoj jednotek požární ochrany za období od změny politického uspořádání v listopadu roku 1989 do současnosti. Analyzovat a vyhodnotit možnosti, síly a prostředky jednotek požární ochrany okresu Žďár nad Sázavou z hlediska zabezpečení akceschopnosti a plnění úkolů plošného pokrytí okresu. Ať už se jedná o automobilovou techniku, agregáty, výzbroj a výstroj zasahujících hasičů, ale i naplňování početních stavů a odbornou způsobilost členů jednotek.

Teoretická část práce se zabývá shrnutím historických poznatků z odborné literatury.

V této části jsem použil metody historicko – logickou, přímou a progresivní.

Praktická část je zaměřena na analýzu a hodnocení sil a prostředků jednotek, členskou základnu, odbornou způsobilost členů, vybavenost technickými a věcnými prostředky požární ochrany, výjezdovou a zásahovou činností za rok 2020 a rizika ohrožení zajištění akceschopnosti jednotek. Informace jsem získal metodou interview, formou řízených rozhovorů s veliteli jednotek JPO II a JPO III, příslušníků HZS ČR a členů Sborů dobrovolných hasičů (dále jen SDH). Téma této práce jsem si vybral z důvodu, více jak třicetileté práce ve Sboru dobrovolných hasičů Velké Meziříčí.

Obrázek 1 Prapor SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou

(Jágrík, 2007)

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORIE HASIČSTVÍ

Naše planeta je jediné známé místo ve vesmíru, které má podmínky ke vzniku ohně. Archeolog Kyle Brown z Kapského Města v roce 2009 publikoval výsledky studia jedné lokality v jižní Africe staré 72 000 let, kde byla nalezena křemenná krusta, která sloužila jako žárový kámen. Tepelně upravené maso podpořilo zdokonalení mozku. Oheň umožnil lépe pracovat s dostupnými materiály. Jakmile se však oheň člověku vymkl z ruky, nebo byl způsoben bleskem, nadělal lidem nedozírné škody a nutil je znovu k namáhavé práci při výstavbě zničeného obydlí. Zabíjely nejen plameny, ale i plynné zplodiny, které vznikají při hoření. K hašení se zpravidla používala zemina a voda. V dobách římských začaly být stavby lépe zabezpečovány, například nádobami na vodu, žebříky, ale i háky ke stržení hořícího stavení. Patrony hasičů byla řada světců jako například sv. Vavřinec, sv. Barbora, sv. Jan Burian, kteří se stali patrony profesí a řemesel pracujících s ohněm. Čeští hasiči přijali v polovině 19. století za svého patrona svatého Floriána. Římského důstojníka, který je spojen s šířením křesťanství a byl zatčen při plánování útěku souvěrců z vězení. Zemřel mučednickou smrtí dne 4. května 304. S mlýnským kamenem na krku byl svržen do řeky Emže. (Nitra, 2020)

Obrázek 2 Svatý Florián

(Sv. Florián, 2005. *Archiv SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou*, úprava vlastní)

1.1 Počátky boje proti požárům ve světě

Boj s ohněm, který se vymkl kontrole sahá do dávné minulosti. První zmínky o organizování skupin pro boj s požáry můžeme najít již v Babylóně, Egyptě nebo Asýrii. Průkopníkem v boji s požáry byl také antický Řím, kde vznikly první ochranné prvky proti požárům z roku 21 př. n. l. Ve starém Římě znali dávno před Kristem funkci vodovodů a dovedli také brzy využít Heronových znalostí. (Pešorna, 2014)

První hasiči začali svoje řemeslo ve starém Římě. Otcem hasičských sborů byl slavný římský státník Marcus Licinius Crassus, člen triumvirátu a současník Julia Caesara a Pompea. (Hrbek, 2013)

V Německu byly vydávány předpisy o požární policii již od 13. století. První stříkačka byla v Německu známa již roku 1450. První hasičské sbory v Německu byly placené sbory v Berlíně v roce 1680. Říkalo se jim „Zeměpanské placené hasičstvo“. Byla to povinná hasičská služba pro občany ve věku 20-30 let. Po roce 1700 byly zřízeny skutečné hasičské ochranné sbory. Dobrovolné hasičstvo v Německu vzniká teprve ve čtyřicátých letech devatenáctého století a jeho zakladatelem byl Karel Metz v Heidelbergu. (Pešorna, 2014)

Až do roku 1859 zakazoval vytváření spolků neoabsolutismus mladého císaře Františka Josefa. V roce 1862 vznikl v Dolním Rakousku Leoberdorfský hasičský sbor cvičenců. O rok později 1863 byl v Hainburgu v Dolním Rakousku založen první dobrovolný spolek hasičů, který nevznikl z okruhu cvičenců. V roce 1864 byl v Oberndorfu (Solnohradsko) založen první dobrovolný požární sbor. Hasičstvo v Rakousku bylo dobrovolné, a ke všemu si muselo pomoci samo, vlastními prostředky. (Schneider, Würzelberger, 1993)

Aby se působilo proti středověkému názoru, že „požáry jsou neodvratitelným trestem božím, proti kterému nelze zasahovat“ – kterýžto názor zajisté přispěl nedostatečným protipožárním a požárním opatřením, začaly v pozdním středověku vznikat ve Švýcarsku požární řády. V Ženevě nacházíme první zprávu o hasičské organizaci až po roce 1820. (Pfefferli, 1993)

Dějiny požární ochrany na území Polska sahají až do středověku. První profesní skupina hasičů vznikla v roce 1802 ve Vilniusu a v roce 1833 ve Varšavě. Teprve ve druhé polovině 19. století započaly vznikat spolky dobrovolných hasičů. (Witecka, 1993)

V Rusku se počalo s organizováním hasičstva teprve po roce 1800. Až do světové války byla v carském Rusku hasičská služba povinná, byla tedy službou státní. (Pešorna, 2014)

Začátky hasičské činnosti na Slovensku spadají do 60. a 70. roků předminulého století. Sbor dobrovolných hasičů jako takový vznikl 1. ledna 1877. V sedmdesátých letech už obecní a městská zastupitelstva pochopila nevyhnutelnost hasičských sborů. Do roku 1900 byly hasičské sbory založeny prakticky ve většině měst a obcích na Slovensku. (Demeter, 1993)

Ve středověku i novověku věnovala společnost značnou pozornost ochraně životů a majetku před požáry v podstatě na všech kontinentech podle místních podmínek a možností.

1.2 Historická technika

Důležitým počátkem ve vývoji techniky bylo sestrojení zařízení okolo roku 250 před n. l. Egypťanem jménem Ctesébius z Alexandrie, což byla první stříkačka. Tu později zdokonalil alexandrijský Řek Herón. Stříkačky se vyvíjely několik století. Od jednoručních přenosných přes kolové, až po koněspřežné stříkačky. Teprve z roku 1518 máme zprávu o vynálezu stříkačky Antonína Plattnera v Ausburku. (Pišín, 1971)

V Rusku se používaly žentourové stříkačky, které bylo možné považovat za přechod od ručních stříkaček ke stříkačkám hnaných jinou silou než lidskou. (Pešorna, 2014)

Podstatným vylepšením byl vynález parního stroje a tím i parní stříkačky. První parní stříkačku sestrojil v roce 1829 anglický továrník z Londýna John Braithwaite. První požární stříkačku s benzínovým motorem předvedl Gotlieb Daimler v roce 1888. (Pešorna, 2014)

V českých zemích byl do začátku 19. století každý kus hasičské stříkačky originál. První pístové stříkačky se na našem území začaly objevovat v 15. století. Až vynález parního stroje nabídl efektivní řešení. Parní stříkačky byly podstatně výkonnější než ruční. Tyto stříkačky vyžadovaly odbornou obsluhu. Dovolit si je mohly pouze větší města, menší obce nadále používaly ruční hasičské stříkačky. (Valentini, Bárta a Knass, 2016)

Logické pak bylo, po vynalezení spalovacího motoru, přenesení jeho krouťícího momentu pomocí převodu na pístová čerpadla a na zdokonalená rotační čerpadla. Tím byla započata nová éra motorizace hasičských sborů. Požární automobily Praga obdrželi pražští hasiči už v roce 1911. Populární požární automobily na podvozcích Praga RN, vystřídala generace automobilů Tatra 805, později přišly terénní podvozky Praga V3S, Tatra 138 a 148, Škoda 706 RTHP, dopravní automobil Avia a další. (Nitra, 2020)

Historii požární výškové techniky můžeme datovat do roku 1761, kdy německý zámečnický Birner z Mnichova se vši pravděpodobností vyprojektoval první výsuvný žebřík na světě. (Valentini, Bárta a Knass, 2016)

1.3 Historie dobrovolné požární ochrany v zemích Českých

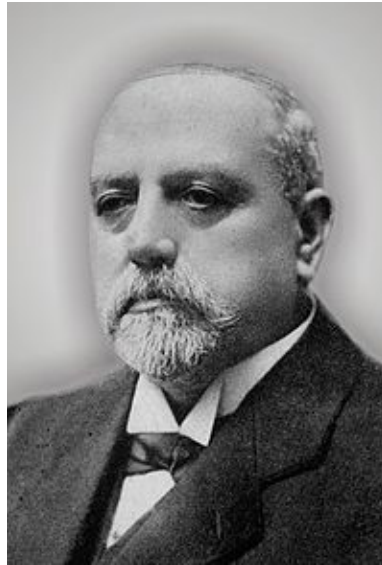
V 10. století vznikala v českých zemích sídliště, která měla pevný řád a správní normy, ale také opatření pro vnější a vnitřní bezpečnost osad a měst. První konkrétní zákon týkající se požární ochrany byl vydán 8. června 1278 za vlády Přemysla Otakara II. Píše se v něm také, že „kdo v žhárství byl přistižen, ohněm aby zahynul“. V roce 1350 vyšel latinsky psaný hasební řád. Podrobnější požární řády vznikaly v 16. a 17. století. Dne 21. srpna 1751 vydala česká královna Marie Terezie Valpurga Amálie Kristýna Habsburská „Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny markrabství Moravského“. V něm najdeme pokyny, jak vyhlášovat poplach, kdo je povinen pomáhat při hašení požáru a kdo má řídit záchranné práce. Následoval „Řád ohně pro království České“ z roku 1755. Ve snahách své matky pokračoval císař Josef II, který 7. září 1782 vydal „Řád hašení ohně“, kde mimo jiné byly stanoveny konkrétní povinnosti pro jednotlivé členy vyjmenovaných cechů. Nejdůležitějším hasičským zákonem 19. století se bezesporu stal „Řád policie požární pro království České“ č. 40 ř. z. ze dne 25. května 1870. (Nitra, 2020)

1.3.1 Vznik hasičských sborů v Čechách

Počátky německého hasičstva v Čechách jsou úzce spjaty s hasiči v sousedních německých zemích. V roce 1841 byl založen hasičský a záchranný sbor v Míšni a o několik roků později byly založeny hasičské sbory v Rastattu a Karlstruhe. Němci v Čechách si určili jako letopočet vzniku svého prvního sboru v Zákupích rok 1850, ovšem bez podložení jakéhokoli dokumentu prokazující toto tvrzení. Pensionovaný c. k. rytmystr měl v armádě možnost vidět pustošivou činnost hromadných požárů. Výsledkem jeho studie bylo vytvoření vlastní koncepce. Aby si ji ověřil v praxi, založil v Zákupích v roce 1854 první dobrovolný hasičský sbor s německým velením. První zápis o sboru pochází z 12. března 1855, kdy jeho zakladatel Ferdinand Leitenberger registroval 144 dobrovolníků. (Soukup, 1993)

První ryze český sbor vznikl 22. května 1864 ve Velvarech, který založil Karel Krohn. Aby získal praxi v obchodu, odešel do Berlína a Hamburku. Zde při požáru starého Hamburku, který byl většinou z dřevěných staveb, sledoval práci a účinnou pomoc tamějších hasičů. Za pomoci několika nadšenců založil v roce 1863 „ochranný“ spolek s 18 lidmi. Teprve následující rok schválilo c. k. místodržitelství stanoviny a hasičský sbor byl potvrzen. Sbor měl v roce 1864 už 51 členů K dispozici jednu velkou čtyřkolovou stříkačku, jednu menší s vypustnými hadicemi, jednu malou stříkačku bez hadic, pět ručních džberových stříkaček, žebříky hákové i obyčejné, požární háky a nádoby na vodu. (Nitra, 2020)

K 31.12.1887 mělo německé hasičstvo v Čechách 78 hasičských žup a české 62 žup. (Soukup, 1993)

Obrázek 3 Karel Krohn¹

(Karel Krohn, SDH Velvary)

1.3.2 Vznik hasičských sborů na Moravě

První český sbor na Moravě byl založen 21. července 1871 ve Velkém Meziříčí. První snahy o založení sboru hasičského se projevovali už v roce 1862. Tehdejší politické poměry však nebyly příznivé pro zakládání českých spolků. Další snaha o založení se projevila o rok později. Městská rada 2. dubna 1863 pod čj. 232 o zřízení dobrovolného hasičského sboru, zaslala žádost prostřednictvím okresního úřadu c. k. místodržitelství v Brně. K této žádosti byly přiloženy „Stanovy hasičského Cyrilo-Methodějského sboru ve Velkém Meziříčí, které jsou pravděpodobně nejstaršími, avšak neschválenými českými hasičskými stanovami. Tato žádost však byla 26. ledna 1864 zamítnuta. V roce 1868 byl učiněn další pokus prostřednictvím „Tělocvičné a hasičské jednoty Sokol“. Ani tentokrát nebyly stanovy schváleny. Roku 1871 započala další, tentokrát již úspěšná snaha o založení hasičského sboru. Dne 19. června 1871 odeslal Titus Krška vypracované stanovy, které podepsalo 14 členů výboru c. k. zemskému místodržitelství v Brně. Tato žádost byla vyřízena již 21. července 1871. Tímto dnem vstoupila v život „Dobrovolná jednota hasičská ve Velkém Meziříčí“. V majetku obce bylo v roce založení pouze toto nářadí: 1 stará větší stříkačka, 1 malá dřevěná stříkačka, 15 košů na vodu, malé vozíky na vodu, 2 obyčejné žebříky,

---

¹ Karel Krohn (* 25. 10. 1846, + 14. 2. 1913)

pantok, sekyra a 2 háky. Toto nářadí bylo uskladněno na radnici. Bylo nutné doplnit výzbroj a výstroj. Nezbyvalo proto nic jiného než objednat vše potřebné na dluh. Objednána byla ruční dvou Proudění čtyřkolová stříkačka s hadicemi od firmy Knaust ve Vídni. Stříkačka byla nazvána „Floriánka“. Její cena byla 6000 zlatých. Kromě zmíněné stříkačky byly objednány: dvoukolový hydrofor, vyťahovací žebř, 5 lezeckých žebříků, vůz pro lezce, malá dřevěná stříkačka na nošení, 9 hadic, kola na hadice, 2 pantoky, 2 motyky, sekera s motykou, 2 háky, lano, kotva s řetězem, popruhy a koše, lékárníčka, 4 lucerny a 2 petrolejové pochodně. Objednáním stříkačky a tohoto nářadí vznikl dluh 8000 zlatých, což bylo na tehdejší dobu hodně peněz. Část dluhu byla brzy zaplácena z darů a sbírek. V roce 1872 byla vybudována první hasičská zbrojnice ve Velkém Meziříčí. 6. července 1872 došlo k požáru střechy kostelní věže. Tehdy poprvé byla použita nová stříkačka Floriánka. Úspěšným zásahem proti požáru si hasičský sbor získal i přízeň městské rady, která do té doby nebyla sboru příznivě nakloněna. Těžkou zkoušku podstoupil Sbor v roce 1873 a velké zásluhy si získal při požáru 123 domů v Třebíči. Titus Krška svým rázným vystupováním a velením zamezil rozšíření požáru na další část města. (Pišín, 1971)

Na prvním sjezdu českých dobrovolných hasičů v Brně v r. 1874 byla vytvořena jednotná zemská organizace s názvem „Česká ústřední jednota hasičská“ (dále jen ČÚJH). Titus Krška pro ni vypracoval stanovy a ty byly na druhém sjezdu 12. září 1875 ve Velkém Meziříčí přijaty, nebyly však schváleny. Až III. sjezd ČÚJH v Králově Poli v roce 1881 rozhodl stanovy přepracovat a předložit ke schválení. Nově zpracované stanovy byly schváleny dne 5. září 1883 a na den 9. září 1883 byl svolán do Slavkova IV. sjezd moravského hasičstva, který byl zároveň I. valnou hromadou ČÚJH. Zde byl starostou zvolen na Krškovo doporučení Dr. Josef Illner a náměstký Titus Krška a Augustín Holínka. Na první valné hromadě byly všechny sbory vyzvány, aby přistoupily za členy právě vzniklé „České ústřední jednoty hasičské moravsko-slezských dobrovolných sborů hasičských“. Tím v r. 1883 započala organizovaná činnost hasičských sborů na společném základě. V okresech se sbory začaly sdružovat do hasičských žup. (Řepiský, Herold, Trojan, 1998)

Obrázek 4 Titus Krška²

(Titus Krška, 2020)

1.3.3 Sbory dobrovolných hasičů na území okresu Žďár nad Sázavou

Po úspěšném založení České dobrovolné jednoty hasičské ve Velkém Meziříčí v roce 1871 vznikají na území okresu Žďár nad Sázavou další české hasičské sbory. Do roku 1900 bylo na území nynějšího okresu 121 Sborů dobrovolných hasičů. Přehled SDH v Příloze P I.

K nejvýznamnějším, které ovlivnily vznik řady dalších patřily:

- Rok 1872 SDH Velká Bíteš
- Rok 1874 SDH Křižanov, SDH Bohdalov a SDH Měřín.
- Rok 1877 SDH Svratka
- 1879 SDH Nové Město na Moravě
- 1881 SDH Věcov a SDH Bobrová
- 1885 SDH Nové Dvory
- 1889 SDH Žďár nad Sázavou

---

² Titus Krška (* 11. 12. 1841, + 24. 10. 1900, úmrtní list vystaven o den později 25. 10. 1900)

1.3.4 Zakládání žup na území okresu Žďár nad Sázavou

S rostoucím počtem dobrovolných hasičských jednot a snahami o jejich efektivní řízení vznikali na území tehdejších politických okresů spolky, které sdružovaly sbory dobrovolných hasičů na území okresu s názvem „Župy“. Dnes je pro tyto územní celky používán název okrsky, které jsou nedílnou součástí hierarchie Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Jako první vznikla na území okresu Žďár nad Sázavou Župní jednotka hasičská politického okresu Novoměstsko. V roce 1884 vybídly sbory Žďárský a Novoměstský ostatní sbory, aby souhlasily s vytvořením župy Novoměstské. Zřízení župní jednoty Novoměstské potvrdilo c. k. místodržitelství výnosem ze dne 11. července 1885. Velké Meziříčí dlouho odkládalo vytvoření župy. Župní jednoty totiž stály dlouho mimo ČÚJH. Ta se skládala pouze z hasičských sborů. Titus Krška usiloval o to, aby se i ústřední jednotka hasičská skládala ze župních jednot. Proto byla založena župní hasičská jednotka soudních okresů Velké Meziříčí a Velká Bíteš až jako devatenáctá, a to v roce 1891. Měla název Župní hasičská jednotka okresů velkomeziříčského a třebíčského. Stanovy této župní jednoty byly schváleny c. k. místodržitelstvím dne 15. června 1891 pod č. 17765. Na sklonku roku 1901 rozhodla mimořádná valná schůze bítešského sboru o vystoupení z 19. župy Velkomeziříčské a připojení sboru ve Velké Bíteši k nové župě zahrnující soudní okres velkobítešský. Teprve v polovině roku 1902, byla tato župa povolena a obdržela číslo 41. Později byla nazvána po svém zakladateli župa Brožova. (Řepiský, Herold, Trojan, 1998)

Obrázek 5 Parní stříkačka SDH Velké Meziříčí

1.4 Historie profesionální požární ochrany

O prvních náznacích utváření samostatných hasičských sborů lze hovořit po roce 1820, kdy pražský magistrát zřídil zvláštní stálou požární pohotovost (Feuerreservewache), která byla předchůdcem pozdějších hasičských strážnic. V období ještě před vznikem prvních dobrovolných hasičských sborů a jednot existovaly „požární zálohy“. Byly složeny zpravidla z řemeslníků a tovaryšů, kteří pracovali s ohněm. Byli to především kováři, zvonaři či zámečníci. Tyto zálohy byly určeny k hašení požárů v období od listopadu do dubna, v době od pěti hodin odpoledne do šesté hodiny ranní a v květnu až říjnu pak od osmé večer do rozbřesku. (Nitra, 2020)

Základem budoucích hasičů z povolání se stali tzv. městští počist'ovači. V roce 1840 bylo součástí počist'ovačské skupiny města dvanáct řadových členů s jedním vedoucím. V Praze 23. března roku 1853 rozhodl sbor obecních starších o zřízení sboru pro čištění ulic a požární ochranu ve městě. Tento den je označován jako den založení prvního profesionálního sboru na území České republiky. Nalezené dokumenty hodnotí situaci před vznikem hasičského sboru v Praze od roku 1839 po den založení hasičstva v roce 1853. V roce 1864 pak po vzoru hlavního města vznikl profesionální hasičský sbor v Brně. Zřízení placeného hasičského sboru městská rada schválila 7. prosince 1863. Sbor tvořilo 6 mužů (kominík, zedník, dva tesaři a dva muži k obsluze stříkačky). (Schinnerl a Bárta, 2012)

Další placené sbory vznikly v Českých Budějovicích v roce 1866 a v Plzni v roce 1892. Hlavním důvodem zakládání profesionálních hasičských sborů bylo velké množství požárů, především v průmyslových částech velkých měst, které dobrovolné hasičské sbory likvidovaly jen s obtížemi. (Szaszó, 2010)

Ochrana obyvatel proti ničivým účinkům požárů v počátcích znamenala užití základních hasebních prostředků. Postupným vývojem civilizace se i prostředky pro hašení ohňů měnily ruku v ruce s technickým rozvojem ve společnosti. Obyvatelstvo se ve většině případů dokázalo poučit z ničivých požárů a připravit se na další řádění červeného kohouta dostupnými prostředky jednotlivých etap společenského vývoje.

2 HASIČI VE 20. STOLETÍ

Ve dvacátém století do celkem poklidného a vyrovnaného období činnosti dobrovolných hasičských sborů vstoupily dvě světové války, které nepříznivě zasáhly do činnosti a vývoje sborů především nuceným odchodem mnoha členů na různé fronty a mnozí z nich se již nevrátili. (Pešorna, 2014)

Přes válečné útrapy došlo ve 20. století k výraznému rozvoji hasičství. Jak profesionální, tak dobrovolní hasiči procházeli etapami vývoje, které přinášel vývoj společnosti a aktuální potřeby obyvatel. K potřebě zabezpečit účinnou ochranu proti požárům a živelním katastrofám, přibýlo přesvědčení pomáhat potřebným při zajišťování základních životních potřeb a zabezpečení obydlí a majetku.

2.1 První světová válka

Černá písmena na žlutém pozadí úředních plakátů oznámila v brzkých nedělních hodinách 26. července 1914 mobilizaci. Rakousko-Uhersko 28. července 1914 vyhlásilo válku Srbsku. Počátek první světové války byl dovršen všeobecnou mobilizací 31. července 1914. Po mobilizaci a prvních odvozech činného členstva na frontu se počty hasičů začaly ztenčovat. Do války odcházeli většinou zkušení hasiči a zapracovaní funkcionáři sborů, což nutně mělo dopad na úroveň sboru ve válečných letech. (Pešorna, 2014)

Událostí roku 1914 dle historického zápisu SDH Poděšín „*V neděli dne 26. července vyhlášena MOBILISACE a vyhlášena válka se Srbskem. Rozpoutala se vichřice VÁLKA SVĚTOVÁ. Většina členů odchází do boje, kdo z nich vrátí se?*“ Na začátku roku měl sbor 20 členů. V roce 1915 má sbor už jenom 12 členů. (SDH Poděšín, 2020)

Na sklonku války napsal náčelník hasičského sboru ve Velké Bíteši Karel Hustý v oddílu o činnosti sboru: „*Maje na mysli činnost sboru, měl bych psáti o jeho nečinnosti. Válka veškeré lidstvo tak zkrušila, že nezbylo věru času a nálady na cvičení a schůze*“. Je zajímavé, že této vnitřní nečinnosti byla úměrná i nečinnost funkční, tj. týkající se hašení požárů. Po celou dobu války není v oddílu IV., kapitola E žádný záznam o požáru ve Velké Bíteši nebo okolí. Nehořelo! Kronikář zapsal: „*Požárů se sbor, bohudíky, zúčastnit nemusel. Patrně asi žháři narukovali.*“ (Dvořáček, 2020)

Schůze výboru moravské hasičské jednoty provedla rekapitulaci válečných lidských ztrát. K vojenské službě bylo povoláno asi 85 000 dobrovolných hasičů. Na válečném poli padlo

11 150 hasičů, na následky válečných útrap zemřelo 2 543 a nezvěstných bylo 1 571 mužů. Válka nebrala ohled, zda to byl český nebo německý hasič. (Nitra, 2020)

2.2 Meziválečné období

Po vyhlášení samostatné republiky v říjnu roku 1918 Svaz dobrovolného hasičstva československého již 2. listopadu 1918 oznámil zdravotnímu odboru vojenského velitelství v Praze a Červenému kříži dosavadní působnost hasičských oddílů a nabídnul nadále tyto služby zdravotnických kolon. Nabídka českého hasičstva byla přijata a tím byl položen základ českého samaritánství. Již před rokem 1914 a dále během 1. světové války, vydával MUDr. Bedřich Welz³ přílohu Hasičských rozhledů nadepsanou „Samaritán“. Po velmi dobrých zkušenostech z první světové války v červnu 1919 přinesl časopis „Samaritán“ návrh na budování samaritánské služby v hasičských sborech. Předsedou samaritánského odboru dobrovolného hasičstva byla zvolena Dr. Alice Masaryková⁴. Samaritní odbory byly ustaveny téměř ve všech hasičských sborech a tím byla původní hasičská idea záchrany majetku a životů bližních prohloubena o poskytnutí první pomoci při úrazu nebo nehodě. Dle stanov všech jednotek dobrovolného Československého hasičstva byla samaritánská služba nedílnou součástí celkové služby hasičsko-samaritánské. (Nitra, 2020)

Význam samaritánské práce vyzvedl i první čs. prezident T. G. Masaryk: „*Naše hasičstvo najde v samaritánství krásný doplněk hasičské služby. Hasič-samaritán musí býti svému okolí vzorem zdravotnické čistoty osobní, rodinné, domácnostní a rozumí se, že všechny předměty pro první pomoc musí mít stále k ruce a ve vzorné čistotě*“. (Pešorna, 2014)

Po první světové válce vytvořily německé jednoty Svaz německého hasičstva v Československu – „*Deutscher Reichsverband für Feuerwehr und Rettungswesen in der Tschechoslowakischen Republik*“. Němci měli 151 žup, 3 740 sborů s 182 908 členy. (Nitra, 2020)

Za první Československé republiky existovali veřejné požární jednotky z povolání jen ve větších městech. V ostatních městech přenášeli starostové zodpovědnost za hašení požárů na dobrovolné hasičské sbory. V době rozvoje československého hasičstva se začalo také více dbát na výchovu dětí a mládeže. V roce 1929 měla ČZHZ 143 žup, 5 114 sborů s 162 766 členy. V roce 1938 byly v českých zemích zrušeny župy a nahradily je okresní

³ MUDr. Bedřich Welz (* 29. 6. 1866, + 24. 6. 1921)

⁴ PhDr. Alice Garrique Masaryková (* 3. 5. 1879, + 29. 11. 1966 dcera T. G. Masaryka)

hasičské jednoty v rámci politických okresů. Financování dobrovolné činnosti hasičstva vycházelo z vlastních příjmů a fondů dotovaných pojišťovny do roku 1935 to byla 2 % a od tohoto roku 3 % z přijatého pojistného. (Nitra, 2020)

2.3 Protektorát Čechy a Morava

Vládní nařízení č. 97/1939 stanovilo, že spolky zřízené podle zákona č. 35/1867 musí prostřednictvím okresních hasičských jednot oznámit, že chtějí nadále vyvíjet svou činnost, jinak k 30. červnu 1939 zaniknou. Dne 7. září 1939 nařizuje ČZHZ vyškrtnout z organizace všechny neárijské členy. Pozdrav "Nazdar!" byl změněn na "Vlasti zdar!" a byl vydán zákaz nošení odznaků Československé republiky. Nařízením vlády Protektorátu Čechy a Morava ze dne 18. února 1940 č. 30 se požární ochrana staví na nové základy. Pozbyly platnosti zákony o "Řádu policie požárové" z osmdesátých let minulého století. Řízení požární ochrany příslušelo Ministerstvu vnitra, které jmenovalo hlavního požárního ředitele, v krajích pak krajské požární ředitele. Každá obec musela mít své hasičstvo. Výnosem z 15. června 1942 bylo ustanoveno osmnáct krajů a byly jmenováni krajsí požární ředitelé. Bylo upuštěno od voleb ve sborech s tím, že stávající funkcionáři musí pokračovat ve své práci. Další ministerské nařízení uložilo sborům převést majetek na obce. (Nitra, 2020)

Do neobvyklé akce byly pražští hasiči nasazeni 18. června 1942. Do poslední chvíle obě družstva nevěděla, proč vyjíždějí. Byly pod pohrůžkou smrti přinuceni zaplavit vodou katakomby s bránicemi se členy britských výsadků v pravoslavném kostele Cyrila a Metoděje v Resslově ulici. (Nitra, 2020)

Protektorát přinesl i některé kladné věci, přešlo se na jízdu vpravo, byla zavedena normalizace požárního náradí podle norem DIN, což umožnilo lepší součinnost hasičských sborů při likvidaci požárů. (Nitra, 2020)

Ve druhém pololetí roku 1944 začalo ve velkém zatýkání funkcionářů Svazu českého hasičstva pro účast v odboji. Celkem bylo uvězněno 2 088 hasičů a 1 042 se jich koncentračních táborů a věznic nevrátilo. Mezi těmi, kteří položili své životy, byl i tehdejší starosta SČH František Procházka. Dne 18. září 1944 byl zřízen komisariát pod vedením A. F. Weise a byly rozpuštěny všechny spolkové orgány. (Nitra, 2020)

Při poplachu 5. května 1945 na pražské ústřední stanici v Sokolské ulici mužstvo nastoupilo do čtyř aut a s hasebním náradím a jednou pistolí vyjelo na pomoc bojujícímu rozhlasu. Po přepadu německého vozidla se hasiči ozbrojili a jako jedni z prvních aktivně zasáhli

do bojů. Hořící Staroměstskou radnici vyjeli čeští hasiči pod nepřátelskou palbou hasit v pondělí 7. května 1945. Na pražských barikádách padlo v květnových dnech pětáctýřicátého roku 189 hasičů. Druhá světová válka si z řad dobrovolných hasičů vyžádala opět řadu obětí. (Nitra, 2020)

2.4 Poválečné období

Osvobození Československa v květnu 1945 zastihlo hasiče v plné aktivitě. Na výzvu vlády jich řada odešla do pohraničí, kde se podíleli na ustavování nových českých sborů. Vládní nařízení z roku 1942 bylo převzato do právního řádu v poválečném období zákonem č. 195/1946 Sb., o použitelnosti předpisů z doby nesvobody, a bylo zrušeno až v roce 1950 vydaným zákonem č. 62/1950 Sb. Zákon o národní správě, vydaný dekretem prezidenta republiky dne 19. května 1945 však zrušil německé hasičské sbory. Po válce byla požární ochrana zařazena do oboru působnosti Ministerstva vnitra (jemuž také příslušel nejvyšší dohled a řízení), plnění úkolů na úseku požární ochrany pak zajišťovaly národní výbory (místní, okresní a krajské), jejichž výkonným orgánem pro tuto oblast bylo hasičstvo, které bylo dobrovolné, z povolání nebo závodní. (Nitra, 2020)

- **Vznik nových profesionálních sborů**

Placené hasičské sbory musely ze zákona zřídit všechny obce s počtem obyvatel nad 50 000, nebo i obce menší, pokud tak rozhodl krajský národní výbor.

Nově vznikaly profesionální požární sbory:

V roce 1945 v Hradci Králové, Chebu, Karlových Varech, Liberci, Olomouci, Opavě, Ostravě a v Ústí nad Labem, o rok později v Mostě a v Šumperku. Další profesionální sbory vznikly v roce 1947 v Chomutově, 1948 v Děčíně a 1950 v Teplicích. (Nitra, 2020)

- **Dobrovolní hasiči**

Dobrovolné hasičstvo v poválečném období léčilo rány, které zanechala druhá světová válka nejen na válečných obětech, ale také na technice. Ta byla mnohdy uskladněná pod přístřeškem, nebo ve stodole a pokud nedošlo k požáru v okolí, nebyla používána. O pravidelné údržbě nemůže být ve válečném období řeč. Nemálo funkcionářů z řad hasičstva odešlo bojovat za svou vlast. Hrstka zbylých členů zajišťovala jen to nejnutnější. Stejně jako v případě první světové války se činnost omezila. Proto bylo po osvobození mnoho práce na obnově techniky, výzbroje i výstroje. (Nitra, 2020)

2.5 Období 1948–1989

Dne 25. března 1948 byl vydán zákon č. 4/48 Sb., o trestní ochraně proti požárům. Dne 17. května 1950 vyšel zákon č. 60/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami. Dobrovolné hasičstvo mělo být funkční ve všech obcích. (Nitra, 2020)

Dekretem č. 68/1951 Sb. z 18. ledna 1951 se stala hasičská organizace dobrovolnou společenskou organizací celostátního významu. Veškerá technika byla převedena do trvalého užívání místních národních výborů, i když byla z velké části zakoupena z prostředků sborů. K 1. lednu 1953 došlo k další změně názvu hasičské organizace na Československý svaz požární ochrany (dále jen ČSPO). Z hasičů se stali požárníci a ze sboru se staly Místní jednoty ČSPO. V tomto období narůstala členská základna v hasičských sborech. Členové svazu se stále ve větší míře podíleli na budování hasičských zbrojnic a vodních zdrojů v obcích v rámci akce „Z“, tedy zdarma. (Nitra, 2020)

V roce 1953 došlo k restrukturalizaci v požární ochraně z důvodu přijetí zákona o státním požárním dozoru a požární ochraně. Základem PO byly veřejné a závodní jednotky. Nový zákon o požární ochraně, který byl přijat v roce 1958, způsobil úbytek vlivu, a následně i rozdělení dosud jednotné požární ochrany. Řadu státních funkcí převzal Československý svaz požární ochrany. Dne 11. listopadu 1968 byla odsouhlasena reorganizace ČSPO vycházející z federálního uspořádání ČSSR. V roce 1972 byly projednány stanovy a v lednu roku 1973 byla ustanovena jednotná celostátní organizace Svazu požární ochrany ČSSR (dále jen SPO ČSSR). V roce 1988 měl svaz celkem 673 976 členů, z toho bylo 97 014 žen, 20 671 dorostenců do 18 let a 92 497 mladých hasičů do patnácti let. (Nitra, 2020)

- **Profesionální hasiči**

Nové profesionální sbory vznikaly v těchto městech: v roce 1951 v Gottwaldově, 1952 v Jihlavě a na Kladně, 1953 v Karviné, Prostějově, Přerově a ve Znojmě, 1954 v Táboře a v Sokolově, 1955 v Klatovech, Písku, Strakonících a v Turnově, 1956 v Broumově a v Jeseníku, 1957 v Českém Krumlově a v Bruntálu, 1961 v Litoměřicích, 1965 v České Lípě a v Lounech. Dne 17. prosince 1985 schválila Česká národní rada zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který nabyl účinnosti 1. ledna 1986 a platí dodnes. Mimo jiné byl zřízen Sbor požární ochrany, který měl 5 592 příslušníků a v jeho rámci byl zaveden Státní požární dozor. Profesionální JPO svou akceschopností postupně přebíraly stále větší kompetence v oblasti přípravy státu a jeho orgánů na mimořádné události a v provádění samotných záchranných a likvidačních prací. (Kolektiv autorů HZS ČR, 2019)

2.5.1 Jednotky Svazu požární ochrany

Požární ochrana byla svěřena národním výborům a sbory měly za úkol pomáhat při výchově občanů k požární bezpečnosti. Inspekce požární ochrany zřizovaly funkce opravář požárních čerpadel, pečovaly o provoz dobrovolných jednotek požární ochrany, prováděly výcvik a školení velitelů a strojníků. V pořadí třetí zákon o požární ochraně č. 18/1958 Sb., vymezil postavení ČSPO jako pomocníka orgánu národního výboru při plnění prevence, v zajišťování školení a výcviku, v péči o požární techniku a vodní zdroje. V 70. letech se začal měnit podíl zásahové činnosti JPO ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů. Postupně se tak většina činnosti hasičů vedle zásahů u samotných požárů začala orientovat i na zásahy u dopravních nehod, při živelných pohromách či zásahy pomocného charakteru jako například odstraňování překážek, vyprošťování osob apod. Účelem zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně bylo vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života, zdraví a majetku před požáry a poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech. Stanovení povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinnosti JPO. (Nitra, 2020)

2.5.2 Vznik profesionálních sborů na území Kraje Vysočina

Kraj Vysočina tvoří pět okresů: Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou. První financovaný požární sbor na území dnešního Kraje Vysočina vznikl v roce 1951 v Jihlavě. Poté v roce 1972 zahájila svoji činnost stanice v Telči, následovalo detašované pracoviště v Třešti (1974) a poslední stanice vznikla v Polné (1983). Okresní stanice v Havlíčkově Brodě vznikla v roce 1970. V roce 1975 zahájila provoz na stanice v Chotěboři a o rok později byla zřízena stanice Veřejného požárního útvaru (dále jen VPÚ) v Ledči nad Sázavou. VPÚ v Pelhřimově vznikl v roce 1972. V tomto roce na Pelhřimovsku vznikly hned tři stanice VPÚ. V Pacově, v Humpolci a v Kamenici nad Lipou. V Jemnici zahájila stanice činnost v roce 1974. V Třebíči vznikla stanice profesionálních hasičů v roce 1970. Detašované pracoviště Okresní inspekce požární ochrany (dále jen OIPO) se stálou službou bylo zřízeno roku 1971 v Moravských Budějovicích. V roce 1977 zahájila provoz stanice v Náměšti nad Oslavou. Stanice v Hrotovicích začíná s výstavbou jaderné elektrárny Dukovany. Výstavbu provázela velká koncentrace stavební techniky, materiálu a lidí, a tedy i časté požáry a mimořádné události. Z tohoto důvodu byla k 19. listopadu 1979 zřízena sedmičlenná profesionální jednotka umístěná přímo na staveništi elektrárny. Podrobnosti v příloze P II. (Kolektiv autorů HZS ČR, 2019)

2.5.3 Vznik profesionálních sborů okresu Žďár nad Sázavou

Historie první profesionální jednotky na okrese začíná 1. října 1970 zahájením provozu detašovaného pracoviště OIPO ve Žďáře nad Sázavou. V lednu 1971 zahájila svoji činnost profesionální stanice v Bystřici nad Pernštejnem ve staré zbrojnici dobrovolných hasičů. Od roku 1871, kdy Titus Krška založil ve Velkém Meziříčí hasičskou jednotu, byla požární ochrana ve městě pouze dobrovolná. Detašované pracoviště ve Velkém Meziříčí bylo zřízeno v lednu 1972. Požární stanice Velká Bíteš při Okresním veřejném požárním útvaru (dále jen OVPÚ) Žďár nad Sázavou byla zřízena 2. srpna 1976. Poslední stanicí zřízenou na území okresu Žďár nad Sázavou byla v Novém Městě na Moravě roce 1976. S ohledem na nové plošné pokrytí okresu silami a prostředky ukončila dne 31. března 1995 požární stanice v Novém Městě na Moravě svou činnost. Podrobnosti v příloze P III. (Kolektiv autorů HZS ČR, 2019; HZS Kraje Vysočina ÚO Žďár nad Sázavou)

- **Technika Sboru požární ochrany okresu Žďár nad Sázavou v roce 2000**

Technika na nové stanici ve Žďáře nad Sázavou: dvě cisternové automobilové stříkačky CAS-K25 LIAZ 101, CAS-32 T815, CAS-8 A31, AZ-30 IFA W 50 L, TA-2/CH A31, PPA Š136 F Plus, VA Š135 F.

Bystřice nad Perštejnem: CAS-32 T815, CAS-8 A 31, CAS-25 Š 706 RTHP, VA Š 120 L, Odsavač kouře VTA 60 a pěnový přívěs SBA 4,5.

Velké Meziříčí: RZA-1 Jeep, CAS-32 T815, CAS-32 T148, DA-12 A31, VA Š 130 L a odsavač kouře VTA 60.

Velká Bíteš: CAS-32 T815, CAS-32 T148, DA-12 A31, VA Š 120 L.

(Lukeš a Řepiský, 1997)

Druhá polovina devatenáctého a dvacáté století přinesly obrovský rozvoj průmyslu a dopravy. Ke zvýšení rizik přispěly i válečné konflikty. Za rozvoj požární ochrany zejména té dobrovolné vděčíme vizionářům a dobrým organizátorům, kteří dokázali přesvědčit spoluobčany v městech a obcích dobrovolně pracovat pro blaho a ochranu spoluobčanů a majetku. Dobrovolné požární sbory se postupem času sdružovaly do žup a jednot. Rozvíjela se spolupráce, společné plány a postupy zdolávání nebezpečných událostí. Z členů mnohých dobrovolných sborů se tvořily profesionální požární útvary. Měnily se formy a názvy. Myšlenka však zůstává stejná. „Vlasti ku prospěchu, bližnímu ku pomoci“.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VÝVOJ HASIČSKÉHO HNUTÍ

Vše, co nás obklopuje, čeho jsme součástí se vyvíjí. Zdokonaluje se technika, která přináší nové možnosti. Výzkum přinesl lidstvu nové chemické látky a sloučeniny. Rozvoj společnosti, ať už cílený nebo samovolný, přinesl zvýšení životní úrovně obzvláště v rozvinutých státech. Lidský život se zásluhou zdravotnictví prodlužuje. Pomyslná laťka standardu se posouvá výš a výš. S rozvojem technologií, ale ruku v ruce, přichází i hrozby pro lidstvo a životní prostředí. Ať už se jedná o cílený výzkum a vývoj ve vojenském průmyslu, a případné zneužití jeho výsledků a produktů nebo o výdobytky průmyslového vývoje a nutnosti těžby, výroby a přepravy nebezpečných látek, které jsou v případě zneužití nebo havárie nebezpečné pro životy, zdraví a majetek obyvatel. Na základě zkušeností s mnohdy devastujícími účinky těchto událostí vyvstala potřeba ochrany obyvatelstva před účinky mimořádných událostí (dále jen MU), případně maximální možné snížení účinků MU na obyvatelstvo a přírodu. Všechny složky dnešního IZS prošly svým vývojem. Počínaje organizací složek, technickým vybavením, výzbrojí a výstrojí až po změny názvů poplatných době.

Neštěstí, která postihla obyvatelstvo ČR, vyvolala potřebu rozdělit úkoly kladené na záchranné složky a koordinovat jejich činnost při zvládnání mimořádných událostí. Nárůst trestné činnosti, automobilové dopravy a zvýšení počtu dopravních nehod, ničící povodně a poryvy větru o síle vichřice podpořily důležitost vytvoření společných postupů při záchranných a likvidačních pracích. Z hledání nejlepšího řešení spolupráce záchranných složek, vyplynulo vytvoření Integrovaného záchranného systému.

3.1 Hasiči na přelomu tisíciletí

Na plenárním zasedání ÚV SPO ČR, v Jesenicích u Prahy dne 2. června 1990, zaznělo: "*A jsme opět hasiči!*" Svaz požární ochrany byl přejmenován na Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a prezentován byl návrh nových stanov. Na mimořádném sjezdu 1. a 2. prosince 1990 v Karviné byly schváleny stanovy, nový znak a zvoleny nové řídicí orgány. Jak uvádí první článek stanov, SH ČMS je pokračovatelem organizací hasičstva, které dříve působily na území Čech, Moravy a Slezska, a právním nástupcem Svazu požární ochrany ČSFR na území České republiky. Jako sdružení vzniklo v souladu s Ústavou ČR a zákonem dne 9. dubna 1991 registrací ve smyslu § 6 odst. 1, a § 9 odst. 1 zákona o sdružování občanů jako projev vůle tisíců dobrovolných hasičů v České republice v souladu s právem svobodně se sdružovat a dnem 1. ledna 2014 se ze zákona stalo spolkem. (Nitra, 2020)

3.2 Hasiči a Integrovaný záchranný systém České republiky

Zajištění bezpečnosti obyvatel ČR je jedním ze základních úkolů státu. Proto se po změně režimu pracovalo na koncepci zajištění ochrany obyvatelstva. Byla to i potřeba záchranářů, aby při závažných haváriích a živelních pohromách byly odborně, účinně a efektivně řízeny společné záchranné práce.

Legislativní vymezení kompetencí, organizace záchranných a likvidačních prací a odpovědnost za přípravu na MU bylo základem pro součinnost jednotlivých složek IZS.

Integrovaný záchranný systém je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak, aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“ Základním právním předpisem je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. Integrovaný záchranný systém existuje v České republice od roku 2001, ačkoliv diskuse o potřebě vybudovat účinný systém probíhaly od roku 1993. Hlavním koordinátorem IZS v Česku je Hasičský záchranný sbor České republiky. Pokud na místě zásahu není ustanoven velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář HZS s právem přednostního velení, velitelem zásahu se stává vedoucí člen složky IZS, jejíž činnost je na místě převažující. (Hanuška, 2008; Česko, 2000)

Základními složkami IZS jsou: hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, policie České republiky.

Ostatními složkami IZS jsou: vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, obecní policie, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Mezi ně patří například Český červený kříž, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Svaz civilní obrany ČR, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Výše jmenované složky poskytují svou pomoc na vyžádání. (Hanuška, 2008)

Danou problematiku upravuje řada dokumentů: Zákony, nařízení vlády, vyhlášky a pokyny generálního ředitele HZS ČR, které jsou uvedeny v příloze P IV.

3.2.1 Hasičský záchranný sbor České republiky

Obrázek 6 Znak Hasičského záchranného sboru

(Znak Hasičského záchranného sboru, 2021)

Hasičský záchranný sbor České republiky se řídí zákonem č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů.

Hasičský záchranný sbor České republiky chrání životy, zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytuje pomoc při mimořádných událostech (živelních pohromách, průmyslových haváriích nebo teroristických útocích). V rámci integrovaného záchranného systému koordinuje pomoc při mimořádných událostech, záchranných a likvidačních pracích. (Hasičský záchranný sbor, 2020)

Tvoří jej generální ředitelství HZS ČR, hasičské záchranné sbory krajů, Záchranný útvar HZS ČR, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany. Generální ředitelství je součástí Ministerstva vnitra a plní některé úkoly Ministerstva vnitra na úseku požární ochrany vymezené zákonem o požární ochraně. Předmětem činnosti generálního ředitelství je: zpracování a schvalování koncepce organizace a rozvoje požární ochrany, řízení a výkon státní správy a plnění úkolů ve věcech požární ochrany, výkon státního požárního dozoru, kontrola plnění úkolů a poskytování odborné metodické pomoci HZS krajů, řízení vzdělávacích, technických a jiných účelových zařízení HZS ČR, stanovení zaměření preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti na úseku požární ochrany, řízení odborné přípravy a usměrňování výkonu služby v jednotkách požární ochrany, soustřeďování a vyhodnocování informací potřebných pro zásahy jednotek PO a ústřední řízení záchranných prací, stanovení postupu a v závažných případech účast při zjišťování

příčin vzniku požárů, zpracování rozborů příčin vzniku požárů, vytváření a provozování informačního systému požární ochrany, zabezpečování statistického sledování vzniku požárů a mimořádných událostí se zásahy jednotek PO, zajišťování mezinárodní spolupráce HZS ČR, zabezpečování výzkumu a vývoje v oblasti požární ochrany a provádění požárně technických expertiz, poskytování dotací spolkům, nestátním neziskovým organizacím a zřizovatelům jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a zabezpečování uvolňování finančních prostředků ze státního rozpočtu na investiční dotace na pořízení a obnovu požární techniky a stavby pro obce, jejichž jednotky PO jsou určeny k zásahům mimo svůj územní obvod, nebo plní úkoly státní správy v přenesené působnosti podle zvláštních předpisů a další. (Česko, 2015; Hasičský záchranný sbor, 2020)

Označení typů stanic

1, Centrální stanice typu C:

V jednom ÚO HZS kraje a sídla HZS kraje je s ohledem na plošné pokrytí zřizována vždy jedna centrální stanice typu:

Typ stanice	Počet obyvatel v obci	Počet výjezdů
C1	do 50 tisíc	2 družstva
C2	od 50 tisíc do 75 tisíc	2 družstva
C3	nad 75 tisíc	3 družstva

2, Pobočné stanice typu P:

Typ stanice	Počet obyvatel v obci	Počet výjezdů
P0	do 15 tisíc – společná JPO obce a HZS kraje	
P1	od 30 tisíc	1 zmenšené
P2	od 15 tisíc*	1
	nad 15 tisíc**	
P3	do 30 tisíc	1 + 1 zmenšené
P4	nad 30 tisíc	2

P2 je vybavena výškovou technikou:

*) *je-li více jak 10 % budov vyšších než 5 podlaží a nelze-li do 15 minut výškovou techniku přistavit.*

***) *nelze-li přistavit výškovou techniku do 15 minut (kolektiv autorů HZS ČR, 2019)*

(Kolektiv autorů HZS ČR, Mašek, 2019)

Předurčenost jednotek HZS krajů

Na návrh HZS kraje MV-GŘ HZS ČR určuje jednotku HZS kraje na typy předurčenosti k záchranným pracím při silničních dopravních nehodách následovně:

- **A**-pro záchranné práce na dálnicích a silnicích I. třídy pro dálkovou a mezistátní dopravu a je vybavena RZA, TA hmotnostní třídy L nebo CAS v technickém provedení třídy M, základní početní stav směny je zvýšen o dva příslušníky,
- **B**-pro záchranné práce na všech komunikacích, je vybavená RZA nebo TA min. hmotnostní třídy L,
- **C**-pro záchranné práce, zpravidla na vybraných úsecích dálnic a silnic I. třídy pro dálkovou a mezistátní dopravu, je vybavena CAS ve speciálním technickém provedení min. hmotnostní třídy M.

Další předurčenost jednotek HZS krajů k zásahu na dopravní nehody

Na návrh HZS kraje MV-GŘ HZS ČR určuje jednotku HZS kraje na typy další předurčenosti k zásahu na dopravní nehody následovně:

- **E**-vybavená automobilovým jeřábem s výložníkem do 20 tun a lanovým navijákem,
- **F**-opěrný bod pro vyprošťování těžkých vozidel, vyprošťovacím automobilem nebo automobilovým jeřábem s výložníkem nad 20 tun.

Předurčenost k zásahu na nebezpečné látky

Na návrh HZS kraje MV-GŘ HZS ČR určuje jednotku HZS kraje na typy předurčenosti k zásahu na nebezpečné látky následovně:

- **O**-opěrný bod, pohotovost skupiny 3 specialistů na nebezpečné látky k výjezdu nad rámec základního početního stavu směny příslušné stanice s max. dojezdem 120 min. do nejvzdálenějšího místa zásahu,
- **S**-jednotka HZS kraje dislokovaná zpravidla v místech hlavních tras nebezpečných látek, aby doba dojezdu byla max. 40minut z místa dislokace do nejvzdálenějšího místa zásahu,
- **Z**-každá jednotka HZS kraje nezařazená do typu předurčenosti „S" nebo „O".
- (Kolektiv autorů HZS ČR, Mašek, 2019)

3.2.2 Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina

Hasičský záchranný sbor kraje (dále jen HZS kraje) jednotkám SDH poskytuje technickou pomoc, včetně zkoušek některých věcných prostředků požární ochrany, provádí odbornou přípravu strojníků, velitelů jednotek a další činnosti. Jednotky HZS kraje se v operační působnosti označují jako kategorie JPO I a jsou součástí HZS krajů, kdy zřizovatelem je stát. Jednotky mají územní působnost a zasahují na částech území kraje neboli v tzv. hasebním obvodu. Pro zabezpečení nepřetržitého příjmu tísňových zpráv o MU na území daného kraje a organizování sil a prostředků (dále jen SaP) na místech postižených mimořádnými událostmi zajišťuje HZS kraje, prostřednictvím operačních a informačních středisek (dále jen OPIS), které jsou soustředěny v krajských městech daných krajů. HZS kraje má na svém území 21 stanic. Ty jsou rozmístěny s cílem zajištění co nejkratšího dojezdu jednotky na území kraje, kde došlo k mimořádné události. Jednotky HZS kraje v místech své dislokace mohou také zajišťovat úkoly obecní jednotky PO, nebo můžou být zařazeny do typu stanice PO, kdy jednotka v úzké spolupráci pracuje s místní jednotkou sboru dobrovolných hasičů. V Kraji Vysočina však takováto stanice není.

Stanice HZS Kraje Vysočina jsou uvedeny v Příloze P V.

Integrovaný záchranný systém je koordinován v rámci HZS Kraje Vysočina úsekem IZS a operačního řízení (dále jen OŘ) a spolupracuje s úsekem prevence a civilní nouzové připravenosti. Pro svůj široký rozsah problematiky jsou otázky organizace složek IZS řešeny přímo oddělením IZS a služeb v těsné spolupráci s oddělením KOPIS a Krajským úřadem Kraje Vysočina. Organizaci řízení složek IZS v rámci jejich nasazení řeší oddělení KOPIS a částečně je zapojeno i oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení, při řešení úkolů na úseku ochrany obyvatel při krizových situacích. Veškerá činnost vychází především z legislativy IZS, především zákona č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení IZS ve změnách vyhlášky č. 429/2003 Sb.. Byla provedena aktualizace požárního poplachového plánu na úrovni jednotlivých Územních odborů (dále jen ÚO) pro území Kraje Vysočina, zároveň byla provedena aktualizace příloh k součinnostním dohodám sousedních HZS krajů, které řeší mezikrajskou součinnost jednotek požární ochrany, vycházející z požadavků zabezpečení plošného pokrytí jednotkami PO, při provádění záchranných a likvidačních prací při požárech a jiných mimořádných událostech na územích při hranicích krajů. (Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019, 2020)

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení

V roce 2019 byla provedena souhrnná aktualizace krizového plánu Kraje Vysočina, která byla schválena bezpečnostní radou kraje dne 17.10.2019. Aktualizace se týkala: aktualizace analýzy rizik v Kraji Vysočina. Nově přibýlo:

Extrémní dlouhodobé sucho a narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu, zapracování nově vydaných typových plánů, dopracování plánovaných činností a opatření pro celorepublikové krizové situace, doplnění přednostně zásobovaných objektů pro jednotlivé krizové události, výpočet sil a prostředků pro řešení krizových událostí, aktualizace kontaktních údajů na starosty a místostarosty obcí, krizové štáby obcí s rozšířenou působností a krizového štábu kraje. HZS Kraje Vysočina využívá v současné době k varování obyvatelstva celkem více než 800 ks funkčních koncových prvků varování. Koncové prvky varování tvoří motorové sirény, elektronické sirény a místní informační systémy (obecní rozhlas). Systémem selektivního rádiového navěštění (dále jen SSRN) je 618 koncových prvků varování ovládáno dálkově. Nejvíce jsou v kraji jako koncový prvek varování stále využívány motorové sirény (67 %). Průnik dostatečného signálu je realizován 11. vysílači. Všechny koncové prvky varování zapojené v systému jsou dálkově spouštěny z krajského operačního a informačního střediska (dále jen „KOPIS“), které je zároveň vybaveno i programem pro sledování funkce tohoto systému. K ověření funkčnosti systému se každou první středu v měsíci se pravidelně koná zkouška sirén zapojených do SSRN.

(Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019, 2020)

Obrázek 8 Koncové prvky varování v Kraji Vysočina

(Koncové prvky varování, 2020)

3.2.3 Záchranný útvar HZS ČR

Obrázek 9 Znak Záchranného útvaru HZS ČR

(Znak Záchranného útvaru HZS ČR, 2021)

Záchranný útvar HZS ČR (dále jen ZÚ HZS) se sídlem v Hlučíně se hlásí k tradicím útvarů civilní obrany, konkrétně k 75. záchranné a výcvikové základny Olomouc Armády ČR, která vznikla v roce 1991. V průběhu roku 2000 vznikl u základny odloučený záchranný prapor, dislokovaný v posádce Hlučín. Usnesením Vlády ČR ze dne 22. října 2007 č. 1194 a schválením transformace resortu Ministerstva obrany ČR bylo rozhodnuto o předání 157. záchranného praporu Armády ČR dislokovaného v Hlučíně Hasičskému záchrannému sboru České republiky. Následně byl přijat zákon č. 260 ze dne 25. června 2008, kterým se měnil zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, s účinností od 1. ledna 2009. Na základě tohoto zákona dnem 1. ledna 2009 vznikl Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru ČR.

1. ledna 2010 vznikla Záchranná rota dislokovaná ve Zbirohu.

1. ledna 2016 dále vznikla Záchranná rota dislokovaná v Jihlavě.

Záchranný útvar HZS ČR je přímo podřízenou a řízenou zálohovou jednotkou Generálního ředitelství HZS ČR. Jednotky Záchranného útvaru jsou předurčeny pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, živelných pohrom, přírodních kalamit, rozsáhlých požárů a technických zásahů s nutností využití speciální techniky, jíž záchranný útvar disponuje. Dále má Záchranný útvar HZS ČR za úkol zajišťovat výcvik příslušníků HZS ČR ve vybraných specializačních kurzech, provádí výuku a výcvik k získání řídičského oprávnění a zdokonalování odborné způsobilosti řidičů.

(Historie Záchranného útvaru HZS ČR)

Pro snadnější komunikaci a ulehčení práce velitelů zásahu a KOPIS vytvořil ZÚ HZS ČR mobilní aplikaci k volnému stažení do telefonu, kde je seznam veškeré dostupné techniky ZÚ HZS, rozdělený do sekcí dle typu MU, dle typu techniky apod. Je zde uveden i postup jak a kde si potřebnou techniku vyžádat v případě potřeby likvidace MU.

3.2.4 Jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí jsou nedílnou součástí HZS a jednou ze základních složek IZS. Podléhají zákonu č. 133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů.

Každý člověk je povinen počínat si tak, aby nezapříčinil vznik požáru a při zdolávání požárů a při MU je povinen poskytnout přiměřenou osobní a věcnou pomoc, je-li toho schopen. (Česká republika, 1985)

Jednotky sboru dobrovolných hasičů, jejichž zřizovatelem jsou obce, nemají svou vlastní právní subjektivitu, zpravidla tvoří organizační složku obce. Výkon služby vykonávají členové, kteří jsou určeni obcí, nemusí být v pracovně právním vztahu k obci, ale mohou mít smlouvu s obcí o činnosti v jednotce. JSDH v ČR zřizuje a spravuje obec, která zajišťuje finanční prostředky k její akceschopnosti. Starosta této obce jmenuje a odvolává velitele hasičské jednotky na základě vyjádření hasičského záchranného sboru kraje ke způsobilosti tohoto kandidáta vykonávat funkci velitele (Hanuška, 2009; Česko, 2000).

Technika jednotek požární ochrany na Žďársku v roce 2000

Většina sborů dobrovolných hasičů v roce sametové revoluce disponovala starší technikou, kterou udržovaly při životě „šikovné české ručičky“. Členové jednotek vlastními silami opravovali a udržovali techniku v provozuschopném stavu. Ve vybraných sborech okresu Žďár nad Sázavou byla na konci dvacátého století technika uvedená v příloze P X.

Jednotky sboru dobrovolných hasičů versus Sborny dobrovolných hasičů

Rozdíl mezi JSDH a SDH, vnímá jen málokdo z obyvatel, kteří s touto problematikou nepřišli do styku. Jak jsem uvedl výše JSDH se řídí zákonem o PO je zřizována obcí. Jejím hlavním úkolem jsou záchranné a likvidační práce při MU. Statut Sboru dobrovolných hasičů je upraven § 3045 zákona č. 89/2012 Sb. Občanského zákoníku. Sdružení se podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, považují za spolky podle tohoto zákona. SDH působí na úseku požární ochrany a spolupracují s JSDH (Zákon č. 133/1985 Sb.). (Česká republika, 1985)

SDH se zaměřuje na preventivní výchovnou činnost zaměřenou k předcházení vzniku požárů. Podílí se na výchově mládeže, vyhledávání členů pro JSDH, na odborné přípravě členů JSDH, pomáhá s údržbou, opravami a obnovou požární techniky a materiálu. Je mnohdy jediným nositelem kultury v obci. Spolupracuje s obecním úřadem při zajišťování akcí pro veřejnost. Další odlišností je financování, kdy SDH si musí na svou činnost vydělat samo prostřednictvím pořádání akcí pro veřejnost, sběrem železného šrotu nebo díky sponzorským darům např. i od obce. Ve většině případů jsou členové jednotek i členy SDH. Jsou výjimky, kdy starosta obce jmenuje členy jednotky z řad občanů, nebo má obec smlouvu o zajištění požární ochrany s obcí vedlejší. Nemá svoji jednotku, ale SDH v obci funguje dobře.

3.2.5 Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina

Obrázek 10 Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina logo

(Logo Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina)

Zdravotnická záchranná služba se řídí zákonem č. 374/2011 Sb. Zákon o zdravotnické záchranné službě ve znění pozdějších předpisů. Posláním ZZS je poskytování neodkladné přednemocniční péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života (Zákon č. 374/2011Sb.). (Česko, 2011)

3.2.6 Policie České republiky

Obrázek 11 Znak Policie České republiky

(Znak Policie České republiky)

Policie České republiky (dále PČR) se řídí zákonem č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky. PČR je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor. Je výkonným orgánem státní moci v oblasti bezpečnosti občanů, ochrany majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti, plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti (Zákon č. 273/2008 Sb.). (Česko, 2008)

Proměna hasičského hnutí je pro oko člověka více než patrná. Potřeby společnosti související se změnou kvality a stylu života, snaha o zajištění maximálního bezpečí obyvatel, transformovaly hasiče na záchranáře. Což vedlo i ke změně názvu. Rozšíření zaměření znamenalo i potřebu nové všestrannější techniky odpovídající hrozbám, zvyšování odborností hasičů – záchranářů a zlepšování spolupráce a koordinace složek IZS. Pravidelná cvičení pomáhají odstraňovat zjištěné nedostatky dříve než u skutečné mimořádné události. Spolupráce IZS Kraje Vysočina je na velmi dobré úrovni. Všechny složky si v případě potřeby vzájemně vycházejí vstříc. Kraj Vysočina patří v republikovém porovnání k nejbezpečnějším krajům.

4 ZAJIŠTĚNÍ AKCESCHOPNOSTI JSDHO

Akseschopnost je v jednotce zajištěna její organizační, technickou a odbornou připraveností k plnění základních úkolů podle zákona č. 133/1985 Sb. a k plnění úkolů na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva:

- organizační připraveností je základní početní stav členů v jednotce sboru dobrovolných hasičů,
- odbornou připraveností je odborná způsobilost velitelů a strojníků jednotky sboru dobrovolných hasičů vybrané obce a pravidelná odborná příprava členů této jednotky,
- technickou připraveností je vybavení jednotky sboru dobrovolných hasičů vybrané obce odpovídající požární technikou podle zvláštního právního předpisu a věcnými prostředky požární ochrany a její použitelnost k provádění zásahu včetně odpovídajícího technického stavu. (Česko, 2001)

Aby byla akseschopnost jednotek zachována organizuje HZS Kraje Vysočina pravidelné cvičení složek IZS:

- prověřovací cvičení se provádí za účelem ověření přípravy složek IZS k provádění záchranných a likvidačních prací. Součástí cvičení může být i vyhlášení cvičného poplachu pro složky IZS,
- taktické cvičení se provádí za účelem přípravy složek IZS a orgánů podílejících se na provedení a koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. Konání taktického cvičení se předem projedná se zúčastněnými složkami a orgány,
- prověřovací cvičení nebo taktické cvičení je oprávněn nařídít ministr vnitra, generální ředitel HZS, hejtman kraje nebo ředitel HZS kraje. (Česko, 2001)

4.1 Charakteristika území Kraje Vysočina

Kraj Vysočina leží ve středu České republiky. V roce 2000 vznikl spojením okresů Havlíčkova Brodu z bývalého Východočeského kraje, Pelhřimova z Jihočeského kraje a Jihlava, Třebíče a Žďáru nad Sázavou z Jihomoravského kraje.

Tabulka 1 Demografické údaje Kraje Vysočina

 Kraj Vysočina	Rozloha km ²	Počet obyvatel	Počet měst	Počet obcí	Hustota zalidnění obyvatel na 1 km ²
Jihlava	1199,32	113628	5	118	94,7
Havlíčkův Brod	1264,95	94915	9	111	75
Pelhřimov	1290	72302	9	111	56
Třebíč	1463	110810	6	161	75,7
Žďár nad Sázavou	1578,51	118158	6	168	74,9
kraj celkem	6795,75	509813	33	671	75

(Informace o Kraji Vysočina, 2002–2021)

Komunikace v Kraji Vysočina

Tabulka 2 Délky komunikací procházející krajem

	Dálnice D1 km	Silnice			
	km	I. třídy	II. třídy	III. třídy	Celkem
Jihlava	25,8	63,9	327,1	380	796,8
Havlíčkův Brod	11,6	111,3	240,3	704,5	1067,7
Pelhřimov	20,1	69,2	290,9	606,7	986,9
Třebíč	0	71,1	356,5	697,1	1124,7
Žďár nad Sázavou	35,342	106,012	415,4	561,1	1117,854
kraj celkem	92,902	422,272	1626,49	2949,28	5090,944

(Dopravní informace, 2002–2021)

4.2 Jednotky požární ochrany

Tento pojem představuje organizovaný útvar s vnitřní strukturou a rozdělením specializací, který je tvořen hasiči, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany, kterými se rozumí agregáty, nástroje apod. Zřizovatelem jednotek PO je buď stát, obec, podnikající fyzické nebo právnické osoby.

Jednotku charakterizuje:

- velikost, která vyjadřuje počet hasičů v jednotce,
- kategorie, která dle druhu jednotky určuje operační působnost pro využití k zásahům pro svého zřizovatele, tzn. místní nebo územní působnost. Součástí je také stanovení doby výjezdu z místa své dislokace,
- taktická hodnota, která vyjadřuje schopnost provádět specializované činnosti, jež odpovídají velikosti jednotky a vybavením požární technikou, věcnými prostředky a potřebou plošného pokrytí.

4.2.1 Plošné pokrytí

Organizace jednotek PO a jejich vybavení včetně dislokace jednotlivých druhů jednotek PO je voleno tak, aby se podle stupně nebezpečí zabezpečilo požadovaným množstvím sil a prostředků celé území obce. Tento princip bereme jako základ pro plošné pokrytí území kraje a ČR, přičemž má být splněna požadovaná doba dojezdu jednotek PO na místo zásahu podle základní tabulky plošného pokrytí.

Plošným pokrytím území kraje jednotkami PO se rozumí rozmístění jednotek PO na území kraje a na území hlavního města Prahy. Jednotky PO se rozmisťují na základě nařízení orgánu kraje vydaného podle zákona č. 133/1985 Sb., o PO, kde je stanoven stupeň nebezpečí v jednotlivých obcích kraje, určí se jednotky, které budou plošné pokrytí zabezpečovat, ty se zařadí do kategorie s ohledem na charakter záchranných prací, které budou provádět (předurčenost jednotky). Plošné pokrytí zabezpečující jednotky s územní působností.

„Vnitřní organizace a vybavení jednotek PO včetně dislokace jednotlivých druhů a kategorií jednotek PO musí být zvolena tak, aby území obce bylo podle stupně nebezpečí zabezpečeno požadovaným množstvím sil a prostředků při plnění požadované doby jejich dojezdu na místo zásahu...“. (Linhart, 2006)

Jeho hlavní principy jsou:

- přiměřenost – zajištění jednotkami PO,
- plošnost – v souladu s ústavou je bezpečnost občanů zaručena na celém území ČR,
- transparentnost – doba do nasazení JPO je pro každý katastr obce přesně stanovena,

- ekonomická optimálnost – předpoklad co nejvyššího využití požární techniky na co největší počet zásahů,
- spolupráce – nejužší využití JSDHO a jednotek HZS ČR,
- standardizace vybavení – s ohledem na úkoly JPO,
- dotační politika – pro JSDHO s územní působností jsou stanoveny dotace na akceschopnost a nákup investičních prostředků. (Linhart, 2006)

Tabulka 3 Plošné pokrytí jednotkami požární ochrany

Plošné pokrytí jednotek požární ochrany

Stupeň nebezpečí území obce		Počet JPO a doba jejich dojezdu na místo zásahu			
I	A	2 JPO	do 7 min	a další 1 JPO	do 10 min
	B	1 JPO	do 7 min	a další 2 JPO	do 10 min
II	A	2 JPO	do 10 min	a další 1 JPO	do 15 min
	B	1 JPO	do 10 min	a další 2 JPO	do 15 min
III	A	2 JPO	do 15 min	a další 1 JPO	do 20 min
	B	1 JPO	do 15 min	a další 2 JPO	do 20 min
IV	A	1 JPO	do 20 min	a další 1 JPO	do 25 min

Vysvětlivky: JPO – jednotka požární ochrany (Česká republika, 1985, zpracování vlastní)

Síly a prostředky pro potřeby plošného pokrytí jsou:

- Pro první jednotku požární ochrany, která se dostaví na místo zásahu, minimálně družstvo ve zmenšeném početním stavu nebo družstvo s cisternovou automobilní stříkačkou,
- Pro druhou a další jednotku požární ochrany, která se dostaví na místo zásahu, minimálně družstvo ve zmenšeném početním stavu nebo družstvo s cisternovou automobilní stříkačkou a další technika podle složitosti zdolávání požáru. (Linhart, 2006).

Základní úkoly jednotek požární ochrany

Základní úkoly plněné jednotkami PO jsou specifikovány v § 70 zákona o PO, kdy jednotka:

- provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování SaP na místo zásahu,
- provádí záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech,
- podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje. (Česká republika, 1985)

Při zabezpečení ochrany obyvatelstva jednotky PO zabezpečují:

- varování obyvatelstva,
- evakuaci obyvatelstva,
- vyznačování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- dekontaminaci kontaminovaných obyvatel nebo majetku,
- humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití. (Česká republika, 1985)

Úrovně řízení při záchranných a likvidačních pracích

- Taktická – probíhá na místě zásahu, kde došlo k MU nebo kde se předpokládají následky MU. Velitel zásahu zodpovídá za všechny záchranné a likvidační práce,
- Operační – probíhá v rovině operačních středisek základních složek IZS. Operační a informační středisko HZS ČR jsou operačními a informačními středisky celého IZS. HZS spravuje centrální linku 112, zajišťuje obsluhu linek tísňového volání a jsou připraveni pomoci každému, kdo se dovolá pomoci v nouzové situaci,
- Strategická – v této úrovni se zapojuje starosta obce s rozšířenou působností, hejtman kraje nebo ministerstvo vnitra do koordinace záchranných a likvidačních prací. Tato úroveň se aktivuje na vyžádání velitele zásahu. Obvykle při vyhlášení nejvyššího stupně poplachového plánu IZS. (Česko, 2001)

Úkoly jednotek požární ochrany při povodních

Některé jednotky sboru dobrovolných hasičů obce okresu Žďár nad Sázavou jsou svojí polohou předurčeny a vycvičeny pro práce, které souvisejí s povodněmi. Tyto jednotky jsou na tuto činnost vybaveny odpovídající technikou a materiálem. Jejich činností jsou zabezpečovací práce, které předchází povodním samotným. Například zprůchodňování vodních toků, likvidace naplaveného materiálu, sekání ledu a odstraňování ker. Na rozsahu a způsobu zabezpečovacích prací se domlouvá velitel JSDH se starostou obce. Při povodňových záchranných pracích, kdy je bezprostředně ohrožen život či majetek JSDH provádí záchranu a evakuaci obyvatel ze zaplavených obydlí. Dále staví protipovodňové stěny, plní pytle pro výstavbu protipovodňové hráze. Zabraňuje zaplavením dalších částí obce. Po opadnutí vody se JSDH po domluvě se starostou obce podílejí na likvidačních pracích, odstraňují naplaveniny a odčerpávají vodu ze zatopených částí. Pokud je třeba zajišťují obnovu zdrojů pitné vody a sběr uhynulé zvěře.

Druhy jednotek požární ochrany

Rozdělení JPO dle zřizovatele a vztahu osob, vykonávajících činnost jednotkách, ke zřizovateli JPO:

- jednotky HZS kraje, které jsou součástí HZS krajů a jsou zřizovány státem, příslušníci HZS kraje zde vykonávají činnost jako své povolání ve služebním poměru,
- jednotky SDH obce, které zřizuje obec, členové jednotek SDH obce zde vykonávají činnost na základě dobrovolnosti, případně někteří členové mohou vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo HZS kraje,
- jednotky HZS podniku, zřizované právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnost se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob zde vykonávají činnost jako své povolání v pracovním poměru,
- jednotky SDH podniků, zřizované právnickými nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnost se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob zde vykonávají činnost na základě dobrovolnosti,

- vojenské hasičské jednotky, jejichž zřízení, organizace, vybavení a výkon služby jsou v působnosti Ministerstva obrany, jsou složeny z vojáků a občanských zaměstnanců a mají podobné postavení jako jednotky HZS podniků,
- požární hlídky, které lze zřídit místo jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku, musí mít nejméně 4 členy a jsou vybaveny jen jednoduchými hasebními prostředky (není zde požadavek požární techniky), požární hlídky nejsou zařazeny v systému plošného pokrytí území ČR a není jim přiřazena kategorie jednotky.

(Hanuška, 2009)

Kategorie jednotek požární ochrany

Každá jednotka PO má svou operační hodnotu, která jednotku zařazuje do kategorií JPO I až JPO VI. O schopnosti zahájit a provádět zásah vypovídá Operační hodnota, která určuje postavení jednotky PO v systému. Operační hodnotu jednotky PO určuje:

- doba výjezdu jednotky PO k zásahu z místa své dislokace po vyhlášení poplachu, udává se v minutách,
- územní působnost jednotky PO, což je optimální vzdálenost pro dojezd daného druhu jednotky na místo zásahu, udává se v minutách a označuje území působení jednotky PO (při rychlosti jízdy vozidla 45–60 km/h dle místních podmínek).

Místem stálé dislokace jednotek se označuje:

- stanice – objekt a související prostory určené pro nepřetržitý výkon služby hasičů zařazených v jednotce HZS kraje nebo jednotce HZS podniku a určené pro požární techniku a věcné prostředky PO,
- zbrojnice – objekt a související prostory určené pro výkon služby hasičů zařazených v jednotce SDH obce nebo jednotce SDH podniku a určené pro požární techniku a věcné prostředky PO.

Podle § 11 vyhlášky č. 247/2001 Sb., musí při vyhlášení poplachu jednotky PO opustit místo své dislokace nejpozději do:

- a) 2 minut jednotky složené výlučně z hasičů z povolání, do kterých patří HZS kraje a HZS podniku,

- b) 10 minut jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání, mezi tyto jednotky patří JSDH obcí a JSDH podniků,
- c) 5 minut jednotky složené z hasičů uvedených v písmenech a) a b), nebo z členů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště,
- d) 5 minut jednotky HZS kraje, které jsou zřízené na stanici typu P0, kde je výjezdové družstvo doplněno o dobrovolné hasiče. (Česko, 2001)

Tabulka 4 Kategorie JPO

Jednotka PO		Doba výjezdu	Působnost	Ideální vzdálenost pro dojezd k zásahu	Účinná doba jízdy
Kategorie	Druh	/min/		/km/	/min/
JPO I	jednotka HZS kraje	2	územní	15-20	18
JPO II	jednotka SDH obce	5		7,5 - 10	10
JPO III	jednotka SDH obce	10			
JPO IV	jednotka HZS podniku	2	místní	do 5	5
JPO V	jednotka SDH obce	10			
JPO VI	jednotka SDH podniku	10			

(Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 8. 6. 2009, kterým se stanoví řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků, 2009, zpracování vlastní)

JPO dělíme do šesti kategorií podle územní působnosti.

a) JPO, které mají v pravomoci zasahovat i mimo území svého zřizovatele:

- JPO I – Jednotka HZS ČR vypomáhá obcím při zásahu, má dobu výjezdu z místa své dislokace do 2 min. a dobu příjezdu na místo zásahu do 20 min. Jednotka vyjíždí v jednom až třech družstvech o zmenšeném početním stavu (1+3), družstvech (1+5) nebo v jejich kombinaci, poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti, u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní JSDHO,
- JPO II/1 – Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen jednotka SDH obce) se obvykle zřizuje v obci s počtem obyvatel nad 1000. Výjezd družstva o zmenšeném početním stavu (1+3) z místa jejich dislokace je zpravidla do 5 min. a doba územní působnosti většinou do 10 min. jízdy jednotky,

- JPO II/2 – Jednotka SDH obce se obvykle zřizuje v obci s počtem obyvatel nad 1000. Doba výjezdu družstva o zmenšeném početním stavu (1+3) do 5 min., územní působnost většinou do 10 min. jízdy jednotky,
- JPO III/1 – Jednotka SDH obce se obvykle zřizuje v obci s počtem obyvatel nad 1000. Doba výjezdu jednoho družstva o zmenšeném početním stavu (1+3) do 10 min. a doba územní působnosti je zpravidla do 10 min. jízdy,
- JPO III/2 – Jednotka SDH obce se obvykle zřizuje v obci s počtem obyvatel nad 1000. K zásahu vyjíždí ve dvou družstvech o zmenšeném početním stavu (1+3) do 10 min. od svého místa dislokace a doba územní působnosti je obvykle 10 min. jízdy.

b) Jednotky PO, které mají v pravomoci územní působnost omezenou na obec nebo objekt zřizovatele:

- JPO IV – Jednotka HZS podniku, kterou zřizuje právnická nebo podnikající fyzická osoba. Na základě výzvy (písemné dohody) operačního a informačního střediska (dále jen OPIS) HZS ČR poskytuje speciální techniku. Doba výjezdu je do 2 min. od svého místa dislokace v rámci podniku, do 20 min. jízdy,
- JPO V/1 – Jednotka SDH obce se obvykle zřizuje v obci s počtem obyvatel do 200. K zásahu vyjíždí družstvo o zmenšeném početním stavu do 10 min.,
- JPO V/2 – Jednotka SDH obce se obvykle zřizuje v obci, překračuje-li počet obyvatel nad 200. Doba výjezdu družstva je do 10 min.,
- JPO VI – Jednotku SDH podniku zřizuje právnická nebo podnikající fyzická osoba. Na vyžádání OPIS HZS ČR poskytují speciální techniku. Doba výjezdu jednotky je do 10 min.,
- JPO nezařazené – Jedná se o jednotky SDH obce nebo podniku, které nejsou zařazené do plošného pokrytí území kraje. Můžeme zde zařadit i požární hlídku. Na tuto jednotku jsou kladeny stejné požadavky jako na kategorii JPO V.

(Česko, 2001)

4.2.2 Funkce a požadavky na odbornou způsobilost členů JPO

Všichni členové musí absolvovat nejpozději do jednoho roku od vstupu do jednotky základní přípravu v rozsahu čtyřiceti hodin, kterou zajišťuje velitel jednotky a vede o ní veškerou dokumentaci. Povolání k MU mohou být až po jejím absolvování. Všichni členové JSDH musí splňovat kritéria odborné způsobilosti pro jejich službu stanovené zákonem o požární ochraně a věkovou hranici 18 let. Před nástupem musí projít školeními a splnit zdravotní způsobilost pro aktivní službu. Členové jednotky procházejí každým rokem pravidelnou odbornou přípravou ve stejném rozsahu 40 hodin.

Následná (cyklická) odborná příprava členů JPO:

- každý člen jednotky je povinen se zúčastňovat v určeném rozsahu pravidelné odborné přípravy, tuto přípravu organizují velitelé jednotky, kteří si o této skutečnosti vedou i příslušnou dokumentaci,
- velitel jednotky stanoví ve své jednotce témata pravidelné odborné přípravy na daný rok,
- témata volí z předurčenosti jednotky k záchranným pracím nebo k ochraně obyvatelstva a rovněž vychází z témat, které vydává MV – GŘ HZS ČR na daný rok,
- u jednotek obcí kategorie II a III se doporučuje minimálně 16 hodin pravidelné odborné přípravy vykonávat ve spolupráci s HZS kraje na stanicích HZS kraje, tato jednotka se může formou stáže zúčastnit zásahu jednotky HZS kraje u mimořádné události. (Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 27.1.2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků, 2014)

Pravidelná (cyklická) odborná příprava – obsahuje prohlubování odborných znalostí, prověřovací a taktická cvičení a v neposlední řadě tělesnou přípravu. Dále požadavky §37 vyhlášky o jednotkách požární ochrany zahrnující přezkušování členů jednotky z BOZP 1x za 2 roky. Prohlubuje dovednosti jednotlivých odborností v rámci odborné přípravy (kondiční jízdy s technikou JSDHO, použití dýchací techniky apod.). (Metodika zřízení JSDHO, 2014)

Specializace členů jednotky:

- **Velitel jednotky** – zodpovídá za činnost a připravenost celé jednotky. Jeho hlavním úkolem je operační a organizační řízení jednotky při požárním zásahu nebo jiné vzniklé MU. Provádí průzkum v místě zasaženém MU, určuje priority zásahu

a rozhoduje o pořadí zachraňovaných a evakuovaných osob a zvířat. Rozhoduje o nasazení S a P potřebných k likvidaci MU. Velitel také vede veškerou dokumentaci týkající se jednotky SDH a předkládá návrhy na zlepšení zřizovateli. Aby mohl vykonávat funkci velitele musí absolvovat kurz velitele jednotky „*V-40 velitelů družstev a velitelů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*“ v rozsahu 40 hodin prezenčního studia nebo 16 hodin e-learningového studia zakončeného testem a 24. hodinového prezenčního studia. K prodloužení platnosti odborné způsobilosti velitele jednotky na dobu dalších pěti let je nutná účast na kurzu „*V-8 odborná příprava k prodloužení platnosti odborné způsobilosti velitelů družstev a velitelů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*“,

- **Velitel družstva** – jeden z velitelů družstva bývá zpravidla zástupcem velitele, funkci velitele družstva může zastávat i několik členů. Při absenci velitele jednotky jej v organizačním řízení zastupuje. V operačním řízení má za úkol provádět průzkum při MU, rozhodovat o prioritách zásahu a o nasazení sil a prostředků. Dále určuje způsob záchrany, evakuace a jejich provedení. Stejně jako velitel jednotky provádí záchranné práce a hasební zásah. Jednotka vyjíždějící k zásahu musí mít mezi sebou alespoň jednoho velitele. Provádí odborné proškolení členů jednotky SDH podle metodiky velitele jednotky. Velitel družstva musí získat kvalifikaci ve stejném rozsahu jako velitel jednotky,
- **Strojník – technik strojní služby**, stará se o provoz veškeré svěřené mobilní požární techniky a agregátů, o kterých musí vést evidenci a na kterých provádí údržbu a drobné opravy. Za použití výstražného světelného a rozhlasového zařízení řídí mobilní techniku. Jeho úkolem je dopravit jednotku na místo MU. Na rozkaz velitele provádí záchranné práce a hasební zásah. Technikem strojní služby se stane úspěšný absolvent kurzu „*T-STTS JSDHO technik strojní služby jednotky SDH obce*“, který má platnou odbornou způsobilostí získanou v kurzu „*S-40 Strojníků jednotek SDH obcí*“ nebo kurzu „*S-16 Strojníků jednotek SDH obcí a SDH podniků*“ a s nejméně dvouletou praxí výkonu funkce strojníka,
- **Strojník** – podobně jako strojník – technik strojní služby, s nímž spolupracuje na údržbě a opravách techniky, vyjma evidence,

Strojník JPO II a JPO III – nový strojník absolvuje kurz „*S-40 strojníků jednotek SDH obcí*“ k získání odborné způsobilosti funkce strojníka JSDHO kategorie JPO II

a JPO III v rozsahu 40 hodin prezenčního studia nebo 16 hodin e – learningového studia zakončeného testem a 24. hodinového prezenčního studia. Prodloužení platnosti odborné způsobilosti strojníka jednotky na dobu dalších pěti let je nutná účast na kurzu „*S-16 strojníků jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*“. Podmínkou jsou dva roky praxe v řízení automobilu C nebo D nebo podle hmotnostní třídy vozidla ve své jednotce PO i skupiny B,

Strojník JPO V a jednotky SDH podniku, která disponuje CAS nebo AS absolvuje základní kurz „*S-16 strojníků jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*“. Stejněho kurzu se musí zúčastnit i při prodloužení odborné způsobilosti. Podmínkou jsou dva roky praxe v řízení automobilu C nebo D nebo podle hmotnostní třídy vozidla ve své jednotce PO i skupiny B,

Strojník JPO V a jednotky SDH podniku, která nedisponuje CAS nebo AS absolvuje kurz „*S-8 strojníků jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*“, k získání i obnově kvalifikace strojníka jednotky SDH obce kategorie JPO V a jednotky SDH podniku, která nedisponuje CAS nebo AS,

- **Hasič – technik chemicko-technické služby**, který vede evidenci počtu svěřených a nasazených prostředků při požárním zásahu nebo vzniklé MU. Zajišťuje zkoušky a revize veškerých svěřených prostředcích chemicko-technické služby, do kterých můžeme zařadit zásahové přilby, oděvy, protichemické oděvy, oděvy proti sálavému teplu, dýchací techniku, detekční přístroje atd. Dále vede evidenci o nasazení členů jednotek SDH v prostředcích chemicko-technické služby a o délce jejich pohybu v nebezpečném prostředí. Provádí hasební a záchranné práce. Ke zvýšení své kvalifikace má možnost absolvovat kurz „*TCH-16 Technik dobrovolné jednotky PO*“ je určen pro členy dobrovolných jednotek PO pověřených velitelem k plnění některých úkolů na úseku technické služby a chemické služby,
- **Hasič – technik spojové služby**, vede evidenci o svěřených spojovacích prostředcích především se jedná o telekomunikační technologie,
- **Hasič** – za hasiče jsou považováni všichni ostatní členové jednotky, kteří na příkaz velitele provádí hasební a likvidační práce.

Každý hasič si může zvyšovat kvalifikaci absolvováním různých kurzů a specializací, např. školení na práci s motorovou a rozbrušovací pilou (OMP 64 Specializační kurz „*Obsluha motorových pil v jednotce PO*“), nositel dýchací techniky („*NDT-16 nositelů dýchací techniky*“) apod. O jejich zařazení rozhoduje velitel jednotky na základě jejich znalostí.

(Metodika zřizování JSDHO, 2014)

Tabulka 5 Základní početní stavy JSDHO

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Základní početní stav členů celkem	12	24	12	24	9
Min. počet členů v pohotovosti pro výjezd	4	8	4	8	4
Funkce					
Velitel	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič	6	12	5	12	4

(Česko, 2001, zpracování vlastní)

Požadavky na zdravotní způsobilost členů JPO

Všichni členové JPO musí splňovat odbornou způsobilost a absolvovat i zdravotní prohlídku, bez níž nemohou být zařazeni do jednotky. Zdravotní prohlídka se provádí u obvodního lékaře v místě bydliště a je doložená tiskopisem, který každý člen před vstupem do jednotky obdrží od svého zřizovatele. Každý člen v jednotce má svou osobní kartu, kde se eviduje, zda absolvoval zkoušku či přezkoušení odborné způsobilosti, kurzy, např. kurz motorové pily, lékařský posudek a funkci, kterou v jednotce zastává. (Hanuška, 2003)

Podle nařízení vlády č.352/2003 Sb. o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, se musí každý člen při nástupu podrobit zdravotní prohlídce: (Česko, 2003).

- Zdravotní prohlídka – všichni členové jednotky požární ochrany jsou povinni se podrobovat zdravotním prohlídkám daným způsobem a ve lhůtách stanovených nařízením vlády č. 352/2003 Sb.,
- vstupní zdravotní prohlídka u nositelů dýchací techniky se navíc provede spirometrické a elektrokardiografické vyšetření, (nařízení vlády č. 352/2003 Sb.)

- periodická zdravotní prohlídka – provádí se u každého člena podle přílohy 1 nařízení vlády č. 352/ 2003 Sb., jednou za 2 roky,
- zdravotní způsobilost – doklad o zdravotní způsobilosti vystaví praktický lékař, u něž člen jednotky absolvoval zdravotní prohlídku. Obec, která jednotku zřizuje, musí vést doklad o zdravotní způsobilosti členů pro výkon služby v jednotce podle § 12 nařízení vlády č. 172/2001 Sb.. (Metodika zřizování JSDHO, 2014)

4.3 Technika jednotek

Vybavení požární a záchranářskou technikou naznalo od roku 1989 výrazných změn. Automobilová technika u HZS byla postupně nahrazována novější a k tomu se přidala řada speciálních záchranářských vozidel. Naopak vyřazovaná technika HZS přecházela formou bezúplatných převodů do JSDHO, zejména typu JPO II a JPO III.

- **Současná technika HZS Kraje Vysočina ÚO Žďár nad Sázavou**

ÚO Žďár nad Sázavou k zajištění činnosti disponuje řadou osobních i terénních automobilů. Na jednotlivých stanicích je umístěna technika ke zdolávání MU. Většina cisternových automobilových stříkaček je na podvozku Tatra 815, RZA Land Rover, výšková technika, speciální technika, kontejnery a přívěsy se čluny pro zásahy na vodě. Seznam současné techniky je uveden v příloze P XI.

- **Technika jednotek SDH obcí**

I technika JSDHO doznala za posledních řadu změn. Obzvláště jednotky zařazené v plošném pokrytí jako JPO II a JPO III vyměnili díky státním dotacím a finanční podpoře zřizovatele automobilové stříkačky. Původní Tatry 148 a Škody 706 vystřídaly CAS na podvozcích Tatra 815, Volvo, Mercedes, MAN a dalších značek. I většina JPO V dosáhla na státní dotaci se spoluúčástí krajů a zřizovatele na nákup dopravních automobilů, které vystřídaly dosluhující Avie DA 12. Současná technika vybraných jednotek okresu Žďár nad Sázavou je uvedena v příloze P XII.

4.4 Výchova mládeže

Jednou z nejdůležitějších oblastí činnosti SDH potažmo i JSDH je výchova mládeže. Abychom zajistili akceschopnost jednotky, musíme myslet na nutnost generačních obměn v jednotkách. Největší procento nových členů jednotek jsou právě odchovanci oddílů mladých hasičů a dorosteneckých kolektivů, které dobrovolná činnost hasiče zaujala natolik,

že se v ní rozhodli pokračovat i v dospělosti, a při tom byli prospěšní ostatním lidem. Velitelé JSDHO zájemce z řad hasičské mládeže vždy rádi uvítají v řadách jednotky. Byť jako nováčci musí projít nutnými školeními, mají zakořeněné základní zásady hasičiny. Vědomosti, které jsou průřezem činnosti jednotky a mají při svém dalším rozvoji hasiče na čem stavět. Pokud kroužek mladých hasičů pracuje, tak jak má, dokáže zaujmout mladého člověka a vzbudit v něm touhu být platným členem kolektivu. Naučí ho pracovat nejen samostatně, ale i jako součást skupiny lidí, kterým jde o stejnou věc. Být členem kolektivu lidí se stejným zájmem a vzájemně spoléhat jeden na druhého. Největší odliv mladých hasičů nastává po ukončení základní školy a odchodu na střední školu mnohdy mimo město. Zde přijdou jiné starosti, jiní spolužáci a kamarádi. Mnoho SDH se pro nedostatek členů nezapojuje do dorosteneckých aktivit a soutěží. Část dorostenců se přidá do družstva v nejbližší obci, které se zapojuje do hasičských soutěží, část se zapojí do činnosti jednotky, kde se učí od starších kolegů a soutěží s dospělými. Někteří se zapojí do široké činnosti SDH. Obzvláště pro děti z těchto SDH je tento přechod bolestný a bohužel mnohdy končí ukončením členství. Z pohledu velitele jednotky díky za každého mladého hasiče, který pokračuje se stejným zájmem i v jednotce. Z pohledu dlouholetého vedoucího kolektivu mladých hasičů, který se věnuje práci s dětmi přes 30 let, mohou říci, že platným členem JSDHO nebo příslušníkem HZS ČR se stane v průměru 20 až 25 % mladých hasičů.

4.5 Financování jednotek

Jednotky sborů dobrovolných hasičů jsou financovány z rozpočtů obcí, které jsou zřizovatelem JSDHO. Byť za požární ochranu v obci odpovídá starosta obce, tak ne všude byly v minulých letech vytvořeny vyhovující podmínky pro činnost jednotky. Vybavení jednotky limitoval rozpočet obce a výše částky vyčleněná pro požární ochranu. Postupem času dochází k navyšování finančních toků směrem k výjezdovým jednotkám i díky evropským, národním, případně krajským dotacím. V minulosti docházelo u JPO II. a JPO III. jen ke sporadické výměně zásahové techniky. Většinou jen k výměně bezúplatným převodem vyřazené techniky od tehdejšího SPO, nyní HZS krajů.

Další podporou pro IZS je Fond zábrany škod (dále jen FZŠ). Pojišťovny, které jsou oprávněny provozovat na území ČR pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla, odvádí 3 % z přijatého pojistného z pojištění odpovědnosti z provozu vozidla do FZŠ. Tyto finanční prostředky jsou rozdělovány mezi hasiče, záchranáře a subjekty realizující projekty vedoucí ke zvýšení bezpečnosti na silnicích. Nejdůležitějším právním

předpisem v oblasti FZŠ je zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, zejména ustanovení § 23a a § 23b tohoto zákona. Od 1. ledna 2014 spravuje FZŠ Česká kancelář pojistitelů, která je profesní organizací pojistitelů, jež jsou oprávněni na území České republiky provozovat pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Prostředky FZŠ se použijí pouze na úhradu nákladů spojených s pořízením techniky nebo věcných prostředků potřebných pro činnost základních složek IZS a ostatních složek IZS poskytujících plánovanou pomoc na vyžádání v oblasti zábrany a prevence škod z provozu vozidel, úpravou technologií a provozem OPIS HZS v souvislosti s poskytováním nezbytné pomoci motoristům a pro subjekty zajišťující preventivní projekty. Z prostředků fondu se k úhradě nákladů podle odst. 3 písm. a) nebo b) v daném kalendářním roce poskytne nejméně 60 % HZS a z toho nejméně 20 % JSDHO. Z prostředků FZŠ se dále v daném kalendářním roce poskytne nejméně 15 % dalším složkám IZS a nejméně 15 % na realizaci projektů a programů podle odstavce 3 písm. c) nebo d). (Fond zábrany škod)

Výraznou finanční podporou zřizovatelům jednotek požární ochrany obcí je dotace MV. Zpracovává ji GRH HZS České republiky a s příspěvky krajů, každoročně přibývá moderní technika pro JPO II. a JPO III. Samozřejmě je podmíněna nemalou finanční podporou obce.

Od roku 2016 je hojně využívána dotace na dopravní automobily převážně určená pro menší jednotky, které jsou zařazeny převážně jako JPO V. Ministerstvo vnitra přispívá žadatelům 3/6 ceny vozidla do výše 450. 000,-Kč, kraje přidávají ze svých rozpočtů 2/6 ceny ve výši maximálně 300. 000,-Kč a zbytek ceny vozidla hradí zřizovatel tedy obecní a městské samosprávy ze svých rozpočtů. Problémem jednotek je v současné době nedostatek řidičů nákladních automobilů s právem přednosti v jízdě. Řidiči už sice nemusí mít na tato vozidla profesní průkazy, ale i tak je jich nedostatek. Chybí řidiči, kteří v minulosti absolvovali kurz tzv. „vojenskou trojku“. Dalším problémem řady jednotek je nedostatek členů. Tato situace nastává převážně u jednotek, kde se Sbor dobrovolných hasičů pravidelně nevěnuje práci s mládeží.

4.6 Nároky na členy JSDHO

Rozvoj průmyslových odvětví s množstvím nových technologií, použití nových chemických sloučenin, rozvoj dopravy, zejména automobilní, představují nemalé riziko vzniku mimořádné události. Aby byl dobrovolný hasič platným členem jednotky, musí být

seznámen s riziky, která mohou nastat v případě mimořádné události, a umět jim předcházet, aby svým jednáním nebo rozhodnutím neohrozil při zásahu sebe, členy jednotky a ostatní zasahující. Právě z těchto důvodů jsou všichni členové jednotek pravidelně školeni nejen ve své specializaci. Školení musí absolvovat nositelé dýchací techniky, obsluha motorových pil, strojníci, velitelé, záchranáři a řidiči. Nový člen jednotky nejprve absolvuje základní školení k získání odbornosti a poté povinné cyklické školení ve své specializaci. Za jednotku jako celek a za její členy zodpovídá velitel jednotky.

4.7 Spolupracující organizace jednotek požární ochrany

Záchranářská práce ve své všestrannosti vyžaduje, aby jednotky spolupracovaly s organizacemi sdružující dobrovolníky všech odborností, které mohou využít při ochraně obyvatelstva. Jedná se nejen o spolky věnující se požární ochraně, ale také zdravotnické organizace, kynology a další.

- **Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska**

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen SH ČMS) je občanským sdružením, které vzniklo 9. dubna roku 1991, kdy tato sdružení bylo zaregistrováno v souladu s § 6 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, a které působí na úseku požární ochrany. K 1.2.2021 je evidováno 362 995 členů v 7 663 Sborech dobrovolných hasičů, 77 okresních sdruženích a 14 krajských sdruženích. Děti a mládeže do 18 let je ve sdružení 64 485 a tím se SH ČMS řadí k nejpočetnějším mládežnickým organizacím. SH ČMS funguje na územním principu. Statutárním orgánem je výkonný výbor, kdy jednáním je pověřen starosta nebo první náměstek starosty. Výkonný výbor a shromáždění starostů OSH jsou nejvyššími orgány v období mezi sjezdy. Cílem sdružení je vytváření podmínek pro činnost s dětmi a mládeží, za účelem podpory zdravého rozvoje jejich osobností, fyzických schopností a dodržování preventivních zásad v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Výchova mládeže je v dnešní době prevence kriminality a drogové závislosti mladých lidí nesmírně důležitá. V neposlední řadě je to podpora sportovních aktivit svých členů.

SDH je občanské sdružení, které je pobočným spolkem SH ČMS. Sbory dobrovolných hasičů v naší republice tvoří jednu z nejrozsáhlejších sítí dobrovolnických organizací. Z hlediska právní formy se jedná tedy o podobné sdružení, jako jsou např. myslivci nebo včelaři. Působnost tohoto spolku na úseku požární ochrany spočívá především v prevenci a výchově mladých hasičů, vychovávají si tak nové členy JSDH. Dále sbory dobrovolných hasičů pořádají hasičské bály, dětské šibřinky, soutěže v požárním sportu apod.

Akce těchto spolků jsou v některých případech jedinou možností společenského, sportovního a kulturního vyžití v dané obci. Starostou SH ČMS je Jan Slámečka člen SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou. Starostou SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou je Luboš Zeman.

- **Česká hasičská jednota**

Česká hasičská jednota je občanské sdružení taktéž působící na úseku požární ochrany. Vznikla stejně jako první sdružení dobrovolných hasičů v roce 1990. Spolupracuje s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, starosty obcí při plnění úkolů požární ochrany. Je nápomocna pro obce, které zřizují jednotku sboru dobrovolných hasičů, a to především ve výchovně preventivní činnosti. Prezidentem ČHJ je Ing. Vasil Silvestr Pekar, Ph.D.

- **Moravská hasičská jednota**

Moravská hasičská jednota je další občanské sdružení působící na úseku požární ochrany. Její oficiální vznik se datuje roku 1992 avšak první zmínky o předchůdci jsou z roku 1871. Hlavním cílem sdružení je spolupráce a pomoc s orgány státní správy při zajišťování úkolů na úseku požární ochrany. Mezi další činnosti patří například pořádání soutěží v požárním sportu. V MHJ je sdruženo přibližně 5000 členů v 54 sborech. Prezidentem MHJ je Zdeněk Milan. Na území okresu Žďár nad Sázavou není součástí některé z jednot žádný sbor.

Zajištění akceschopnosti JPO je pro bezpečnost obyvatel a včasný zásah v případě MU prioritou. Domnívám se, že v Kraji Vysočina je spolupráce mezi složkami IZS na velmi dobré, přátelské úrovni. Členové jednotlivých složek IZS se v osobním, pracovním a společenském životě ve svých domovských regionech prolínají a v případě potřeby neváhají vzájemně si pomoci. Obzvláště na okrese Žďár nad Sázavou jsme zvyklí na dobrou spolupráci se složkami IZS. Kvalitní činnost JSDHO by nebyla možná bez spolupráce s HZS, a naopak HZS ke svým úkolům potřebuje spolupracovat s jednotkami PO. Členové jednotek ve většině případů pocítili zodpovědnost a svoji práci se snaží vykonávat co nejlépe. Včetně povinností, které tato dobrovolná služba přináší, jako je pravidelná účast na školeních, zvyšování kvalifikace, údržba a opravy techniky.

5 SHRnutí VÝVOJE V OBLASTI POŽÁRNÍ OCHRANY

S požáry bojuje už nespočet generací od prvopočátku vývoje lidstva. Počínaje prvobytně pospolnou společností, antickým obdobím, středověkem až po současnost. S rozvojem kultur a vývojem techniky je boj proti „červenému kohoutu“ náročnější a problematičtější. Dobré je, že se lidstvo ve většině případů dokáže poučit z prožitých událostí a reagovat na krizové situace, které řešilo v minulosti a zvolilo při nich buď dobrý postup, nebo postup nevhodný. Dokáže se poučit a na základě zkušeností hledá možnosti, jak čelit hrozbám bezpečněji, efektivněji a v co nejkratším čase. Troufám si tvrdit, že IZS v České republice je na vysoké úrovni.

5.1 Zhodnocení novodobého vývoje u Hasičského záchranného sboru

Generální ředitel HZS ČR genpor. Ing. Drahoslav Ryba mi ke stavu požární ochrany řekl:

„Požární ochrana, včetně vybavení našich jednotek je v ČR na poměrně slušné úrovni. Vybavení jednotek, ať už HZS ČR nebo JSDHO se samozřejmě (a díky Bohu za to) za posledních 20 let celkem razantně zlepšilo. Nicméně tak, jak jde technický pokrok dopředu, ať už automobily, technologie staveb, vybavení továren, solární elektrárny atd., musíme držet krok, i co se vybavení týče, jinak o naše současné postavení a schopnosti rychle přijdeme. Důležitá je tedy permanentní, kontinuální obnova techniky tak, abychom dokázali držet krok s dobou.“ Přál by si zlepšit financování hasičů obecně v ČR. HZS ČR se teprve v loňském roce dostal na úroveň rozpočtu z roku 2010, v oblasti provozu a investic. *„Jedině na základě stabilního rozpočtu můžeme vytvářet a naplňovat nějaké vize či strategie do budoucna“.* Ke spolupráci s dobrovolnými hasiči mi Drahoslav Ryba sdělil: *„Tato spolupráce je pro nás absolutně klíčová, bez dobráků by to prostě nešlo. Máme v celé republice jen 246 stanic HZS ČR, tedy i 246 našich jednotek, ale JSDHO je po celé ČR přes 6.500, což je obrovská síla a pomoc. Samozřejmě těžiště výkonu služby či nasazení je v rámci jednotek různé, nicméně v rámci řešení mimořádné události se často hodí každý, kdo umí přiložit ruku k dílu. Například při povodních, větrných smrštích a podobně.“* Sám jako malý začínal u mladých hasičů, kdy jej okouzila hasičská technika, možnost pomáhat lidem a požární sport. *„Díky podpoře rodiny mohu dělat to, co mě baví.“* Drahoslav Ryba je členem SDH Radostín nad Oslavou. (Ryba, 2021)

Na základě informací od ředitele ÚO Žďár nad Sázavou HZS Kraje Vysočina plk. Ing. Vladimíra Sobotky došlo na ÚO Žďár nad Sázavou za posledních 10 let k obměně všech cisteren. Technika je s přispěním MV ČR, Kraje Vysočina, Fondu zábrany škod a dotací EU

průběžně doplňována a pro většinu zásahů je dostačující. Na stanici Žďár nad Sázavou je nový technický automobil a stanice ve Velkém Meziříčí disponuje s novým rychlým zásahovým automobilem. Každá stanice je vybavena výškovou technikou. Do budoucna by si přál, aby se podařilo postavit novou stanici ve Velkém Meziříčí a později v Bystřici nad Pernštejnem. Je však potřeba dbát i na lidské zdroje, budovat kvalitní lidské vztahy. Spolehliví a šikovní lidé jsou předpokladem pro další kladný vývoj společnosti. Spolupráce s JPO SDH obcí je v našem kraji na výborné úrovni, a to jak při zajišťování odborné přípravy, při soutěžích, při sborové činnosti a samozřejmě i při společných zásazích u MU. Řada příslušníků HZS je zároveň členem SDH. Vladimír Sobotka začal u SDH Kotlasy v osmi letech, když začala celostátní hra Plamen. „*V naší obci Kotlasy byl a stále je hasičem tělem i duší můj tatka Vladimír Sobotka st., který v té době dával dohromady první soutěžní družstvo mladých hasičů a já naštěstí nechyběl...*“, řekl Vladimír Sobotka. (Sobotka, 2021)

Velitel centrální stanice HZS Kraje Vysočina ve Žďáře nad Sázavou typ C1-C-S-E mjr. Ing. Miroslav Sláma mi sdělil, že technické vybavení stanice je na odpovídající úrovni, ale že je stále třeba techniku zlepšovat. Například by uvítal plošinu s lepšími parametry, aku vyprošťovací náradí apod. Zájem o službu u HZS stále je, ale v minulosti byl větší. Uchazeče rozděluje do dvou skupin. V jedné skupině jsou ti, kterým je téměř jedno, u kterého sboru budou sloužit. Ať jde o policii, vojsko nebo hasiče. Druhou skupinou jsou členové SDH, kteří jsou za práci u HZS vděční. U fyzických testů však neprojde značná část uchazečů. Směna slouží v počtu 13 příslušníků, Covid 19 zatím akceschopnost neohrozil, byť dva příslušníci slouží 12. hodinové směny na Covidové jednotce Novoměstské nemocnice. Jediné, co velitele stanice mrzí je přístup města Žďáru nad Sázavou k profesionálním hasičům. (Sláma, 2021)

Od velitele stanice typu P1-C-Z v Bystřici nad Pernštejnem, ÚO Žďár nad Sázavou npor. Ing. Vlastimila Kurfürsta jsem se dozvěděl, že co se týče techniky jsou vybavení velice dobře. Kvalitativní posun ve výbavě stanice je obrovský. Zájem o práci u HZS je velký. Ve směně slouží 5 hasičů a tabulkové stavy jsou naplněny. Spolupráci s IZS v obvodu stanice hodnotí velice kladně. Jediná věc, která velitele v současné době trápí je nedostatek místa na stanici, kterou využívají spolu s JSDHO Bystřice nad Pernštejnem. (Kurfürst, 2021)

Na základě informací velitele stanice P1-A-Z ve Velkém Meziříčí, npor. Bc. Jiřího Doležala se stav na okrese Žďár nad Sázavou výrazně zlepšil. Spolupráci s ostatními složkami IZS v regionu hodnotí velice kladně. Spolupráce se samosprávami obcí je také na dobré úrovni.

Zájem mladých mužů o práci u HZS je dostatečný k pokrytí početních stavů. Problémem u některých zájemců je ale fyzická kondice a mnohdy zdravotní testy. Směny jsou o sedmi příslušnicích sboru. Jiří Doležal již několik let usiluje o vybudování nové hasičské zbrojnice. Stanice HZS Kraje Vysočina ve Velkém Meziříčí je umístěna v budově města Velkého Meziříčí, kde mají sídlo i JSDHO a v nově přistavené budově ZZS Kraje Vysočina. Omezené garážové stání a celkově málo místa by mělo být do pěti let vyřešeno výstavbou nové stanice. Město Velké Meziříčí poskytlo pozemek, HZS KV projektuje, a pokud vše dobře půjde tak v roce 2023 by měla být nová stanice hotová. (Doležal, 2021)

Poslední stanicí na okrese Žďár nad Sázavou je Velká Bíteš. Typ předurčení P1-C-Z. Její velitel ppor. Bc. Miroslav Volf považuje stanici za velmi dobře vybavenou jak technikou, tak i v loňském roce opravenou a zateplenou budovou. Pochvaluje si i spolupráci s městem i se samosprávami přilehlých obcí. Početní stav je naplněn. Na směně v plném stavu slouží 5 členů. Na podzim loňského roku byl mezi příslušníky sboru coronavirus. Služby na konci loňského roku byly tedy zajištěny na minimálních stavech. (Volf, 2021)

Všichni velitelé stanic profesionálních hasičů se shodli ve zlepšování technického vybavení jednotek i přístupu jednotek k povinnému školení. Zlepšila se vzájemná komunikace mezi veliteli JSDHO, účast na cyklickém školení, znalost vlastní techniky a zvyšování kvalifikace členů jednotek i u JPO V. Samozřejmě jsou i výjimky.

5.2 Zhodnocení vývoje u Jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí

Ing. Ondřej Novák velitel JSDHO Nové Město na Moravě, která je zařazená v plošném pokrytí jako JPO II kráčí ve stopách předků. Je čtvrtou generací dobrovolných hasičů. Zároveň je příslušníkem HZS Kraje Vysočina a slouží na stanici ve Velkém Meziříčí jako velitel směny. Nové tváře v jednotce jsou většinou příbuzní, kamarádi nebo známi stávajících členů. Někteří prošli mladými hasiči a družstvem dorostu, které pracují při SDH Nové Město na Moravě. Mladých členů je však nedostatek. Spolupráce se samosprávou města nadstandartní, přes to je složité zajišťování finančních prostředků na provoz jednotky. Nastavený systém financování nutí jednotky žádat i o prostředky na akceschopnost jednotek, které před účinností zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů byly poskytovány automaticky na základě počtu výjezdů. Jako velký přínos vidí pořízení nového zásahového vozidla pro 27 členů jednotky. Třináct členů pracuje v jednotce na DPP. V systému odborné přípravy by uvítal rozdělení na online kurz pro oživení informací a praktickou obsluhu techniky, sebezáchrany v případě ohrožení apod. (Novák, 2021)

David Pártl DiS. je velitelem jednotky ve Žďáře nad Sázavou II Zámek, také zařazené jako JPO II. Členem SDH se stal až při nástupu na střední školu, kdy jej přivedli kamarádi do družstva dorostu. Z dorostenců si také vychovávají nové členy jednotky případně oslovují zájemce na akcích pro veřejnost. Vývoj, jak technického vybavení, tak i jednotky se posunul o velký kus dopředu. Za posledních roků se podařilo dost věcí obměnit díky podpoře města a získaným dotacím. Jednotka se patří vybaveností k těm špičkovým. Za současný stav vděčí jednotka dle slov velitele Karlu Tomkovi, který měl jako pracovník městského úřadu na starosti požární ochranu. Karel Tomek se později stal i členem SDH a jednotky. Bohužel na sklonku loňského roku onemocněl s Covidem 19 a na jeho následky zemřel. V loňském roce zasahovali u 121 zásahů z toho ¼ byla ve spojitosti s pandemií Covid 19. Asi nejvíce ze všeho p. Pártla trápí narůstající byrokracie, protože jako velitel jednotky je spíše úředník než hasič, a proto je vděčný, když vyrazí s ostatními na zásah. (Pártl, 2021)

Jaroslav Šišpela je velitelem JSDHO Velké Meziříčí od roku 1993. Zařazení JPO II nyní v režimu JPO III. Do sboru ho v mládí přivedli kamarádi, dosud aktivně pracuje a hasičina se přenesla i na jeho tři syny, kteří jsou členy výjezdové jednotky. V jednotce je 24 členů. V loňském roce zasahovali u 35 zásahů. Nyní je dostatek členů k zajištění akceschopnosti jednotky. Krize v tomto segmentu přijde přibližně za 5 let, kdy jednotku postupně opustí větší část starších členů. Vybavení jednotky v současnosti hodnotí jako nadprůměrné. Za poslední 4 roky do garáží HZ přibyla 3 nová vozidla (CAS 20 T815, PKN MAN TGL, VW Transportér). Je to dobrý impuls k další dobrovolné práci pro jednotku. Žádný z členů jednotky nemá DPP. Spolupráci s HZS KV, v našem případě se stanicí Velké Meziříčí, hodnotí velice dobře. *„Ve všem si vycházíme vstříc, když se objeví nějaký problém, tak hledáme společně výhodné řešení pro obě strany. V bojové linii u zásahů, je komunikace 100 % a bezproblémová. V řadách jednotky jsou členové HZS, což nám i pomáhá. Předávají nám vlastní zkušenosti, abychom se mohli nadále zlepšovat. Jediný problém, který vnímám jsou výjezdy v dopoledních hodinách, kdy je většina členů jednotky v zaměstnání mimo město. Zatím se naštěstí nestalo, že by jednotka nevyjela. Systém školení, který je praktikován na ÚO HZS Kraje Vysočina ve Žďáře nad Sázavou je optimální.“* (Šišpela, 2021)

Jaroslav Bublán velitel JPO III Měřín začal u hasičů díky kamarádům. Členů jednotky je 25 z toho jeden je zaměstnán na obci a prozatím nebyl problém se zajištěním akceschopnosti. V roce 2020 byla jednotka povolána k 51 zásahům. Vybavení jednotky se rapidně zlepšilo díky využívání dotací, jen vozidlo prvního výjezdu by si zasloužilo obměnu. Městys Měřín však přislíbil podporu při dofinancování nového vozidla. Noví členové přicházejí z mladých

hasičů, nebo je přivedou současní členové jednotky. Ne všichni však vydrží. K údržbě techniky se schází po maximálně 4 členech, aby nebyla ohrožena akceschopnost jednotky. Spolupráce s HZS je dobrá, záleží na člověku, se kterým se komunikuje. Občas to ale skřípe, zvláště při předávání informací nejen u zásahu. (Bublán, 2021)

Pavla Žilku JPO III Bobrová přivedli k hasičům kamarádi. V jednotce mají 20 členů, bez dohod. V roce 2020 byly povoláni k 43 událostem. Noví členové se získávají těžko. O dobrovolnou práci není zájem, proto pracují s mládeží. Vybavení jednotky hodnotí jako dobré, s tím že je vždy co zlepšovat. Rád by zlepšil finanční zabezpečení jednotky. Radost mu udělala nová cisterna a naopak jej trápí pomlouvání u zásahů od některých lidí. S HZS spolupracují dobře a školení strojníků a velitelů je také na dobré úrovni. Preferuje přímý kontakt a praktickou výuku. (Žilka, 2021)

Jiřího Klimeše z JPO III Bohdalov přivedli kamarádi do kroužku mladých hasičů, ovšem i doma měl hasičský vzor ve svém otci, který je dosud členem VV OSH ve Žďáře nad Sázavou. V jednotce mají 22 členů. Všichni pracují dobrovolně. V loňském roce vyjžděli k 52 událostem. Nové členy jednotky se snaží vychovávat od mladých hasičů. Vybavení jednotky je na vysoké úrovni. Další vývoj záleží na finančních prostředcích, které poskytne městyse, se kterým mají velmi dobré vztahy. Spolupráce s HZS je celkem dobrá, až na změny v poplachových plánech, které z pohledu Jiřího Klimeše mnohdy postrádají selskou logiku. Členové jednotky si v dnešní době uvědomují větší riziko nebezpečí nákazy, a přistupují zodpovědněji k práci v jednotce. (Klimes, 2021)

Stanislav Chalupa JPO III Nové Veselí se k hasičům dostal jako 6letý žák. V jednotce mají 27 členů. Všichni dobrovolní. Technické vybavení je na dobré úrovni, protože je výborná spolupráce s vedením městyse. V loňském roce měli 19 výjezdů. Nové členy do jednotky převádějí po skončení dorosteneckého věku. Největší přínos pro jednotku je nové dopravní auto a další dovybavení CAS15 Man. Trápí ho malá účast při školeních v rámci jednotky. Stanislav Chalupa konstatuje, že členové jednotky v době Covidové pracují, velmi dobře. Spolupráce s HZS je na výborné úrovni. (Chalupa, 2021)

Jan Kříž JPO III Ostrov nad Oslavou je třetí generací velitelů jednotky a začínal v útlém věku jako mladý hasič. V jednotce je 23 členů, kteří v loňském roce vyjeli k 29 zásahům. Vybavení jednotky považuje na vysoké úrovni, ovšem stále je co zlepšovat stejně jako spolupráce s HZS. Školení preferuje kontaktní a za cíl má zlepšení technického vybavení jednotky a obnovu vozového parku. Negativně vnímá nárůst „papírování“. (Kříž, 2021)

Pavel Mašek JPO III Osová Bitýška. V mládí chodil s mladou hasičkou, která ho k hasičům přivedla. Dnes toho lituje, protože hasičům věnuje hodně času. Nové členy si vychovávají z mladých hasičů, ovšem je těžké u nich vzbudit zájem. Na 18. výjezdech loňského roku se podílelo 19 členů jednotky. Technické vybavení je na dobré úrovni. „*Máme vše, co potřebujeme.*“ Problém je se zajištěním akceschopnosti v dopoledních hodinách, kdy členové mají problém s uvolňováním od zaměstnavatele, nebo pracují mimo obec. Přínos pro jednotku bylo zaměstnání člena jednotky na obecním úřadě. S HZS je spolupráce dobrá a preferuje fyzickou přítomnost na školení. (Mašek, 2021)

Miloše Hromka z JPO III Radostín nad Oslavou přivedl kamarád nejprve k požárnímu sportu. Od roku 2012 je velitelem jednotky s 22 členy. Všichni mají s městysem uzavřenou dohodu. V roce 2020 vyjízďeli k 27 událostem. Vybavení jednotky je výborné včetně nového vozidla CAS 15 MAN. SDH Radostín nad Oslavou aktivně cvičí s mladými hasiči a část z nich po dovršení 18 let přechází, jak do požárního sportu dospělých, tak i do jednotky. Současným cílem velitele je modernizace hasičské zbrojnice a zlepšení zázemí pro jednotku. Spolupráci s HZS hodnotí jako velice dobrou i co se týče školení, které preferuje kontaktní na stanici ve Žďáře nad Sázavou než e-learning. Občas ho zklame přístup některých členů jednotky, na které spoléhá. (Hromek, 2021)

Miloše Dospěla JPO III Svratka hasiči inspirovali od mala. Od 10 let byl členem kolektivu MH. V jednotce je 26 členů, z toho 3 profesionální hasiči. Technické vybavení je dobré, za poslední 3 roky získali novou CAS a DA včetně vybavení. V roce 2020 získali dotaci na nové přilby. V loňském roce měli 29 výjezdů, o rok dříve 65. Trápí ho přístup některých členů jednotky. Na jedné straně by pro jednotku dýchali, ale na druhé občas zapomínají na svoje povinnosti. Nové členy vychovávají v kolektivu mladých hasičů, ale bez problémů zaškolí i starší, kteří jsou ochotni pracovat v jednotce. Jednotce nejvíce vyhovuje školení formou e-learningu. Dá se časově přizpůsobit. Spolupráce s HZS funguje dobře. (Dospěl, 2021)

Zdeněk Novotný JPO III Jimramov začal chodit do hasičského kroužku až v páté třídě s kamarády, byť se v hasičském prostředí pohyboval od mala, rodiče jsou dobrovolní hasiči. V jednotce je 15 členů, kteří zabezpečili 44 výjezdů v loňském roce. Vybavení hodnotí jako dobré ve vzestupném trendu. Trápí jej nedostatek členů, které se snaží vychovat v mládežnických oddílech. Jak říká: „*Sehnat dospělého člena je v dnešní době těžké.*“ Největší přínos pro jednotku je rekonstrukce hasičské zbrojnice a nový automobil, který

nahradil starou Avii. Školení jednotce vyhovuje prezenční každoročně konané na ÚO HZS ve Žďáře nad Sázavou, se kterým je výborná spolupráce. (Novotný, 2021)

Lukáš Havlík JPO III Rožná je u hasičů od mala. Otec i děda byli dobrovolní hasiči. V jednotce pracuje 18 členů. Zatím bez dohody, ale jedná o dohody pro 3 řidiče. Technika je na vynikající úrovni. Využívají různé granty k její modernizaci. Nové členy získávají z mladých hasičů, ale zájem pomalu upadá, což bude velký problém do budoucna. Zlepšit by chtěl akceschopnost na úrovni strojníků. Je málo mladých členů s řídičským oprávněním C. Preferuje prezenční školení. E-learning považuje za lacinou a nedostatečnou náhražku, ovšem v této nelehké době chápe její opodstatnění. S HZS spolupracují na velmi dobré úrovni a bez problémů. (Havlík, 2021)

Jan Slámečka starosta SH ČMS je rodákem z Olší u Tišnova. První uvědomění si, že chce být součástí hasičského spolku bylo v roce 1953, kdy do obce hasiči přivezli novou Tatru 805. Ve svých pěti letech si řekl, že v tomto automobilu chce jezdit. Do tehdejšího SPO nastoupil až v 15 letech. K otázce, jak hodnotí posun hasičské myšlenky řekl: „*S mými životními zkušenostmi si dovolím tvrdit, že podstata hasičiny je stále stejná. Dobrovolná záchranářská činnost, spolková činnost, prevence požárů a v neposlední řadě hasičský sport.*“ Až na výjimky pracují JSDHO dobře, zlepšení činnosti a výbavy je patrné. Negativně vnímá nárůst mnohdy zbytečného úřadování na úkor hasičiny. Zajišťování finančních prostředků na činnost si vyžádá poměrně velkou porci času dobrovolného hasiče. Jan Slámečka je členem SDH Olší u Tišnova. (Slámečka, 2021)

Luboš Zeman starosta SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou chodil do malotřídní školy v Zámku Žďár kolem hasičské zbrojnice, kde ho okouzila hasičská technika. Sám vstoupil do sboru v 15. letech, jak to dovolovaly tehdejší stanovy. Za svůj život spolupracoval s výraznými osobnostmi Karlem Heroldem, Janem Dřínkem, JUDr. Miroslavem Řepickým, Drahoslavem Rybou st. a v současnosti s Janem Slámečkou, kteří formovali jeho profesní růst. Z pozice starosty OSH ČMS, hodnotí činnost sborů dobrovolných hasičů na Žďársku velmi pozitivně. „*Jsmo region s velkým počtem malých obcí – celkem 157 jich má své samosprávy, a počet sborů v okrese je ještě vyšší – 246. S členskou základnou přes 12 600 členů jsme největším regionem v rámci SH ČMS v ČR.*“ Převážná většina sborů má i své zásahové jednotky. V současnosti je to 234 JSDHO. Rychlý rozvoj nových technologií a výrazně přeměny legislativy komplikují v řadě případů dobrovolnou práci. „*Výrazně přibývá zbytečné administrativy, kterou zejména malé sbory přijímají s nevolí, navíc nemají k tomu odpovídající podmínky. Řada dobrovolných funkcionářů v SDH je pracovníě vytižena,*

překotný vývoj nových IT technologií převyšuje znalosti některých funkcionářů Sborů dobrovolných hasičů“. Ke spolupráci s HZS Luboš Zeman uvádí: „Dlouhodobě nejen ve Žďárském regionu, ale i v Kraji Vysočina, panuje mezi dobrovolnými a profesionálními hasiči nadstandardní spolupráce. Je to zejména tím, že v drtivé většině na vedoucích postech u HZS ČR jsou lidé, kteří jsou členy SH ČMS a zpravidla zastávají i nějakou funkci ve sboru, okrsku, okresu apod. Rozhodující akce v okrese se nám daří i společně organizačně zajišťovat, což utužuje vzájemné vztahy“. Luboš Zeman je členem SDH Žďár nad Sázavou II – Zámek. (Zeman, 2021)

5.3 Covid – 19

Celosvětová pandemie výrazně zasáhla do životů nás všech. Omezení kontaktů mezi lidmi, opuštění od navykého způsobu života, omezení aktivního pohybu amatérských i profesionálních sportovců, výuka ve školách, a tak bychom mohli vyjmenovávat ještě dlouho následky rozšíření tohoto viru kmene SARS-CoV-2.

Generální ředitel HZS ČR genpor. Ing Drahošlav Ryba na toto téma řekl:

„V době pandemie Covid – 19 samozřejmě nelze odpovědět jinak než, že nás trápí současný stav ve společnosti, kdy opatření státu příliš nefungují (ať už z důvodu jejich nedodržování či jiných) a lidé začínají mít špatnou náladu. Co se hasičů týče, přál bych si mít očkovací vakcíny pro všechny hasiče včetně těch cca 65.000 dobrovolných hasičů zařazených v rámci plošného pokrytí“. (Ryba, 2021)

Vladimíra Sobotku ředitele ÚO HZS Kraje Vysočina trápí současná epidemická situace a všechny její důsledky, které ovlivňují společenský život. *„Vzrůstá určitá nervozita mezi lidmi, a to se dotýká i naší práce. Spolupráce mezi složkami IZS a samosprávou měst a obcí byla vždy na výborné úrovni, ale v dnešní době se tato spolupráce ještě zlepšila a všichni více chápou, že se vzájemně potřebujeme“. (Sobotka, 2021)*

Odpovědi ostatních velitelů JSDHO jsou vesměs stejné:

- omezení činnosti,
- opravy a údržba techniky se provádí v malých skupinách,
- ztráta zájmu o jakoukoli činnost a zhoršení vztahů mezi lidmi,
- organizování a následné rušení plánovaných činností vzhledem k opatřením.

To je jen pár negativ tohoto stavu, ale doufejme, že bude lépe.

ZÁVĚR

Požár představuje riziko, které provází člověka od nepaměti. Jeho podstata zůstává stále stejná, jeho vznik se řídí přírodními zákony. Ale člověk se stále vyvíjí, mění svět okolo sebe a tím vedle vynikajících pozitivních počinů generuje i nová rizika možného vzniku požáru, na která jsme nebyli zvyklí. Tyto změny představují skrytou hrozbu. Předcházení požárům a minimalizace škod, v případě jejich vzniku, představuje poměrně úzce vymezený okruh speciálních činností, které ale ve svém důsledku přímo zasahují do většiny oblastí života společnosti. Požár může vzniknout kdykoliv a kdekoliv. Nezávisle na chování člověka může docházet k požárům i vlivem přírodních jevů. S nadsázkou lze říci, že ve většině případů je vznik požáru předvídatelný. Statisticky řečeno, vzniká nejčastěji v důsledku lidského selhání, zejména nedbalosti. Nezanedbatelný podíl mají ale i úmyslně založené požáry. Nastavení systému, jak podchytit trendy negativně ovlivňující požární bezpečnost a včas na ně reagovat, je nezbytným předpokladem, jak udržet přijatelnou míru bezpečnosti. Je nutné přizpůsobit stávající pojetí ochrany před požáry novým rizikům a klást důraz na osobní odpovědnost. Toto se ovšem netýká jen požárů samotných, kterých je v průměru přibližně třetina v celkovém počtu zásahů. JSDHO jsou často povolávány k únikům nebezpečných látek, odstranění překážky, dopravním nehodám a v případě živelných pohrom k odstranění padlých stromů, povodním a záplavám. Proto je nutné, aby se každý člen výjezdové jednotky zodpovědně připravoval na výkon svojí práce pro jednotku, aby při zásahu neohrozil nikoho ze zúčastněných, včetně sebe. Vzhledem k tomu, že krajem Vysočina vede 92,9 km páteřní komunikace ČR dálnice D1, jsou jednotky v její blízkosti předurčeny k zásahům na dálnici. Ať už se jedná o zásah u dopravní nehody nebo humanitární pomoc v případě hromadných havárií, například za vysokých teplot nebo za sněhových kalamit. Nedílnou součástí výjezdů JPO jsou plané poplachy, které jsou většinou vyhlášovány po signalizaci EPS. Na základě rozhovorů s mými kolegy a kamarády hasiči, ať už je to Generální ředitel HZS nebo člen JPO V jsem přesvědčen, že je třeba pokračovat v současné dotační politice v souvislosti s obměnou techniky a vybavení nejen dobrovolných hasičů. Životnost zásahových strojů PS 12 se neodvratitelně blíží ke svému konci. Na podnět velitelů jednotek iniciujeme dotační podporu na obměnu těchto starších strojů.

Nezbytně nutné je vychovávat nové hasiče, velitele a strojníky, kteří převezmou pomyslnou štafetu po naší generaci. Aktivně se vzdělávat a připravovat na možný zásah v nebezpečném prostředí. Věnovat se pravidelné práci s mládeží v SDH k naplnění početních stavů jednotek,

a tím k zajištění akceschopnosti. Spolupracovat se samosprávami obcí, městysů a měst, neboť každá kvalitní spolupráce musí být z dlouhodobého hlediska oboustranně výhodná. Prostě používat selský rozum a chladnou hlavu v co největší míře, ať už při běžné činnosti nebo u zásahu.

Tato práce bude podkladem pro zpracování pokračování hasičské kroniky okresu Žďár nad Sázavou. Po doplnění historie ostatních sborů dobrovolných hasičů na Žďársku, kterých je 246, naváže na kroniku vydanou v roce 1998.

Věřím, že krásná myšlenka zakladatele hasičství v českých a moravských zemích Tituse Kršky, zakladatele Sboru dobrovolných hasičů ve Velkém Meziříčí, který v letošním roce oslaví 150. výročí založení, jehož jsem, už se dá říci dlouholetým členem, a od jehož narození uplyne v letošním roce sto osmdesát let, myšlenka o vzájemné pomoci a bratrské lásce, nikdy nezanikne.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

AUGUSTIN, Miloslav, 1998. *100 let Sbor dobrovolných hasičů Buková*. Žďár nad Sázavou: SDH Buková.

BEDNÁŘ, Martin, 2006. *Sbor dobrovolných hasičů Prosetín 110 let*. Tišnov: SDH Prosetín.

BUBLÁN Jaroslav, Měřín 12. 3. 2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO Měřín]

ČERNÝ, František, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Sázava. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 112–130.

ČERNÝ, Miloslav a kolektiv, 2020. *Profesionální hasiči okresu Žďár nad Sázavou: 1970-2020*. Žďár nad Sázavou: ÚO HZS Žďár nad Sázavou.

ČESKÁ REPUBLIKA, 1985. *Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb. o požární ochraně*. In: . Praha, 34/1985. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO, 2000. *Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (obecní zřízení)*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2000, částka 38. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKO, 2000. *Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2000, částka 73. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2000&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=8>

ČESKO, 2001. *Nářízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2001, částka 65. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=12>

ČESKO, 2001. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., o činnosti a organizaci jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2001, částka 95. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>

ČESKO, 2001. *Vyhláška Ministerstva vnitra č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2001, 127/2001. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=6>

ČESKO, 2003. *Nářízení vlády č. 352/2003 Sb. o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2003, částka 117. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2003&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=5>

ČESKO, 2008. *Zákon 273/2008 Sb. o Policii České republiky*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2008, částka 91. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2008&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=7>

ČESKO, 2011. *Zákon 374/2011 Sb. o zdravotnické záchranné službě*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2011, částka 131. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>

ČESKO, 2015. *Zákon 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2015, částka 135. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2015&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4>

DANĚK Karel, Velká Bíteš 15. 6. 2020. [činnost JPO, informace poskytl starosta SDH Velká Bíteš]

DEMETER, Vladimír, 1993. GRÜNDUNG DER FREIWILLIGEN FEUERWEHRKORPS IN DER SLOWAKEI IN DER II. HÄLFTE DES 19. JÄHRHUNDERTS. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr – und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, 17–22.

DOHNAL, Ladislav, 1996. *125 let dobrovolné požární ochrany ve Velkém Meziříčí*. Velké Meziříčí: SDH Velké Meziříčí.

DOLEŽAL Jiří, Žďár nad Sázavou 3.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel stanice ÚO HZS Kraje Vysočina ve Velkém Meziříčí]

DOSPĚL Miloš, 11.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Svratka]

DVOŘÁČEK David, Velká Bíteš 1. 10. 2020. [činnost JPO, informace poskytl člen SDH Velká Bíteš]

DVOŘÁK, Josef a Jan POUL, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Rosička. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 102–111.

FIALA, Stanislav, Karel HEROLD a Karel KLÍMA, 1986. *100 let dobrovolného požárního sboru Žďár nad Sázavou 2*. Žďár nad Sázavou: ZO SPO Žďár nad Sázavou 2.

FIALOVÁ, Marie, Josef PTÁČEK a Jan KŘÍŽ, 1992. *Sto let trvání dobrovolného hasičského sboru v Ostrově nad Oslavou*. Žďár nad Sázavou: SDH Ostrov nad Oslavou.

FICEK, Josef et al., 2011. *120 let trvání Sboru dobrovolných hasičů v Novém Veselí*. Žďár nad Sázavou: SDH Nové Veselí.

Fond zábrany škod. *Česká kancelář pojistitelů* [online]. Česká kancelář pojistitelů [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.fondzabranyskod.cz/>

FUKSA, Jiří a Markéta FUKSOVÁ, 2017. *Sbor dobrovolných hasičů Slavkovice: Výběr historie činnosti sboru*. Nové Město na Moravě: SDH Slavkovice.

HALÍK, Vladimír et al., 1995. *100 let hasičského sboru Nové Dvory*. Žďár nad Sázavou: SDH Nové Dvory.

HANUŠKA, Zdeněk, 2008. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2 aktualizované vydání. Ostrava: SPEKTRUM, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-035-7.

HANUŠKA, Zdeněk, 2009. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany: Sbírká interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 978-80-7385-069-2.

HARVÁNEK, Ladislav, 2002. *120 let Sbor dobrovolných hasičů Sněžné*. Žďár nad Sázavou: SDH Sněžné.

HAVLÍK Lukáš, 16.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Rožná]

Historie Záchranného útvaru HZS ČR. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>

HLADÍK, Jaroslav et al., 2014. *110 let Sboru dobrovolných hasičů Lavičky*. Velké Meziříčí: SDH Lavičky.

HLAVATÝ, Josef et al., 2013. *SDH Dlouhé 120. let 1893–2013*. Žďár nad Sázavou: SDH Dlouhé.

HORSKÝ, Jan, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Špinov. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 131–137.

HRBEK, Josef, Zdeňka VACÍKOVÁ a Renáta CHYBOVÁ, 2013. *120. výročí založení SDH Níhov*. Brno: SDH Níhov.

HROMEK Miloš, Radostín nad Oslavou 6.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Radostín nad Oslavou]

CHALUPA, Oldřich, 2004. *100 let Sboru dobrovolných hasičů v Rudolci 1904–2004*. Polná: Obecní úřad Rudolec.

CHALUPA Stanislav, Nové Veselí 26.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Nové Veselí]

JAROŠ, Zdeněk, 2002. *100 let Sboru dobrovolných hasičů v Poděšíně 1902–2002*. Žďár nad Sázavou: OÚ Poděšín.

KOLEKTIV AUTORŮ HZS ČR, MAŠEK, Lubomír, ed., 2019. *Katalog stanic Hasičského záchranného sboru České republiky*. Praha: MV-GŘ HZS ČR. ISBN 978-80-7616-024-8.

KLIMEŠ Jiří, Bohdalov 26.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Bohdalov]

KOLEKTIV SDH, 1975. *100. výročí založení požárního sboru v Jimramově*. Jimramov: SDH Jimramov.

KOLEKTIV SDH, 1986. *100 let požárního sboru Velká Losenice*. Žďár nad Sázavou: SDH Velká Losenice.

KOLEKTIV SDH, 1995. *100 let Sboru dobrovolných hasičů Nová Ves 1895–1995*. Nová Ves: SDH Nová Ves.

KOLEKTIV SDH, 1996. *Sbor dobrovolných hasičů Javorek - 75. výročí založení*. Polička: SDH Javorek.

KOLEKTIV SDH, 1997. *100 let Sboru dobrovolných hasičů Újezd 1897–1997*. Žďár nad Sázavou: SDH Újezd.

KOLEKTIV SDH, 2002. *Sbor dobrovolných hasičů Bobrová - 120 let*. Žďár nad Sázavou: SDH Bobrová.

KOLEKTIV SDH, 2003. *Dlouhé 110. výročí založení sboru*. Dlouhé: SDH Dlouhé.

KOLEKTIV SDH, 2003. *Sbor dobrovolných hasičů Olešná 110 let 1893-2003*. Žďár nad Sázavou: SDH Olešná.

KOLEKTIV SDH, 2003. *SDH Křídla 110 let*. Nové Město na Moravě: SDH Křídla.

KOLEKTIV SDH, 2004. *130 let Sboru dobrovolných hasičů v Bohdalově 1874-2004*. Žďár nad Sázavou: SDH Bohdalov.

KOLEKTIV SDH, 2005. *125 let trvání Sboru dobrovolných hasičů v Míchově 1880–2005*. Žďár nad Sázavou: SDH Míchov.

KOLEKTIV SDH, 2005. *Radešín 70. výročí založení sboru*. Žďár nad Sázavou: SDH Radešín.

KOLEKTIV SDH, 2008. *SDH Křižánky 1897–2008*. Křižánky: SDH Křižánky.

KOLEKTIV SDH, 2009. *120 let Sboru dobrovolných hasičů v Chlumětíně*. Žďár nad Sázavou: SDH Chlumětín.

KOLEKTIV SDH, 2016. *110. výročí založení SDH Bobrůvka*. Žďár nad Sázavou: SDH Bobrůvka.

KOLEKTIV SDH, 2016. *Sbor dobrovolných hasičů Kundratice 1926–2016*. Žďár nad Sázavou: SDH Kundratice.

KRUŽÍK, Miroslav, 2012. *100 let Sboru dobrovolných hasičů Daňkovice 1912–2012*. Žďár nad Sázavou: SDH Daňkovice.

KRUŽÍK, Miroslav, 2013. *Hlinné u Nového Města na Moravě 1893–2013*. Nové Město na Moravě: SDH Hlinné.

KŘÍŽ Jan, 23.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Ostrov nad Oslavou]

KURFÜRST Vlastimil, Bystřice nad Pernštejnem 2.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel stanice ÚO HZS Kraje Vysočina v Bystřici nad Pernštejnem]

LAŠTOVIČKA, Josef, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Nížkov. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 50–71.

LINHART, Petr, 2006. *Některé otázky ochrany obyvatelstva*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. ISBN 80-704-0854-5.

LOPOUR, Luděk, 1998. *100 let Sboru dobrovolných hasičů v Hamrech nad Sázavou*. Žďár nad Sázavou: SDH Hamry nad Sázavou.

LUKEŠ, Jan, ŘEPISKÝ, Miroslav, ed., 1997. *Hasičský záchranný sbor okresu Žďár nad Sázavou*. Tišnov: ÚO HZS Žďár nad Sázavou.

MAŠEK Pavel, 22.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Osová Bitýška]

MOKRÝ, Jan, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Velká Losenice. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 138–151.

MRŇOUS, Jan a Lenka NOVOTNÁ, 2009. *130 let Sboru dobrovolných hasičů Rožná*. Žďár nad Sázavou: SDH Rožná.

MUDROCH, Martin, 2002. *Almanach ke 125. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů ve Svatce*. Svatka: SDH Svatka.

MUSILOVÁ Petra, 4.2.2021. [činnost JPO, informace poskytla tisková mluvčí HZS Kraje Vysočina]

NĚMEC, Václav, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Vepřová. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 152–170.

NITRA, Josef, 2020. *Pompiéři, požárníci, hasiči: Dějiny českého hasičství*. Praha: TRITON. ISBN 978-80-7553-796-6.

NOVÁK Ondřej, Nové Město na Moravě 2.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO II Nové Město na Moravě]

NOVOTNÝ Zdeněk, 11.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Jimramov]

ONDRA, Jiří, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Malá Losenice. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 38–49.

PÁRTL David, Žďár nad Sázavou 8.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO II Žďár nad Sázavou]

PAULÍČEK, Jan, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Pořežín. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, 91–101.

PEŠORNA, Karel, 2014. Dějiny hasičství v Evropě. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/dejiny-hasicstvi-v-evrope/>

PEŠORNA, Karel, 2014. Hasičství ve starém Římě. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/hasicstvi-ve-starem-rime/>

PEŠORNA, Karel, 2014. První motorové stříkačky. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/prvni-motorove-striakacky/>

PEŠORNA, Karel, 2014. Samaritství v hasičských jednotkách. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/samaritstvi-v-hasicskych-jednotkach/>

PEŠORNA, Karel, 2014. Světová válka v odrazu hasičských kronik. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/svetova-valka-v-odrazu-hasicskych-kronik/>

PEŠORNA, Karel, 2014. Žentourové stříkačky. *Fire History: Hasičství u nás i ve světě* [online]. Fire History [cit. 2021-03-26]. Dostupné z: <http://www.firehistory.hasici-ct.cz/zentourove-striakacky/>

PFEFFERLI, Willi, 1993. Von der spätmittelalterlichen Feuerordnung zur Pflichtfeuerwehr. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *1. Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr - und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, 55–59.

PIŠÍN, Libor, 1971. *100 let dobrovolné požární ochrany ve Velkém Meziříčí*. Velké Meziříčí: Městský požární sbor ve Velkém Meziříčí.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 27.1.2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků [online], 2014. Praha: Hasičský záchranný sbor ČR, 2014 [cit. 2021-03-19]. ISSN Čj. MV-1996-1/PO-IZS-2014. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenych-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>

POUL, Jan a Václav NĚMEC, 2011. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, okrsek Velká Losenice: od historie po současnost*. 2. doplněné. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice.

Působnost Záchraného útvaru HZS ČR. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pusobnost.aspx>

RYBA Drahoslav, Radostín nad Oslavou 12.2.202. [činnost JPO, informace poskytl Generální ředitel HZS ČR]

ŘEPISKÝ, Miroslav, Karel HEROLD a František TROJAN, 1998. *Hasičská kronika okresu Žďár nad Sázavou*. Jihlava: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okresu Žďár nad Sázavou.

SCHINNERL, Adolf a Stanislav BÁRTA, 2012. *Entstehung und Entwicklung der Berufsfeuerwehren*. Eindhoven, Niederlande: CHH – Centrum hasičského hnutí.

SCHNEIDER, Hans, 1993. Die Gründung von Freiwilligen Feuerwehren in Österreich und ihre Hintergründe. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *1. Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr – und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, 1–6.

SLÁMA, Jaroslav, 1997. *100 let Sboru dobrovolných hasičů Studnice*. Žďár nad Sázavou: SDH Studnice.

SLÁMA Miroslav, Žďár nad Sázavou 2.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel stanice ÚO HZS Kraje Vysočina ve Žďáře nad Sázavou]

SLÁMEČKA Jan, 29.1.2021. [činnost JPO, informace poskytl starosta SH ČMS]

SOBOTKA, Pavel, 2011. Sbor dobrovolných hasičů Česká Mez. POUL, Jan, Václav NĚMEC a Miroslav KRUŽÍK, ed. *Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska okrsek Velká Losenice od historie po současnost*. Žďár nad Sázavou: SH ČMS okrsek Velká Losenice, s. 37.

SOBOTKA, Vladimír, 2008. *Almanach Sboru dobrovolných hasičů Kotlasy 2008*. Kotlasy: SDH Kotlasy.

SOBOTKA Vladimír ml., Žďár nad Sázavou 9.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl ředitel ÚO HZS Kraje Vysočina ve Žďáře nad Sázavou]

SOUKUP, Jaroslav, 1993. ANFÄNGE DES DEUTCHEN FEUERLÖSCHWESENS IN BÖHMEN. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *1. Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr – und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, 12–16.

SVOBODA, Josef, Věra JEŽOVÁ a Miroslav JEŽ, 2004. *Branišov 100 let SDH 1904–2004*. Žďár nad Sázavou: SDH Branišov.

SZASZO, Zoltán, 2010. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. ISBN 978-80-86640-60-0.

ŠEBEK, Josef et al., 1999. *120 let dobrovolného požárního sboru v Novém Městě na Moravě*. Žďár nad Sázavou: SDH Nové Město na Moravě.

ŠÍŠPELA Jaroslav, Velké Meziříčí 6. 2. 2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO Velké Meziříčí]

ŠKARVADA, Petr, 2013. *Kronika Sboru dobrovolných hasičů ve Světnově*. Sezemice: Obec Světnov.

TATÍČEK, Jan a Luboš ZEMAN, 2002. *110 let trvání Sboru dobrovolných hasičů v Odranci*. Žďár nad Sázavou: SDH Odranec.

TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [online], 2016. Praha: Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2021-04-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx>

TRČKA, Jan, 1988. *100 let požárního sboru Obyčtov*. Žďár nad Sázavou: ZO SPO Obyčtov.

TROJAN, František, 1999. *50. výročí Sboru dobrovolných hasičů v Balínách*. Velké Meziříčí: SDH Baliny.

VALENTINI, Ingo, Stanislav BÁRTA a Katrin KNASS, 2016. *The motorisation of the Fire brigade: 24th international conference International Study Group for the History of the Fire Service and Fire Protection in the CTIF*. Gyula, Hungary: CHH – Centrum hasičského hnutí.

VILÍM, František, 1894. *První desetiletí župní hasičské jednoty pol. Okresu Novoměstského*. Polička: Župa Novoměstská.

VODIČKOVÁ, Kateřina, 2004. *130 let Sboru dobrovolných hasičů Křižanov*. Žďár nad Sázavou: SDH Křižanov.

VOLF Miroslav, Žďár nad Sázavou 3.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel stanice ÚO HZS Kraje Vysočina ve Velké Bíteši]

WITECKA, Helena, 1993. Die Genese und die Entwicklung des Brandschutzes in Polen. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *1. Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr – und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, 60–73.

WÜRZELBERGER, Jörg, 1993. AUF DEM WEG ZUR FEUERWEHR – ÜBERLEGUNGEN ZUR INSTITUTIONALISIERUNG DES BRANDSCHUTZES IN ÖSTERREICH. SCHNEIDER, Hans et al., ed. *1. Internationales Arbeitsgespräch für Feuerwehr – und Brandschutzgeschichte in Přebyslav*. Přebyslav: Metodické centrum požární ochrany v Přebyslavi, s. 7-11.

ZAPLETALOVÁ, Jarmila et al., 2017. *Almanach Sborů dobrovolných hasičů okresu Kroměříž*. Ostrava: SH ČMS okresu Kroměříž. ISBN 978-780-270-0685-4.

ZEMAN, Luboš a Stanislav FIALA, 1996. *110 let Sboru dobrovolných hasičů Žďár nad Sázavou 2*. Jihlava: SDH Žďár nad Sázavou 2 zámek.

ZEMAN Luboš, 29.1.2021. [činnost JPO, informace poskytl starosta SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou]

ZOBAČOVÁ, Věra, 2011. *Sboru dobrovolných hasičů Věcov 1881–2011*. Věcov: SDH Věcov.

ŽILKA Pavel, Bobrová 21.2.2021. [činnost JPO, informace poskytl velitel JPO III Bobrová]

OBRÁZKY

JÁGRÍK, Miroslav, 2007. *Prapor SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou*. Žďár nad Sázavou

Karel Krohn. In: *Sbor dobrovolných hasičů Velvary* [online]. Velvary: SDH Velvary [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.sdhvelvary.cz/inpage/karel-krohn>

Koncové prvky varování: Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019, 2020. In: *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Jihlava: HZS ČR Kraje Vysočina [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rocn-zprava-o-stavu-po-2019.aspx>

KŘÍŽOVÁ, Helena. Titus Krška: Legendární hasič Krška. Průkopník a vynálezce zemřel před 120 lety. In: *Deník.cz* [online]. Vltava Labe Media [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/galerie/120-let-od-smrti-legendarni-krska-zalozil-prvni-cesky-dobrovolny-sbor-na-morave.html?back=4030113947-6813-1&photo=6>

Logo Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina. In: *Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina* [online]. Jihlava: Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.zzsvysocina.cz/>

Mapa Kraje Vysočina. In: *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: HZS ČR [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/krajske-reditelstvi-597242.aspx>

Parní stříkačka SDH Velké Meziříčí, 2015. In: *Sbor dobrovolných hasičů Velké Meziříčí* [online]. Velké Meziříčí: SDH Velké Meziříčí [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://www.hasicivm.cz/fotogalerie-new/historicka-technika-alb2/>

Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019 [online], 2020. Jihlava: Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina, 2020(1) [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rocn-zprava-o-stavu-po-2019.aspx>

Sv. Florián. Archiv Sdružení hasičů Čech Moravy a Slezska okresu Žďár nad Sázavou, úprava vlastní.

Znak Hasičského záchranného sboru. In: *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: HZS ČR [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/znak-hzs-cr-ke-stazeni.aspx>

Znak Policie České republiky. In: *Policie České republiky* [online]. Praha: Policie ČR [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/logo-pcr-a-znak-krajske-reditelstvi-praha.aspx>

Znak Záchraného útvaru HZS ČR. In: *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: HZS ČR [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx>

TABULKY

ČESKÁ REPUBLIKA, 1985. *Zákon České národní rady č. 133/1985 Sb. o požární ochraně*. In: . Praha, 34/1985. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

ČESKO, 2001. *Vyhláška č. 247/2001 Sb., o činnosti a organizaci jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, ročník 2001, částka 95. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2001&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=9>

Dopravní informace, 2002 - 2021. *Kraj Vysočina* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <http://extranet.kr-vysocina.cz/doprava/>

Informace o Kraji Vysočina, 2002–2021. *Kraj Vysočina* [online]. Jihlava: Krajský úřad Kraje Vysočina [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/zakladni-informace/d-4000087/p1=1206>

KOLEKTIV AUTORŮ HZS ČR, MAŠEK, Lubomír, ed., 2019. *Katalog stanic Hasičského záchranného sboru České republiky*. Praha: MV-GŘ HZS ČR. ISBN 978-80-7616-024-8.

Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 8. 6. 2009, kterým se stanoví řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků [online], 2009. Praha: Generální ředitelství HZS ČR [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rad-vykonu-sluzby-v-jednotkach-hzs-podniku-sdh-obci-a-sdh-podniku.aspx>

Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019 [online], 2020. Jihlava: Hasičský záchranný sbor Kraje Vysočina, 2020(1) [cit. 2021-03-24]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rocní-zpráva-o-stavu-po-2019.aspx>

Technika Záchraného útvaru HZS ČR. *Hasičský záchranný sbor ČR* [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [cit. 2021-03-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/technika-a-prostredky-zachranneho-utvaru-hzs-cr-847147.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČEZ, a.s.	České energetické závody, akciová společnost.
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní republika
ČSPO	Český svaz požární ochrany
ČÚJH	Česká ústřední jednota hasičská
ČZJH	Česká zemská hasičská jednota
DPP	Dohoda o provedení práce
EPS	Elektrická požární signalizace
FZŠ	Fond zábrany škod
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru
HB	okres Havlíčkův Brod
HZ	Hasičská zbrojnice
HZS	Hasičský záchranný sbor
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
HZS kraje	Hasičský záchranný sbor kraje
IZS	Integrovaný záchranný systém
JE Dukovany	Jaderná elektrárna Dukovany
JI	okres Jihlava
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
MU	Mimořádná událost
MV ČR	Ministerstvo vnitra České republiky
OIPO	Okresní inspekce požární ochrany
OPIS	Operační a informační středisko
OŘ	Operační řízení

OVPÚ	Okresní veřejný požární útvar
PČR	Policie České republiky
PE	okres Pelhřimov
PO	Požární ochrana
SaP	Síly a prostředky
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SPO	Svaz požární ochrany
SPO ČSSR	Svaz požární ochrany Československé socialistické republiky
SSRN	System selektivního rádiového návěstění
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
TR	okres Třebíč
ÚO	Územní odbor
ÚV SPO ČR	Ústřední výbor Svazu požární ochrany
VPS	Veřejný požární sbor
VPÚ	Veřejný požární útvar
ZR	okres Žďár nad Sázavou
ZÚ HZS	Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru
ZÚHJ	Zemská ústřední hasičská jednota
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Prapor SH ČMS okresu Žďár nad Sázavou.....	10
Obrázek 2 Svatý Florián	12
Obrázek 3 Karel Krohn.....	16
Obrázek 4 Titus Krška	18
Obrázek 5 Parní stříkačka SDH Velké Meziříčí	19
Obrázek 6 Znak Hasičského záchranného sboru	31
Obrázek 7 Stanice HZS Kraje Vysočina.....	35
Obrázek 8 Koncové prvky varování v Kraji Vysočina.....	36
Obrázek 9 Znak Záchranného útvaru HZS ČR.....	37
Obrázek 10 Zdravotnická záchranná služba Kraje Vysočina logo.....	39
Obrázek 11 Znak Policie České republiky	40

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Demografické údaje Kraje Vysočina.....	42
Tabulka 2 Délky komunikací procházející krajem	42
Tabulka 3 Plošné pokrytí jednotkami požární ochrany	44
Tabulka 4 Kategorie JPO	48
Tabulka 5 Základní početní stavy JSDHO	53
Tabulka 6 Stanice HZS Kraje Vysočina	100
Tabulka 7 Přehled předurčenosti JSDHO v Kraji Vysočina.....	101
Tabulka 8 Počet zásahů JSDHO Kraje Vysočina v roce 2019	102

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I:	Hasičské sbory okresu Žďár nad Sázavou
Příloha P II:	Vznik požárních stanic na území Kraje Vysočina
Příloha P III:	Vznik profesionálních sborů okresu Žďár nad Sázavou
Příloha P IV:	Právní rámec
Příloha P V:	Stanice HZS Kraje Vysočina
Příloha P VI:	Předurčenost JSDHO Kraje Vysočina
Příloha P VII:	Zásahy JSDHO Kraje Vysočina
Příloha P VIII:	Technika jednotek požární ochrany na Žďársku v roce 2000
Příloha P IX:	Současná technika HZS Kraje Vysočina ÚO Žďár nad Sázavou
Příloha P X:	Současná technika JSDHO

PŘÍLOHA P I: HASIČSKÉ SBORY OKRESU ŽĎÁR NAD SÁZAVOU

Rok 1872

SDH Velká Bíteš: sbor hasičský byl založen z iniciativy starosty města Dr. Jana Wachtla. Tělocvično-hasičská jednota Sokol ve Velké Bíteši, založená 16. července 1872, jejímž cílem bylo „při požárech v službu hasičskou a ochrannou se zavázat a pěstovat tělocvik vůbec a k účelům hasičským zvláště“, se postupem času změnila v dobrovolný sbor hasičský. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka. (Daněk, 2020)

Rok 1874

SDH Křižanov: v Křižanově podali žádost o zřízení Hasičské jednoty Sokol 16. srpna 1874. Podle rozhodnutí úředních orgánů muselo být slovo "Sokol" vypuštěno. Dne 23. srpna 1874 tedy vznikla Hasičská jednota Křižanov. Koncem roku 1874 měl křižanovský sbor 52 činných a 14 přispívajících členů. Technika při vzniku: ruční stříkačka od firmy Smekal za 1200 zl., 29 helem, 3 kordy a 4 zbroje. (Vodičková, 2004)

SDH Bohdalov: založení požárního sboru v Bohdalově úzce souvisí se zničujícím požárem 7. července 1872, kterému padlo za oběť ve dvou hodinách 82 domů včetně kostela, školy, fary a radnice. Popud k založení sboru dal v roce 1874 majitel mlýna, zemský a říšský poslanec Jan Nepomuk Heimrich. Prosadil na obecním úřadě jeho založení a sám vypracoval stanovy. Technika při vzniku: malá pojízdná stříkačka a několik hadic. První hasičský automobil Opel zakoupil sbor v roce 1937. V roce 1965 byla jednotka vybavena vozidlem Tatra 805. (Kolektiv SDH, 2004)

SDH Měřín: časté požáry v obci, která čítala v té době přes 200 domů, byly příčinou toho, že se část Měřínských občanů sešla za účelem založení sboru. Byly sepsány stanovy sboru, které potvrdilo obecní zastupitelstvo 11. října 1874 a c. k. místodržitelství v Brně je schválilo 29. října téhož roku. Po založení sboru předal starosta obce Josef Molák hasičům obecní hasičské náradí, výzbroj a dvě stříkačky. Požární náradí bylo ukládáno na radnici, kde pro zvyšující počet náradí ubývalo místo. Proto bylo přikročeno k výstavbě zbrojnice.

(Bublán, 2020)

Rok 1875

SDH Bystřice nad Perštejnem: prvním zakladatelem sboru v Bystřici nad Pernštejnem byl Čeněk Kolbaba. Spolu se starostou obce Pelhřimem Fišou a dalšími příznivci v radě obce prokázali přízeň tím, že na jejich přimluvu byly zakoupeny pro sbor stroje a úplný výzbroj mužstva v ceně 2000 zlatých a že také sami sbor hmotně a mravně podporovali. Technika při vzniku: ruční čtyřkolová stříkačka, čtyřkolový hydrofor a dvě berlovky. (Vilím, 1894)

SDH Jimramov: Jimramovský sbor byl právoplatně uveden v činnost 15. července 1875 složením slibu hasičstva, byť zřízení sboru na základě usnesení obecního zastupitelstva bylo již v únoru 1874. Technika při vzniku: ruční stříkačka a o rok později nová stříkačka se sacím zařízením od firmy Smekal za cenu 1200 zlatých. (Kolektiv SDH, 1975)

1877

SDH Svatka: dne 11. února 1877 sepsal obecní výbor prohlášení, aby se zájemci o rozvoj myšlenky zřídit sbor hasičský dostavili do obecní radnice. Na radnici přišlo 55 občanů, kteří se jednoznačně usnesli ve městě zřídit sbor hasičský. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka a 200 m hadic, žebříky, přilbice, ležiště, provazu a šňůry v ceně 2 012 zlatých a 70 krejcarů. (Mudroch, 2002)

1879

SDH Sněžné: na podnět starosty obce pana Josefa Veselého u příležitosti oslavení stříbrné svatby Jejích Veličenstev dne 24. dubna 1879 uznalo zastupitelstvo obce, že ..." památný den lépe zasvětit nelze než zřízením sboru dobrovolných hasičů." Této myšlenky se ujaly mladé síly a dne 10. března 1882 byl hasičský sbor v Německém založen. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka bez sacího stroje, dvoukolová stříkačka se sacím přístrojem a berlovky. (Havránek, 2002)

SDH Nové Město na Moravě: v 19. století postihlo Nové Město na Moravě několik katastrof způsobených požárem. Například 20. května 1801 zničil požár celé město, včetně kostela, fary, pivovarů zámku a 208 domů. Po obnově města si měšťané sami pořizovali do svých domů hasící zařízení. Před založením sboru město vlastnilo jednu vozovou stříkačku, dvě přenosné na nosítkách, sud na vození vody, 28 košů na hašení, různé žebříky a lucerny. Teprve tragický požár 13. června 1879 se stal závažným podnětem pro založení sboru dobrovolných hasičů. Městská rada rozhodla o zřízení sboru a pověřila JUDr. Valeriána Kallába, rodáka z Velkého Meziříčí, který v Novém Městě na Moravě od roku 1875

advokátem byl. Technika při vzniku: od města sbor dostal 2 stříkačky, vůz na žebříky, háky a další vybavení, dále měl propůjčenu panskou stříkačku. (Šebek et al., 1999)

SDH Rožná: podobně jako jinde i vedení obce Rožná pomýšlelo na zabezpečení se v případě požárů a rozhodlo o zbudování vozni stříkačky. Za 700 zlatých ji v roce 1878 za nájemné honů na 15 let pořídili hraběti Mitrovskému. O rok později bylo rozhodnuto založit dobrovolný hasičský sbor. Stanovy hasičského sboru přijal obecní výbor 17. července 1879 a c. k. místodržitelství v Brně je schválilo 3. října 1879. Technika při vzniku: vozni stříkačka. (Mrňous a Novotná, 2009)

1880

SDH Míchov: v Míchově byl sbor ustaven 5. května 1880, když tehdejší starosta obce Jan Straka též požárem postižený inicioval jeho založení. Technika při vzniku: dvoukolová dvouproudni stříkačka za 800 zl. od firmy Smekal. (Kolektiv SDH, 2005)

1881

SDH Věcov: největší zásluhu na zřízení sboru ve Věcově měl František Vilím správce katolické školy a pozdější župní předseda. Malá obec Věcov jest devátá, která v celém okresu založila přičiněním tehdejšího starosty sbor, jehož stanovy 21. července 1881 schváleny byly. Technika při vzniku: ručni stříkačka, žebříky, pásy, sekyrky. (Zobačová, 2011)

SDH Nížkov: Sbor dobrovolných hasičů v Nížkově byl založen v neděli 26. července 1881 ve 3 hodiny odpoledne. Jeho založení předcházeli tři přímo katastrofální požáry s lidskými oběťmi. Technika při vzniku: čtyřkolová ručni stříkačka, 2 malé ručni stříkačky a berlovka. (Laštovička, 2011)

SDH Bobrová: první pokus o zřízení dobrovolného hasičského sboru obcí Horní a Dolní Bobrová byl 1.4.1879. Tento návrh však nebyl obcí Dolní Bobrová podpořen s tím, že ani výlohy na sebe nevezme. Při dalším jednání o tři roky později došlo ke shodě, že je třeba sbor na společné náklady zřídit. Rozkol nastal při nutnosti určení sídla spolku. Dále postupovala každá obec samostatně. Spolek v Horní Bobrové zahájil činnost 22.10.1882. Se sborem Dolní Bobrové se sloučili v roce 1951 a o dva roky později došlo ke spojení obou obcí. Technika při vzniku: čtyřkolový stříkač za 800 zlatých. (Kolektiv SDH, 2002)

1885

SDH Nové Dvory: podle pamětní knihy hasičského sboru Nové Dvory vznikl sbor na popud starosty obce 14. listopadu 1885, ovšem vlastní stanovy byly schváleny až o tři roky později v roce 1898. Technika při vzniku: ruční stříkačka od firmy Smekal. (Halík et al., 1995)

1886

SDH Velká Losenice: písemný doklad o vzniku Sboru dobrovolných hasičů ve Velké Losenici, je uložen v muzeu Centra hasičského hnutí v Přibyslavi. První písemný dokument v obci je zápis ve farské kronice z roku 1906, kde se hovoří o pozvání na tzv. Župní sjezd, na kterém se mimo jiné uskutečnila oslava 20. výročí založení spolku. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka, berlovky, koše na vodu, hákové žebříky, trhací háky, čepice, pásky, sekerky, motyky, lopaty a ruční lucerny. (Kolektiv SDH, 1986; Mokřý, 2011)

1888

SDH Obyčtov: požární sbor v Obyčtově je ve svém okolí nejstarším, a to zásluhou tehdejšího rychtáře a zakládajícího člena Viléma Straky. Ten se velmi dobře znal se župním starostou Titem Krškou. To ho inspirovalo tomu, aby na obecní radě vznesl požadavek na založení sboru. Stanovy byly schváleny 19. listopadu 1888. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka za 200 zl. z Velkého Meziříčí. (Trčka, 1988)

1889

SDH Žďár nad Sázavou: ve schůzi místního obecního výboru 25. července 1886 usneseno bylo, by se zřídil obecní sbor hasičský a byl starosta obce pan František Sládek zmocněn, by k účelu zapsání dobrovolně se hlásících členů, patřičnou listinu sdělal. Jenerální schůze dne 6. března 1887 schválila stanovy sboru. Technika při vzniku: dvoukolový hydrofor a vůz na žebříky a lezecké nářadí. V roce 1890 ruční čtyřkolová stříkačka z velkostatku. (Fiala, Herold a Klíma, 1986)

SDH Chlumětín: v lednu 1889 koupena byla od obce zdejší čtyřkolová stříkačka a 28. července 1889 usnesením obecního výboru zřízen sbor hasičský. Po schválení stanov byl dne 10. října 1889 se 26 členy ustanoven definitivně. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka a 100 m hadic. (Kolektiv SDH, 2009)

1891

SDH Nové Veselí: v Novém Veselí bylo zaznamenáno od roku 1831 do 1891 celkem 48 požárů. A právě tyto zhoubné požáry byly příčinou ustavením výboru k přípravě vzniku hasičského sboru v roce 1891. Technika při vzniku: jednoproudá ruční stříkačka a dvouproudá čtyřkolová ruční stříkačka. (Ficek et al., 2011)

1892

SDH Slavkovice: v obci Slavkovice založili s přispěním starosty župní hasičské jednoty Františka Vilíma sbor dobrovolných hasičů 3. dubna 1892. Jedním z iniciátorů byl i Karel Sáblik, který sbor vedl přes 40 roků. Technika při vzniku: ruční vozová stříkačka od firmy Smekal za 500 zlatých. 70 m hadic, 20 přilbic, 8 žebříků a pásy lezecké a stříkačnické. (Fuksová a Fuksa, 2017)

SDH Odranec: dobrovolný sbor hasičský v Odranci byl založen na podzim roku 1892 z iniciativy starosty obce Josefa Gregora. Technika při vzniku: ruční čtyřkolová dvouproudá stříkačka s hadicemi. (Tatíček a Zeman, 2002)

SDH Ostrov nad Oslavou: v občanech Ostrova nad Oslavou klíčila myšlenka po zřízení hasičského sboru již před rokem 1880. V tomto roce obec zakoupila za 550 zlatých stříkačku, která se osvědčila při požárech v letech 1881 a 1882. V létě 1892 jsou vypracovány stanovy, které schválila obecní rada. Technika při vzniku: obecní stříkačka za 550 zlatých, a v roce 1992 zakoupena stříkačka z Velkého Meziříčí za 150 zlatých, která se dochovala dodnes. (Fialová, Ptáček a Kříž, 1992)

1893

SDH Níhov: v roce 1893 požádali Níhovští v čele se starostou obce Janem Jaškem hasičského funkcionáře Vincence Brožu z Křoví o pomoc se založením sboru a to ihned. O 14 dní později už proběhlo první cvičení nově založeného sboru. Technika při vzniku: nový stříkač s příslušenstvím a 132 m konopných hadic za 740 zlatých.

(Hrbek, Vacíková a Chybová, 2013)

SDH Dlouhé: přestože sbor nemá a neměl kroniku, podařilo se vyhledat informace o vzniku ze zápisů zastupitelstva obce Dlouhé. Dne 9. července 1893 rozhodlo zastupitelstvo o nákupu obecní stříkačky a výbroje pro 20–25 osob. O založení sboru hasičského v červenci 1893 se zmiňuje i obecní kronika. Vedeni heslem "Bohu ke cti, bližnímu ku pomoci" se svobodně a jednotně spojili občané, aby nebezpečí ohně předcházeli. Spolek

sleduje nejkrásnější ideál lidský: Milovati bližního a jemu pomáhati, když pomoci nejvíc potřebuje v neštěstí. Technika při vzniku: jednoproudová čtyřkolová stříkačka a hadice. (Kolektiv SDH, 2013)

SDH Hlinné: pobídkou k založení sboru v Hlinném byly časté požáry v okolí obce. Za ustavením sboru stál v létě roku 1893 v první řadě tehdejší obecní výbor. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka, 90 m hadic, 2 hákové žebříky a 4 bodací střešní. (Kružík, 2013)

SDH Světnov: první úvahy o založení hasičského sboru ve Světnově se objevily už v roce 1892, ale začaly se pro zaneprázdněnost iniciátorů realizovat až v roce 1893. Činnost spolku byla zahájena valnou hromadou dne 26. prosince 1893. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka za 620 zlatých. (Škarvada, 2013)

SDH Olešná: podle kroniky Tita Kršky byl hasičský sbor založen 22. června 1893 za vydatného přispění pátera Kašpara Krále. Technika při vzniku: plechový stříkač, 2 železné háky a 2 žebříky, ruční čtyřkolový stříkač za 400 zl.. (Kolektiv SDH, 2003)

SDH Křídla: sbor hasičský založen byl roku 1893. Převzal jednoproudou obecní stříkačku z roku 1853. Další dvouproudou zakoupil sbor od firmy Smekal za 1700 zl. v roce 1903. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka bez sací soustavy za 200 zl.. (Kolektiv SDH, 2003)

1895

SDH Nová Ves: dobrovolný sbor hasičský byl založen v roce 1895 starostou obce Aloisem Kubíkem. Technika při vzniku: ruční čtyřkolová stříkačka a 2 staré ruční stříkačky v ceně 920 zl.. (Kolektiv SDH, 1995)

SDH Malá Losenice: o vzniku sboru dobrovolných hasičů v Malé Losenici je písemný záznam ze dne 23. února 1896. Zde je uvedeno, že ustavující valnou hromadu řídil prozatímní předseda sboru dobrovolných hasičů a starosta obce Josef Luncar. Technika při vzniku: ruční stříkačka od firmy Smekal, 8 hasičských košíků a 4 žebříky. (Ondra, 2011)

SDH Vepřová: sbor byl založen roku 1895. Ovšem snahy o jeho založení vznikly po požáru v roce 1892. Technika při vzniku: základní vybavení výzbroj a výstroj. V roce 1898 sbor získal novou ruční čtyřkolovou stříkačku. (Němec, 2011)

1896

SDH Prosetín: myšlenkou na založení organizovaného útvaru pro boj s ohněm se v té době již také zabývali pokrokově smýšlející představitelé menších obcí. V Prosetíně probíhala jednání na přelomu roku a už 5. ledna 1896 byl na zasedání obecního zastupitelstva ustaven přípravný výbor a schváleny stanovy zakládající Dobrovolné jednoty hasičské, které byly 23. ledna 1896 schváleny c. k. místodržitelstvím v Brně. Technika při vzniku: pístová stříkačka – hydrofor a sedm dílů hadic. V dalších letech dokoupena dvoukolová ruční stříkačka a dvě berlovky. (Bednář, 2006)

1897

SDH Studnice: vznik ve většině malých, chudých obcí byl velmi zdlouhavý a složitý. Kronika Dobrovolného hasičského sboru ve Studnicích k tomu uvádí: "...z bázňe o životy a jmění povstávají dobrovolné sbory hasičské, co jinde se už konalo, u nás sem tam o tom mluveno..." Až od roku 1895 začala obec jednat se starostou župy hasičské Františkem Vilímem o možnostech zřízení sboru. Stanovy hasičského sboru byly dne 17. ledna 1897 zaslány na c. k. moravské místodržitelství, které neučinilo námitek proti utvoření Dobrovolného hasičského spolku ve Studnicích a 30. dubna 1897 jej povolilo. Technika při vzniku: stříkač s vybavením, 100 m hadic, žebříky, lana, pásy, trhací háky, přilbice, sekery a další vybavení. (Sláma, 1997)

SDH Újezd: sbor založen 15. ledna 1897 a potvrzen Moravským c. k. místodržitelstvím v Brně 16. února 1897. Technika při vzniku: čtyřkolová jednoproudňá stříkačka od firmy R. A. Smekal v ceně 630 zlatých. (Kolektiv SDH, 1997)

SDH Křižánky: historie hasičského sboru v Křižánkách začíná 7. února 1897 schůzí zatímního výboru. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka s vybavením za 700 zlatých. (Kolektiv SDH, 2008)

1898

SDH Hamry nad Sázavou: sbor ve Frenclu – Figlhamrech byl zřízen v roce 1898 za velkého vlivu starosty obce Jana Judy, který ovšem do sboru sám pravděpodobně nevstoupil. Technika při vzniku: dvoukolová ruční stříkačka, výzbroj a stejnokroje. (Lopour, 1998)

SDH Buková: touha po boji proti odvěkému nepříteli „ohni“ - budila, zvláště na venkově, touhu postavit se tomuto záluďnému a zákeřnému nepříteli, jež páchal velkých škod,

společnými silami. Na základě událostí předchozích let byl říjnu 1898 v obci Buková založen hasičský sbor. Technika při vzniku: ruční pojízdná stříkačka. (Augustyn, 1998)

1900

SDH Sázava: sbor byl založen v hostinci U Techniků dne 28. ledna 1900. Technika při vzniku: základní prostředky od obce, zakoupeny stejnokroje a přilby. V roce 1904 koupena nová čtyřkolová stříkačka od firmy Smekal za 1.500 korun (Černý, 2011)

1902

SDH Poděšín: už v roce 1881 zakoupili pro potřeby obce Poděšín zastupitelé obce novou stříkačku a vybudovali kůlničku pro její uskladnění. Vznik sboru deklarují zápisy v deníku sboru. Položka 1 ze dne 22. června 1902 adresována c. k. okresnímu hejtmánství v Německém Brodě. Oznámení o zřízení Sboru dobrovolných hasičů v Poděšíně. V tento den proběhla i první valná hromada sboru. Do sboru vstoupilo 28 činných členů. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka jednoproudová za cenu 1. 360,-Kč. (Jaroš, 2002)

1904

SDH Rudolec: dobrovolný hasičský sbor v Rudolci založen v roce 1904 podle stanov prvního sboru z Velvar dle Hamburských dohod. Technika při vzniku: 2 ks berlovek, hadice, savice a ostatní výzbroj dle dostupných finančních prostředků. (Chalupa, 2004)

SDH Lavičky: jako v mnoha jiných případech předcházelo založení hasičského sboru požár domu č. 1 v květnu 1903 po půlnoci. Po těchto zkušenostech svolal starosta obce Josef Bláha schůzi obecního zastupitelstva na ustavující schůzi pro založení hasičského sboru. Technika při vzniku: ruční stříkačka od firmy RA Smekal. (Hladík et al., 2014)

SDH Branišov: v hlavní členské knize z roku 1894 je prvních pět členů zapsáno již 1. května 1894. Lze se tedy domnívat, že tito první členové iniciovali založení sboru o deset let později 13. března 1904, kdy byl zřízen hasičský sbor. Na ustavující schůzi se každý z občanů zavázal a vlastnoručním podpisem stvrdil, že zaplatí na zřízení hasičského sboru a zakoupení stříkačky částku v penězích, vypočtenou dle velikosti výměry pozemků. 28 členů zaplatilo 846 rakouských korun. Technika při vzniku: koněspřežná stříkačka. (Svoboda, Ježová a Jež, 2004)

1906

SDH Bobruvka: dne 10. května.1906 se usneslo obecní zastupitelstvo na zřízení sboru Technika při vzniku: ruční potahová stříkačka za 1860 korun. (Kolektiv SDH, 2016)

1912

SDH Daňkovice: v obci Daňkovice byla k dispozici ruční stříkačka z roku 1877, v případě potřeby se projevovala malá vycvičenost v obsluze stříkačky viditelná obzvláště při požáru v roce 1909. Ustavení sboru v roce 1912 pak bylo prostředkem k trvalému zajištění kvalifikované obsluhy stroje. Technika při vzniku: ruční stříkačka z roku 1877 a nově zakoupená stříkačka od firmy Vystrčil a syn z Telče. (Kružík, 2012)

1914

SDH Rosička: Sbor dobrovolných hasičů Rosička má první doložené písemné zprávy až od roku 1962, ale podle získaných zpráv z archivu Centra hasičského hnutí v Příbyslavi vznikl v roce 1914. Technika při vzniku: ruční stříkač obce z roku 1914. (Dvořák a Poul, 2011)

1916

SDH Pořežín: Sbor dobrovolných hasičů v Pořežíně byl založen 20. března 1916 na ustavující schůzi za přítomnosti 14 členů a registrován 16. srpna 1916 na Císařskokrálovském místodržitelství pro Království české v Praze. Technika při vzniku: ruční stříkačka s příslušenstvím. (Paulíček, 2011)

1921

SDH Javorek: když v roce 1884 lehlo popelem jedno ze stavení, rozhodlo obecní zastupitelstvo o zakoupení stříkačky. O jejím využití a výcviku se nedochovaly žádné záznamy. Teprve v roce 1921 byl proveden nábor členů a 8. června založen Dobrovolný hasičský sbor. Technika při vzniku: dvoukolová potahová stříkačka a 100 m hadic. (Kolektiv SDH, 1996)

1926

SDH Kundratice: podmětem k založení sboru byl zřejmě požár domku č. 19, který v květnu 1926 shořel do základů. V srpnu obec zakoupila stříkač a následně byl založen sbor. Technika při vzniku: ruční čtyřkolový stříkač za cenu 8. 500 Kč. (Kolektiv SDH, 2016)

1928

SDH Kotlasy: Sbor dobrovolných hasičů v Kotlasech vznikl ustavující schůzí 28. října 1928 a čítal 20 členů. Technika při vzniku: čtyřkolová stříkačka ruční za 450 zlatých. (Sobotka, 2008)

1935

SDH Radešín: již od roku 1910 vlastnil majitel velkostatku Dr. Důre čtyřkolovou ruční stříkačku. Ke vzniku sboru hasičského dopomohl mimo jiné požár ovčína, na velkostatku, kde uhořelo stádo karakulských ovcí. Valná hromada sboru za účasti 33 členů proběhla 1. září 1935. Technika při vzniku: čtyřkolová ruční stříkačka. (Kolektiv SDH, 2005)

1942

SDH Špinov: Sbor dobrovolných hasičů ve Špinově vznikl krátce po posvícení v roce 1942. Hořelo u Tomšů č.p. 10, kdy byly všechny rybníky v obci prakticky prázdné. Došlo tehdy k zásadní chybě, že z rybníků byl vypuštěn a vyloven horní jako první a ten nejspodnější jako poslední. Někteří obyvatelé proti tomuto postupu protestovali leč marně. Technika při vzniku: džberovka, později stříkačka Holeček 12. (Horský, 2011)

1949

SDH Baliny: v době okupace v roce 1943 bylo nařízeno Okresním úřadem ve Velkém Meziříčí zřídit v obci Baliny devítičlennou požární hlídku. V roce 1945 byla tato hlídka zrušena a v roce 1949 uložil okresní národní výbor ve Velkém Meziříčí založit v obci Sbor dobrovolných hasičů. Místní národní výbor proto vyzval občany obce, aby se dobrovolně přihlásili do tohoto sboru. Do vydání zákona č. 62/1950 Sb. O ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami, zajišťovali zdolávání požárů a jiných mimořádných událostí všichni schopní členové sboru. Po vydání zákona byla zřízena jednotka zvaná "požární sbor". Nyní je jednotka zařazena do kategorie JPO V. Technika při vzniku: zpočátku neměla jednotka žádné vybavení, až po ustavující valné hromadě objednal MNV požární stříkačku DS 12, 300 m hadic B, 210 m hadic C a další výzbroj a výstroj pro členy jednotky.

(Fiala, Jelínek a Smejkal, 1999)

1954

SDH Česká Mez: vzhledem k velikosti obce byl sbor založen až v červnu 1954 třinácti členy. Technika při vzniku: PPS 8. (Sobotka, 2011)

PŘÍLOHA P II: VZNIK POŽÁRNÍCH STANIC NA ÚZEMÍ KRAJE VYSOČINA

Kraj Vysočina tvoří pět okresů. Jihlava, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou. První financovaný požární sbor na území dnešního Kraje Vysočina vznikl v roce 1951 v Jihlavě. Na začátku roku 1952 již bylo ve službě 12 hasičů. Poté, 1.5.1972 zahájila svoji činnost na okrese Jihlava v stanici v Telči s devíti hasiči z povolání, následovalo detašované pracoviště v Třešti, kde od 21.11.1974 pracovali tři příslušníci v osmihodinovém režimu. Poslední stanice na jihlavském okrese byla uvedena v život 3.10.1983 v Polné s šesti sloužícími příslušníky. Bylo běžnou praxí, že první profesionální stanice vznikaly v okresních městech. Nejinak tomu je i v Havlíčkově Brodě, kde 1.7.1970 začali v budově hasičské zbrojnice pracovat příslušníci tehdejšího okresního veřejného požárního útvaru. 1.1.1975 nastoupili do služby tři příslušníci na stanici v Chotěboři a o rok později byla zřízena stanice Veřejného požárního útvaru v Ledči nad Sázavou. Poslední stanice havlíčkobrodského okresu byla v plošném pokrytí plánována od roku 1994. K jejímu zřízení došlo v lednu 2003 v počtu 9 příslušníků. VPÚ v Pelhřimově začínal v roce 1972 se třemi hasiči, kteří zabezpečovali nepřetržitou službu na telefonu. Začátkem následujícího roku už jich sloužilo 9. V roce 1972 vznikly na Pelhřimovsku hned tři stanice VPÚ. V Pacově, v Humpolci a v Kamenici nad Lipou všechny se čtyřmi příslušníky. Historie profesionálních hasičů v Jemnici se datuje k 1.9.1974, kdy byli přijati první 4 příslušníci. V okresním městě Třebíči vznikla stanice profesionálních hasičů 1.1.1970, kdy nastoupili do pracovního poměru dva zaměstnanci (strojník a údržbář). 1.4.1970 nastoupil další příslušník, což vytvořilo podmínky pro zajištění nepřetržité pohotovosti. Detašované pracoviště Okresní inspekce požární ochrany se stálou službou šesti hasičů bylo zřízeno dne 1.7.1971 v Moravských Budějovicích. 1.8.1977 v počtu 3 příslušníků zahájila provoz stanice v Náměšti nad Oslavou. Historie vzniku požární stanice v Hrotovicích začíná výstavbou elektrárny Dukovany. Výstavbu totiž provázela velká koncentrace stavební techniky, materiálu a lidí, a tedy i časté požáry a mimořádné události. Z tohoto důvodu byla k 19.11.1979 zřízena sedmičlenná profesionální jednotka umístěná přímo na staveništi elektrárny v bývalé obci Skryje. (Kolektiv autorů HZS ČR, Mašek, 2019)

PŘÍLOHA P III: VZNIK PROFESIONÁLNÍCH SBORŮ OKRESU

Historie první profesionální jednotky na okrese začíná 1. října 1970 zahájením provozu detašovaného pracoviště Okresní inspekce požární ochrany ve Žďáře nad Sázavou. Prostory služebny, jídelny, nocležny a dílny byly získány po úpravě bývalé stáje. Postupně se měl doplnit početní stav příslušníků a je pochopitelné, že v takovém prostředí nemohla stanice působit. Až v roce 1971 se za podpory národního výboru začalo s přestavbou budovy hasičské zbrojnice. V průběhu stavebních prací na zbrojnici bylo provizorní ubytování v budově na náměstí. Toto však příslušníkům nevyhovovalo. Sehnali si proto marinkotku, kterou si upravili pro potřeby služby a umístili ji přímo na staveništi. K zásahům používali techniku dobrovolného sboru ASC-25 Š 706 RTHP, DVS-8 Praga RN, AS-16 Praga RN a DVS-8 Žuk. Dne 1. ledna 1971 zahájila svoji činnost druhá profesionální stanice na okrese, a to v Bystřici nad Pernštejnem ve staré zbrojnici dobrovolných hasičů. Ve zbrojnici byla pro potřeby placených hasičů vyčleněna jedna místnost, která sloužila jako denní místnost i služebna. K dispozici měli jednu garáž s vozidlem ASC-25 Š 706 od dobrovolných hasičů. Od roku 1871, kdy Titus Krška založil ve Velkém Meziříčí hasičskou jednotu, byla požární ochrana ve městě pouze dobrovolná. V sedmdesátých letech minulého století se podle vládního nařízení kvůli zvýšení akceschopnosti požárních jednotek začalo se zřizováním pracovišť se stálou službou na ohlašovně požárů. Detašované pracoviště ve Velkém Meziříčí bylo zřízeno v lednu 1972. Tedy sto let po založení sboru dobrovolných hasičů ve městě. Z počátku sloužil 1 příslušník Jiří Doležal v osmihodinové pracovní době od 7.00 do 15.00 hodin, po čtvrt roce přibyli další tři a mohla být zahájena stálá služba. Jiří Doležal byl prvním velitelem stanice a byl jím až do odchodu. Nyní je velitelem stanice jeho syn stejného jména. Příslušníci sloužili ve staré, dnes již zbourané hasičské zbrojnici za kostelem, kde měli jednu malou místnost bez sociálního zařízení. K výjezdům se používala vozidla AS-16, ASC-16 na podvozcích Praga RN. Ve stejném roce se profesionálové i dobrovolní hasiči stěhovali do nové požární zbrojnice na ulici Nad Gymnáziem, která byla postavena v Akci Z za nemalého přispění členů SDH Velké Meziříčí. Do nové zbrojnice přibyla, k již zmiňované technice dobrovolných hasičů ASC-25 Škoda 706 RTHP a DVS 12 Avia A 30. (Dohnal, 1996)

Požární stanice Velká Bíteš při Okresním veřejném požárním útvaru (dále jen OVPÚ) Žďár nad Sázavou byla zřízena 2. srpna 1976. Službu zahájilo 5 příslušníků. Chyběli však vhodné prostory, a proto si příslušníci zbudovali svépomocí přístavek u staré požární zbrojnice, který sloužil až do roku 1992. Podobně jako na ostatních stanicích používali příslušníci techniku

dobrovolného sboru CAS-16 na podvozku ZIL a CAS-16 na podvozku Praga RN. Až v roce 1978 bylo stanici přiděleno vozidlo CAS-25 Š 706 RTHP. Poslední stanicí zřízenou na území okresu Žďár nad Sázavou byla v Novém Městě na Moravě. V pondělí 1. listopadu 1976 zahájili čtyři příslušníci nepřetržitou službu. I když se budova zdá veliká, jen těžko se hledali vhodné prostory pro výkon služby. Příslušníci museli vzít za vděk jednu místnost, která byla původně používána jako sklad materiálu. V začátcích to byla služebna, jídelna, nocležna a šatna v jedné podobě. Až v roce 1983, kdy byla dokončena přístavba požární zbrojnice, získala požární stanice další prostory pro výkon služby. Hlavním problémem však byla požární technika. První vozidlo CAS-25 Škoda 706 RTHP bylo dodáno až v listopadu 1980. Do té doby používali příslušníci techniku dobrovolného sboru. S ohledem na nové plošné pokrytí okresu silami a prostředky ukončila dne 31. března 1995 požární stanice v Novém Městě na Moravě svou činnost. (Kolektiv autorů HZS ČR, Mašek, 2019; HZS Kraje Vysočina ÚO Žďár nad Sázavou)

PŘÍLOHA P IV: TECHNIKA JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY NA ŽĎÁRSKU KONCEM MILÉNIA

SDH Baliny: DA 15 Avia, PPS 12, PPS 8

SDH Bobrová: CAS 25 - Škoda 706 RTHP, DA 12 - Avia A 31, PPS 12, CAS 32-T 148

SDH Bobruvka: PPS 12, SDH Bohdalov: Avia A 30 S, PPS 12

SDH Branišov: Tatra 805, hasičský automobil Steyer, PS 12

SDH Buková: PPS 12 a PPS 6

SDH Daňkovice: PPS 12, Robur

SDH Hamry nad Sázavou: Robur, PPS 12

SDH Hlinné: Robur, PPS 8, PS 12

SDH Chlumětín: DS 16/45, Tatra 805, PPS 12

SDH Javorek: Tatra 805, PPS 12

SDH Jimramov: CAS Škoda ASC 16, PPS 12, Tatra 805

SDH Kotlasy: Avia D12 A30, PS 8

SDH Křídla: Tatra 805, Robur, PPS 12, PPS 12

SDH Křižánky: PV3S, PPS 6, PPS 8 a PPS 12

SDH Křižanov: CAS 25 Škoda RTHP, Avia A31 DA 12

SDH Kundratice: PPS 12

SDH Lavičky: Praga RN AS16, Avia A20 Furgon, DS 12, PPS 12 2 ks

SDH Malá Losenice: PPS 12, motorová stříkačka Stratílek

SDH Míchov: DS 16, PS 8

SDH Níhov: Skříňová Avie, DS 16

SDH Nížkov: Robur, PPS 12

SDH Nová Ves: Robur, PPS 12 a DS 12

SDH Nové Dvory: Tatra 805, CAS Praga RN a Praga RN speciál, PPS 12 2 ks, DS 16

SDH Nové Město na Mor.: CAS 25, CAS 25 Š 706 RTHP, Plošina PP-20-1, DA 12 A 31

SDH Nové Veselí: CAS 25 Škoda 706 RTHP s nástavbou Rosenbauer, DA 12 A 30, PPS 12

SDH Obyčtov: CAS 25 Škoda 705 RTHP, Avia A30 DA 12, PPS 12

SDH Odranec: DS 8 DS 16

SDH Olešná: PPS 12, PPS 8

SDH Ostrov nad Oslavou: Avia A30 DA 12

SDH Poděšín: PPS 12

SDH Pořežín: PPS 12

SDH Prosetín: požární automobil Robur

SDH Radešín: PS 8, PS 12, PS „Vystrčilka“, vozidlo GARANT bez SPZ

SDH Rosička: PPS 12

SDH Rožná: CAS 25 Škoda, DS 12, PS 8

SDH Rudolec: PS 8

SDH Sázava: CAS 25 Škoda 706 RTHP, PPS 12

SDH Slavkovice: Stříkačka „Stratílek“, PS 12, Tatra 805

SDH Sněžné: CAS 25, Tatra 805

SDH Studnice: PPS 12

SDH Světnov: CAS 25 Škoda 706 RTHP, Praga V3S, PPS 12, PS 8, PS 16

SDH Svatka: AS 16 Praga RN, CAS 25 Škoda 706 RTHP, DA 12 A 31 s PS 12, DS 12

SDH Špinov, PPS 8, PPS 12

SDH Újezd: Avia A 20 Caravan, Robur 2500, PPS 12

SDH Věcov: Avia A 30, Tatra 805, PPS 12

SDH Velká Losenice: CAS 16, Avia 31 K, PPS 12, PPS 8

SDH Velké Meziříčí: CAS 25 Škoda 706 RTHP, Avia A 30 DVS 12, Škoda 1203, Praga V3S jeřáb, PPS 12, PS 8 SDH Vepřová: PPS 8, PPS 12

SDH Žďár nad Sázavou: CAS 25 Škoda 706 RTH, Avia A 30 DVS 12, PPS 12, DS 12, Avia 31 DVS 12.

PŘÍLOHA P V: PRÁVNÍ RÁMEC

Základním právním pramenem upravujícím PO je Zákon č. 133/1985 Sb., České národní rady o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, (obecní zřízení)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů,

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, (zákon o hasičském záchranném sboru)

Nářízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně

Nářízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků (Nářízení vlády č. 352/2003 Sb.)

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o činnosti a organizaci jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Vyhláška č. 328/2001 Sb. o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

MV-GŘ HZS ČR, Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8. 6. 2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků

MV-GŘ HZS ČR, Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, 2009

MV-GŘ HZS ČR Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 41 z roku 2017, kterým se vydává Bojový řád jednotek požární ochrany

MV-GŘ HZS ČR Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 42 z roku 2007, kterým se vydává Cvičební řád jednotek PO-pořadový výcvik a další.

PŘÍLOHA P VI: STANICE HZS KRAJE VYSOČINA

Tabulka 6 Stanice HZS Kraje Vysočina

HZS Kraje Vysočina										
Typ stanice		Profesionálních hasičů	Počet obcí	Počet obyvatel	Rozloha	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
C1-C-S	Havlíčkův Brod	36	41	43358	450 km ²	1	6	2	49	0
P1-C-Z	Hrotovice	9	18	7902	194 km ²	0	3	1	15	0
P1-A-Z	Humpolec	22	27	17523	232 km ²	0	5	0	25	0
P1-C-Z	Chotěboř	16	34	23567	350 km ²	1	7	0	30	1
P1-C-Z	Jemnice	15	24	8529	197 km ²	0	4	0	19	0
C1-B-O-E	Jihlava	49	39	70363	443 km ²	0	7	1	40	1
P1-C-Z	Kamenice nad Lipou	16	20	14984	331 km ²	1	4	0	24	0
P1-C-Z	Ledeč nad Sázavou	16	27	13320	214 km ²	1	5	0	17	1
P1-C-Z	Moravské Budějovice	16	27	19499	288 km ²	3	1	0	31	0
P1-C-Z	Náměšť nad Oslavou	16	30	14440	238 km ²	0	3	1	30	0
P1-C-Z	Pacov	16	29	10580	273 km ²	0	5	0	30	1
C1-C-S-E	Pelhřimov	35	48	29030	453 km ²	0	8	0	69	1
P1-C-Z	Polná	15	19	11674	181 km ²	0	2	1	20	0
P1-C-Z	Světlá nad Sázavou	15	27	14286	237 km ²	1	3	0	26	0
P1-C-Z	Telč	16	49	14680	326 km ²	0	6	0	40	0
C1-C-S-E	Třebíč	38	69	61407	546 km ²	0	12	0	60	0
P1-C-Z	Třešť	15	20	16415	263 km ²	0	5	0	22	0
HZS ÚO Žďár nad Sázavou										
C1-C-S-E	Žďár nad Sázavou	36	78	61294	726 km ²	2	12	0	82	3
P1-C-Z	Bystřice nad Pernštejnem	16	43	21875	391 km ²	0	8	0	64	3
P1-A-Z	Velké Meziříčí	22	41	27181	345 km ²	0	4	0	44	0
P1-C-Z	Velká Bíteš	16	14	8396	117 km ²	0	2	0	16	1

(Kolektiv autorů HZS ČR, Mašek, 2019)

PŘÍLOHA P VII: PŘEDURČENOST JSDHO KRAJE VYSOČINA

Tabulka 7 Přehled předurčenosti JSDHO v Kraji Vysočina

Okr.	Jednotka PO	Předurčenost
HB	Herálec	Možnost poskytnutí humanitární pomoci při hromadné havárii na dálnici D1
HB	Štoky	
JI	Větrný Jeníkov	
JI	Kamenice	
JI	Luka nad Jihlavou	
PE	Humpolec	
PE	Želiv	
ZR	Měřín	
ZR	Tasov	
ZR	Velká Bíteš	
ZR	Velké Meziříčí	
JI	Polná	
HB	Přibyslav	Výstavba materiální základny humanitární pomoci
JI	Brtnice	
PE	Těmice	
TR	Jaroměřice nad Rokytnou	
ZR	Žďár nad Sázavou	
PE	Kamenice nad Lipou	Pomoc při výdeji ze skladu humanitární pomoci
HB	Havlíčkův Brod – Perknov	Pomoc při obsluze stanoviště dekontaminace techniky
JI	Jihlava – Bedřichov	Pomoc při obsluze stanoviště dekontaminace osob
TR	Stařeč	
ZR	Křižanov	Obsluha evakuačního střediska v rámci VHP EDU*
ZR	Osová Bítýška	
HB	Habry	Stavba protipovodňových hrází
JI	Mrákotín	
PE	Kejžlice	
TR	Lesonice	
ZR	Jimramov	
JI	Jihlava – Bedřichov	Obsluha kontejneru MERO – ropné látky
TR	Březník, Budišov, Dukovany, Hrotovice, Koněšín, Lipník, Mohelno, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Příštpo, Pyšel, Rouchovany, Zahrádka	Pomoc při vytyčování oblastí s výskytem NL v rámci VHP EDU.
ZR	Tasov, Velká Bíteš	Pomoc při vytyčování oblastí s výskytem NL v rámci VHP EDU.

* Vnějšího havarijního plánu elektrárny Dukovany

(Kolektiv HZS Kraje Vysočina, 2020)

PŘÍLOHA P VIII: ZÁSAHY JSDHO KRAJE VYSOČINA

Tabulka 8 Počet zásahů JSDHO Kraje Vysočina v roce 2019

Pořadí	Jednotka SDH	ÚO	Počet zásahů
1	Nové Město na Moravě	ZR	124
2	Ždírec nad Doubravou	HB	118
3	Počátky	PE	96
4	Golčův Jeníkov	HB	93
5	Přibyslav	HB	87
6	Žďár nad Sázavou-Zámek	ZR	75
7	Černovice	PE	67
8	Želetava	TR	64
9	Svratka	ZR	64
10	Krucemburk	HB	63
11	Žirovnice	PE	62
12	Pacov	PE	60
13	Humpolec	PE	58
14	Nový Rychnov	PE	55
15	Křižanov	ZR	51
16	Lukavec	PE	50
17	Jaroměřice nad Rokytnou	TR	49
18	Sněžné	ZR	49
19	Horní Cerekev	PE	48
20	Bobrová	ZR	46
21	Velké Meziříčí	ZR	46
22	Havlíčková Borová	HB	45
23	Stonařov	JI	43
24	Batelov	JI	42
25	Luka nad Jihlavou	JI	42
26	Jihlava-Bedřichov	JI	42
27	Herálec (ZR)	ZR	42
28	Světlá nad Sázavou	HB	41
29	Kamenice nad Lipou	PE	40
30	Bohdalov	ZR	40

(Kolektiv HZS Kraje Vysočina, 2020)

PŘÍLOHA P IX: SOUČASNÁ TECHNIKA HZS KRAJE VYSOČINA

ÚO ŽDĀR NAD SÁZAVOU

ÚO Žďár nad Sázavou: OA-L1-Škoda Octavia, OA-L1 -Hyundai i30, OA-L1 -Renault Kangoo, OA-L1 -Peugeot 301, OA-L1 -Škoda Superb, OA-L1 -Škoda Fabia, OA-L1 -Škoda Fabia, OA-L1-Škoda Fabia, OA-L1 Škoda Fabia 1.6TDI, OA-L1 -Škoda Octavia, OA-L1 -Škoda Octavia, OA-L1-Škoda Octavia CNG, OA-L1 -Škoda Superb, PN - přívěs požární sport

stanice Žďár nad Sázavou: CAS 24/3200/400-S3Z Ternno, CAS 30/9000/540-S3VH 815-7, CAS 24/3400/210-S2Z Ternno, AZ 37-S1Z MB Eonic, TA-S2CH -Ternno, VYA-S3 T815 AV-14, NA-M2 -Renault Midlum, PL - přívěs lodní s raft. Rang, PL-přívěs lodní se čl. Bush, Požární loď-Grand Ranger R420, PH přívěs pro hašení CO2, Požární raft Preplay 380, PN-přívěs nákladní čtyřkolka, PHD-přívěs hadicový, PTA přívěs tankovací 2 x440 l, PN-přívěs nákladní podvalník, PN-přívěs nákladní, SxS-Arctic Cat, DA-L1Z-Ford Transit, VEA-L2Z Ford Ranger, UA-L2-Ford Ranger, VA-L2-Škoda Yeti, UA-L1-Fiat Doblo, VEA-L1 Škoda Roomster, Vysokozdvihný vozík Desta 3222, TRA Zetor 6245

stanice Bystřice nad Pernštejnem: CAS 20/4000/240-S2T Terra, CAS 30/9000/540-S3VH 815-7, AZ 30-M1Z Mercedes Benz, PL -přívěs lodní se čl. Bush, PN - přívěs nákladní, OA-L1 -Renault Kangoo, OA-L1 Škoda Roomster, CAS 24/3200/500-S3Z T815

stanice Velká Bíteš: CAS 20/4000/240-S2T Ternno, CAS 30/9000/540-S3VH 815-7, AP 25-M1Z Mercedes Benz, ANK-S2 Scania ADR, KTA -Kont. tankovací 7000/3000, PL -přívěs lodní se čl. Bush, PN -přívěs nákladní, PTA -přívěs tankovací-benzín, PTA -přívěs tankovací-nafta, OA-L1 -Renault Kangoo, OA-L1 -Renault Trafic

stanice Velké Meziříčí: RZA-L2R Land Rover, CAS 20/4000/240-S2T Ternno, CAS 30/9000/540-S3VH 815-7, AZ 30-M1Z MB Atego, PL-přívěs lodní se čl. Bush, OA-L1 -Renault Kangoo

(Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019, 2020)

PŘÍLOHA P X: SOUČASNÁ TECHNIKA JSDHO

SDH Baliny:	Přívěsná motorová stříkačka-12, PN-přívěs nákladní,
SDH Bobrová:	CAS 20/4000/240-S2R-T815-2, PN -přívěs nákladní
SDH Bobruvka:	DA 8-L1Z-Avia, DA-L1 Fiat Ducato, PN - přívěs nákladní, Přívěsná motorová stříkačka-8
SDH Bohdalov:	PN-přívěs nákladní Vezeko, CAS 20/4000/240-S2R-Scania, DA-L1Z -Fiat Ducato
SDH Branišov:	OA-L1-VW Transportér
SDH Buková:	PMS 12
SDH Česká Mez:	PMS 12
SDH Daňkovice:	CAS 25/3500/0-M2R-SKODA, DA-L1Z -Ford Transit, PN -přívěs nákladní, Přívěsná motorová stříkačka 16
SDH Hamry nad Sázavou:	NA-L1-Robur + PPS 12, OA-L1 -VW Transportér, PN přívěs nákladní
SDH Hlinné:	NA-L3 Robur, Přívěsná motorová stříkačka-12, PN-přívěs nákladní, DA-L2 Fiat Ducato
SDH Chlumětín:	DA 8-L3Z-Tatra 805, DA-L1Z -Opel Movano, PN -přívěs nákladní
SDH Javorek:	DA-L1Z-Ford Transit, NA-L3 -T805, OA-L1 -Škoda Forman, PN - přívěs nákladní
SDH Jimramov:	CAS 16/2400/0-M3Z-MAN, CAS 25/3700/0-M2R-Skoda, DA 8-L1Z -Avia, DA-L2 -MB Sprinter
SDH Kotlasy:	CAS 16/1700/50-M2R Daewoo, DA-L1 Fiat Ducato
SDH Křídla:	DA-L1Z-Ford Transit
SDH Křižánky:	DA-L1Z-Ford Transit, DA 8-L3R-Praga PV3S, NA Praga V3S
SDH Křižanov:	CAS 20/4000/200-S3Z-Tatra 4x4, DA-L1Z -Fiat Ducato, Nákladní přívěs skříňový

SDH Kundratice: DA-L1Z-Ford Transit Custom, Ostatní

SDH Lavičky: DA-L2Z-VW Crafter, PN-přívěs nákladní

SDH Malá Losenice: Přívěsná motorová stříkačka 12, CAS 20/2300/0-M2R-Mercedes

SDH Míchov: DA-L2Z Ford Transit

SDH Nížkov: DA 8-L1Z-Avia 30

SDH Nová Ves u Nového Města na Moravě: DA-L1Z-Fiat Ducato, OA-L1-Peugeot Boxer

SDH Nové Dvory: CAS 16/3000/0-M1R-PRAGA, DA-L1Z -M.B. Sprinter, Přívěsná motorová stříkačka-12

SDH Nové Město na Moravě: CAS 24/4000/400-S2Z-Volvo, TA-L2Z Iveco Daily (DN), OA-L1 -VW Transportér, PL -přívěs pro požární loď, Požární loď-Raft, PN -přívěs nákladní

SDH Nové Veselí: CAS 15/3200/0-M2R-MAN, CAS 25/3700/0-M2R-Skoda, DA-L1Z - Iveco Daily

SDH Obyčtov: CAS 25/3000/0-M2R-SKODA, DA-L1Z -Ford Transit

SDH Ostrov nad Oslavou: CAS 15/3150/0-M2Z-MAN, CAS 25/3700/0-M2R-Škoda, DA-L1MS -Iveco Daily

SDH Poděšín: Ostatní + PPS12, PN-přívěs nákladní Vezeko

SDH Pořežín: Přívěsná motorová stříkačka 8, DA-L1 Ford Custom, PN-přívěs nákladní

SDH Prosetín: Přívěsná motorová stříkačka-8, PMS 12

SDH Rosička: PMS 12

SDH Rožná: CAS 24/3200/0 - S3R-TATRA, NA-L3 ROSS, Přívěsná motorová stříkačka-8

SDH Rudolec: PPS 12, DA-L1Z-Ford Transit, OA-L1-Citroen Jumper

SDH Sázava: CAS 25/3500/0-M2R-Škoda, DA-L1Z -Ford Transit, CAS25/2500/0-S2R Liaz 101

SDH Slavkovice: DA-L1Z-Ford Transit, PN-přívěs nákladní, NA-L3 Praga, Přívěsná motorová stříkačka 8

SDH Sněžné: CAS 20/5500/0-S3Z-MAN, DA 12-L1Z -Avia 31, Přívěsná motorová stříkačka 8

SDH Studnice: DA-L1Z-Ford Transit

SDH Světnov: P V3S, CAS 25/3500/0-M2R-SKODA, DA 8-L1Z -Avia

SDH Svratka: PN-přívěs nákladní skříňový, CAS 20/4240/0-S2R-T815, DA-L1Z - VW Transportér, PN -přívěs nákladní Agados

SDH Újezd: OA-L1-Daewoo Lublin, OA-L1-Minibus Renault Master, Přívěsná motorová stříkačka 8

SDH Věcov: OA-L1-Mikrobus Škoda 1203, CAS 25/3500/200-M2R-SKODA, OA-L1-VW Transportér, NA skříňový, V3S Praga, DA-L2Z Ford Transit, DA8-L1Z- AVIA31, NA-L1 -Fiat Ducato, OA-L2 -UAZ 452

SDH Velká Losenice: CAS 20/4000/80-S2R-T815, DA-L1Z -Ford Transit

SDH Velké Meziříčí: CAS 20/4000/50-S2Z-T815-2, CAS 32/7000/0-S3R, DA 8-L1Z - Renault Mascott, NA-L1-AVIA, OA-L1 -VW LT 28, PN -přívěs nákladní, Nosič kontejnerů- MAN, OA-L1 VW Transportér

SDH Vepřová: CAS 24/3500/0-M2R-SKODA, PPM 12, DA-L1 Ford Transit

SDH Žďár nad Sázavou-Zámek: CAS 15/1800/60-M2Z-Mercedes, CAS 16/2400/60-M2Z-Mercedes, OA-L1 -Dacia Duster, Požární loď -Zodiac, PN -přívěs nákladní, Přívěsná motorová stříkačka-8, PEC přívěs elektrocentrála, PN -přívěs nákladní, PN-přívěs skříňový Agados, PT-přívěs chemicko-technický, OA-L1 -Ford Transit

(Roční zpráva o stavu požární ochrany Kraje Vysočina za rok 2019, 2020)